

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání

Diplomová práce

**Analýza sportovně-rekreačních aktivit v zázemí
Novohradských hor**

Vedoucí diplomové práce
Mgr. Vladimír Dvořák

Autor
Bc. Michal Šindelář

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michal ŠINDELÍŘ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Analýza sportovně-rekreačních aktivit v zázemí
Novohradských hor**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vymezit a analyzovat sportovně-rekreační aktivity CR na území Novohradských hor.
Navrhnout opatření ke zlepšení situace v regionu - projekt naučné stezky.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Vymezení zkoumané destinace
3. Analýza sportovně-rekreačních aktivit CR na území Novohradska
4. Příprava a realizace terénního šetření
5. Návrh opatření ke zlepšení situace - projekt naučné stezky

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Cíle a metodika. 4. Vymezení regionu v rámci CR. 5. Analýza sportovně-rekreačních služeb CR. 6. Terénní šetření. 7. Syntéza poznatků. 8. Návrhy a opatření na zlepšení. 9. Tvorba marketingového mixu. 10. Závěr. 11. Použitá literatura. 12. Přílohy.

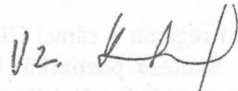
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

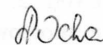
- Hesková, M. a kol. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006.
Horáková, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2002.
Horner, S., Swarbrooke, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003.
Koželuh, M. *Novohradské hory - První tři*. Novohradská občanská společnost, 2005.
Palatková, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006.
Poláková, M. *Mé, tvé, naše Trhové Sviny*. České Budějovice: Růže, 2006.
Uhlíř, M. a kol. *Novohradské hory a Novohradské Podhůří: Příroda, historie, život*. Praha: Nakladatelství Miloš Uhlíř - Baset, 2006.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Vladimír Dvořák**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2009**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2010**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
13.
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění, za použití pramenů uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č.11/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Trhové Sviny, 15.4.2010.

Bc. Michal Šindelář

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Vladimíru Dvořákovi za ochotný přístup a odbornou spolupráci.

Současně děkuji za podporu mé rodině a pracovníkům infocenter, kteří mi poskytli užitečné informace a rady.

Abstrakt

Práce analyzuje sportovně-rekreační aktivity a služby na území Novohradských hor a Novohradského podhůří a jejich potenciál do budoucna. Cílem práce dále bylo navržení opatření ke zlepšení situace v mikroregionu, tvorba produktu cestovního ruchu (návrh projektu cykloturistické naučné stezky) a tvorba marketingového mixu destinace. Na základě analýz destinace a terénního šetření, byly zodpovězeny dvě dopředu stanovené hypotézy. V práci byl též kladen důraz na zformulování pohledu na vývoj a propagaci mikroregionu.

Hlavní potenciál Novohradska byl shledán v přírodních atraktivitách a aktivní turistice (pěší, cykloturistické či běžeckého lyžování). Nejvíce nedostatků bylo zjištěno v nízké kvalitě a špatné dostupnosti některých sportovně-rekreačních zařízení, v oblasti dopravní infrastruktury a celkové propagaci mimo sledovaný mikroregion.

Klíčová slova

Novohradské hory, cestovní ruch, služby, analýza, mikroregion, sportovně-rekreační aktivity, sportovně-rekreační zařízení, sport, rekreace, atraktivita cestovního ruchu, projekt, naučná stezka, cykloturistika, outdoorová aktivita, dopravní infrastruktura, destinace, marketingový mix, udržitelný cestovní ruch.

OBSAH

1. Úvod.....	9
2. Literární rešerše	10
2.1 Cestovní ruch	10
2.2 Služby cestovního ruchu	11
2.3 Marketing cestovního ruchu.....	11
2.4 Marketingový mix služeb cestovního ruchu	12
2.5 Destinace cestovního ruchu.....	13
2.6 Destinační management	14
2.7 Region a mikroregion cestovního ruchu	14
2.8 Situační analýza	15
2.9 Ubytovací zařízení	16
2.10 Stravovací (hostinská) zařízení	17
2.11 Atraktivita cestovního ruchu	17
2.12 Rekreační cestovní ruch	18
2.13 Sportovní cestovní ruch.....	18
2.14 Sportovně-rekreační služby/aktivity/zařízení.....	18
2.15 Udržitelný cestovní ruch	20
2.16 Účastník cestovního ruchu	20
2.16.1 Rezident.....	20
2.16.2 Turista	20
2.16.3 Návštěvník.....	21
2.17 Naučná stezka.....	22
2.18 Cykloturistika.....	22
2.19 Cyklostezka a cyklotrasa.....	22
2.20 Outdoorová aktivita (Outdoorová turistika).....	23
2.21 Dotazník a respondent.....	23
2.21.1 Dotazník	23
2.21.2 Respondent	23
2.22 Projekt a související termíny	24
2.22.1 Projekt	24
2.22.2 ERDF (Evropský fond regionálního rozvoje)	24
3. Cíl a metodika práce	25
3.1 Hlavní cíl.....	25
3.2 Vedlejší cíl	25
3.3 Pracovní hypotézy	26
3.4 Metodiky a techniky.....	26
3.5 Zdroje používaných informací	28
4. Novohradsko v rámci cestovního ruchu.....	29
4.1 Představení oblasti Novohradských hor a podhůří.....	29
4.1.1 Představení oblasti v rámci jižních Čech	29
4.1.2 Vymezení oblasti Novohradska (Novohradských hor).....	30
4.1.3 Představení Novohradska	31
4.1.4 Stručná historie Novohradska	31
4.2 Situační analýza	32
4.2.1 Geografické vymezení	32
4.2.2 Demografické vymezení	34
4.2.2.1 Osídlení	34
4.2.2.2 Obyvatelstvo	34

4.2.3	Hospodářská charakteristika (ekonomika, infrastruktura)	35
4.2.3.1	Ekonomika	35
4.2.3.2	Infrastruktura	36
4.2.4	Kultura a vzdělání	37
4.2.5	Analýza cestovního ruchu	40
4.2.5.1	Kulturní, historické a přírodní památky	40
4.2.5.2	Turistika, naučné stezky a cyklotrasy	43
4.2.6	Ochrana přírody a dobrovolné svazky	47
4.2.6.1	Péče o krajinu	47
4.2.6.2	Zapojení obcí mikroregionu v dobrovolných svazcích	47
4.3	Step analýza	48
4.3.1	Společenské (sociální) faktory	48
4.3.2	Technické (technicko-technologické) faktory	48
4.3.3	Ekonomické faktory	49
4.3.4	Politicko-právní faktory	49
4.4	Analýza poptávky po destinaci	50
4.5	Analýza konkurenceschopnosti destinace	52
5.	Analýza sportovně-rekreačních aktivit a služeb CR na území Novohradsko	53
5.1	Vymezení sportovně-rekreačních služeb	53
5.2	Dopravní infrastruktura	53
5.2.1	Charakteristika dopravy v mikroregionu	54
5.2.2	Ceny a slevy	55
5.3	Analýza sportovně-rekreačních aktivit a služeb	55
5.3.1	Pěší turistika	56
5.3.2	Cykloturistika a cyklistika	61
5.3.3	Aktivity spojené s přírodními vodními plochami	66
5.3.4	Fitness centra, kryté plavecké bazény, sauna, lázeňství, wellness aj.	68
5.3.5	Sportovní zařízení a hřiště	70
5.3.6	Dětská hřiště – dětské sportovně-rekreační aktivity	73
5.3.7	Zimní sporty	73
5.3.8	Golf	74
5.3.9	Sportovní rybolov	75
5.3.10	Motokros	75
5.3.11	Jízda na koni	75
5.3.12	Bojové sporty	76
5.3.13	Ostatní sportovně-rekreační aktivity	76
5.4	Doplňkové služby	76
5.4.1	Informační služby	76
5.4.2	Kulturně-společenské služby	77
5.4.3	Obchodní služby	77
5.4.4	Směnárenské služby	78
6.	Terénní šetření	79
6.1	Profil účastníků dotazování	79
6.2	Základní charakteristika účastníků cestovního ruchu	79
6.3	Hodnocení sportovně-rekreačních služeb, infrastruktury a rozvoje destinace	84
6.4	Naučné stezky mikroregionu	87
6.5	Nedostatky sledovaného mikroregionu	90
6.6	Shrnutí	91
7.	Návrh na inovaci	93
8.	Projekt naučné stezky	97

8.1	Základní popis naučné stezky	97
8.2	Cílová skupina.....	98
8.3	Služby a zázemí naučné stezky	99
8.3.1	Obsah informačních tabulí	100
8.3.2	Vlastníci pozemků na trase	100
8.4	Potřebné vybavení k cykloturistické naučné stezce	100
8.5	Cenová analýza	100
8.6	Financování	102
8.7	Očekávání.....	102
9.	Marketingový mix destinace	103
10.	Závěr.....	106
11.	Summary	109
12.	Přehled použité literatury.....	111
13.	Přílohy	

1. ÚVOD

V současné době cestovní ruch představuje důležitou součást národního hospodářství České republiky. Podle Satelitního účtu cestovního ruchu za období 2003 – 2007 se za rok 2007 cestovní ruch podílel na HDP 2,9% (HDP cestovního ruchu 101,8 mld. Kč). Podstatné je, že cestovní ruch se řadí mezi zbytné statky. To znamená, že podíl obyvatelstva na cestovním ruchu patří k důležitým měřítkům životní úrovně dané země. Pokud lidé budou mít „volné“ peněžní prostředky, mohou více cestovat. Samozřejmě není to zdaleka jediný faktor ovlivňující účast na cestovním ruchu. Nicméně vývoj cestovního ruchu v rámci České republiky za poslední roky vykazuje pozitivní trend. Českou republiku navštívilo za rok 2009 přes 6 milionů zahraničních turistů, z toho Jihočeský kraj jich navštívilo přes 280 tisíc (v rámci krajů je tak Jihočeský kraj v návštěvnosti zahraničních turistů na 3. místě za Prahou a Jihomoravským krajem). Cestovní ruch je také významným zaměstnavatelem – za rok 2006 v něm pracovalo na 240 tisíc osob. (Agentura CzechTourism, dostupné na: <http://www.czechtourism.cz/statistiky-a-trendy/aktualni-informace/>, 17.2.2010).

Oblast Novohradských hor jako cílová destinace cestovního ruchu byla vybrána především z důvodu, že autor práce z oblasti Novohradských hor pochází a trvale zde žije. Většinu služeb tudíž sám využívá a nebo k nim má velice dobrý přístup. Z toho také vyplívá autorův zájem o danou oblast. Jako stručný podklad poslouží též autorova vlastní bakalářská práce, na téma „Analýza služeb cestovního ruchu v oblasti Novohradska“.

Hlavním cílem diplomové práce byla zvolena analýza sportovně-rekreačních aktivit, jenž v posledních letech obecně nabývají na významu a popularitě. Především zásluhou zvyšujícího se fondu volného času, dopravní a informační dostupnosti dochází k růstu poptávky i nabídky po těchto doplňkových službách cestovního ruchu. Výhoda Novohradska v rámci tohoto druhu cestovního ruchu by mohla být shledána v zachovalém přírodním prostředí a určitou odlehlostí oblasti od nejfrekventovanějších destinací cestovního ruchu a větších sídel. Tyto a jiné hypotézy a dohady se bude snažit diplomová práce objasnit.

Mikroregion Novohradska může potenciální účastníky cestovního ruchu oslovit svými malebnými přírodními scenériemi, zachovalou faunou a florou, čistými klikaticími se potůčky, tradiční staročeskou architekturou a příjemné zážitky mohou poskytnout též značené turistické stezky a cyklotrasy.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Cestovní ruch

Vymezení pojmu cestovního ruchu se v průběhu let velmi lišil, např. v polovině 20. století renomovaní profesori tzv. švýcarské školy označují cestovní ruch za: „soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti“ (Hesková a kol., 2006:10).

Z dnešních „aktuálních“ pojetí z nejnámějších a nejpoužívanějších, definice Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO – World Tourism Organization) z roku 1991 podle níž cestovní ruch je chápán jako „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě“ (Hesková a kol., 2006:11). Dnes je ale v České republice platné vymezení podle České verze evropské normy EN 13809:2003, která tvrdí, že cestovní ruch je „činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů“ (Hesková a kol., 2006:11).

Samozřejmě existuje celá řada formulací a úhlů pohledů na cestovní ruch. Například podle Orišky (1999:5) je cestovní ruch „soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest“, naproti tomu Horner a Swarbrooke (2003:53) ho hodnotí jen jako „krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností“, nicméně jejich druhá definice doplňuje, že cestovní ruch je „aktivita, při níž lidé tráví kratší období mimo domov buď pracovní nebo pro své potěšení“ (Horner, Swarbrooke, 2003:471). Dále ve své publikaci „Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času“ zmiňují, že „mnozí lidé nepovažují cestovní ruch za samostatné odvětví, ale za činnost, která je výsledkem služeb jiných odvětví, jako jsou ubytování, stravování a doprava. A jestliže výslovně jde o nějaký průmysl cestovního ruchu, pravděpodobně se skládá ze služeb pořadatelů zájezdů, tj. cestovních kanceláří (touroperátorů), a cestovních agentur (prodejců) a neexistoval až do nástupu moderního cestovního ruchu založeného na souhrnné nabídce více služeb“ (Horner, Swarbrooke, 2003:54).

Goeldner (2009:4) tvrdí, že pokud mluvíme o cestovním ruchu musíme přemýšlet především o lidech, kteří navštěvují specifická místa jako pamětihodnosti, navštěvují přátele a

příbuzný či během své dovolené jinak vyplňují svůj volný čas. Svě volné chvíle mohou trávit zapojením se do různých sportovních aktivit, opalováním, zpíváním, povídáním s přáteli, vyjížděkami po okolí, turistikou, čtením, nebo jednoduše zábavou v přírodě. Subjekt dále můžeme považovat za turisty, kteří se podílejí na meetingách, obchodních konferencích, nebo jiném druhu obchodu či profesionální aktivitě. Stejně tak sem můžeme zařadit studující či cestující studenty, či jiné pracovníky ve výzkumu a vědě.

2.2 Služby cestovního ruchu

Na služby cestovního ruchu, stejně jako na cestovní ruch samotný, existuje celá řada pohledů. Hesková a kol. chápe obecně služby, jako „ekonomický statek, jehož podstatou je činnost a jehož hodnota je určena užitekem, který přináší. Poskytnutím služby se od výrobku liší tím, že jde o nemateriální činnost. A na základě souboru těchto služeb, volných statků, zboží a veřejných statků vzniká tzv. produkt cestovního ruchu (Hesková a kol., 2006:97). Služby jsou rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují heterogenní soubor užitečných efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Dále zmiňuje, že služby cestovního ruchu mají na rozdíl od klasických služeb různé specifické znaky, jako například časová a místní vázanost služby na primární nabídku cestovního ruchu, komplexnost a komplementaritu, zastupitelnost, mnohooborový charakter a nevyhnutelnost jejich zprostředkování, dynamika a sezónnost poptávky po nich, nevyhnutelnost informací o nich včetně informací o jejich kvalitě. (Hesková a kol., 2006:99-103).

Podle Orišky (1999:6) služby cestovního ruchu představují „činnosti nehmotného charakteru, jejichž výsledkem je buď individuální, nebo společensky užitečný efekt“. Holeček a Mariot definují služby cestovního ruchu jako „činnosti, které směřují k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Zahrnují služby dopravní, ubytovací, stravovací, ale i četné jiné (prodej suvenýrů, map, literatury, organizování zájezdů, průvodcovské služby, informační systémy, nabídka kulturních programů atd.)“ (Holeček, Mariot, Střída, 2004:18). V publikacích od Hornerové a Swarbrooka je pojem služby, vysvětlen jako „produkty, kterými jsou nehmotné procesy, určené k uspokojení potřeb zákazníka“ (Horner, Swarbrooke, 2003:475).

2.3 Marketing cestovního ruchu

Jedna z nejpoužívanějších vyjádření klasického marketingu pochází od Kotlera, který o marketingu tvrdí, že je to „společenský a řídicí proces, jehož pomocí jednotlivci a skupiny

získávají to, co chtějí a potřebují, prostřednictvím vytváření a výměny výrobků a hodnot s druhými“ (Kotler, 1992).

Na marketing cestovního ruchu také existuje mnoho definic. Morisson ho označuje jako „plynulý proces probíhající v dílčích krocích, prostřednictvím něhož management plánuje, zkoumá, naplňuje, kontroluje a vyhodnocuje činnosti navržené k zajištění jak zákaznických potřeb a skrytých přání, tak i cílů své vlastní organizace. K dosažení největší účinnosti vyžaduje marketing úsilí každého jednotlivce a jeho účinnost se dále může zvýšit či snížit činností dalších komplementárních organizací“ (Morrison,1995:16). Krippendorf zase definuje marketing cestovního ruchu „jako systematickou a koordinovanou orientaci podnikatelské politiky cestovního ruchu, jakož i soukromé a státní politiky cestovního ruchu na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni na co nejlepší uspokojování potřeb určitých skupin zákazníků při dosažení přiměřeného zisku“ (Hesková a kol., 2006:134-135).

Jsou ale i jiní, (jako například Hornerová a Swarbrooke, 2003), kteří tento pojem v literatuře o cestovním ruchu nijak zvlášť nerozlišují a spíše dělí marketing pouze na marketing služeb (kam mimo jiné řadí i cestovní ruch) a marketing výrobků.

2.4 Marketingový mix služeb cestovního ruchu

Hesková marketingový mix služeb popisuje podle Payna, který v roce 1996 ho formuloval jako soubor marketingových nástrojů tzv. „5P“ , mezi které zahrnuje produkt (product), cenu (cenový mix, price), místo (distribuci, place), promotion (marketingovou komunikaci) a navíc lidský faktor (lidé, people). U marketingového mixu cestovního ruchu pak Hesková připojuje navíc marketingový nástroj spolupráce (partnership), nabídku balíku služeb (packaging) a programovou specifikaci služeb (programming), a tím dovršuje tzv. „8P“ marketingového mixu cestovního ruchu (Hesková a kol., 2006:130 - 147). Na rozdíl od Payna například Kortison pracuje v marketingovém mixu služeb pouze se „4P“, a to s marketingovými nástroji: produkt, cena, místo a promotion. U marketingového mixu cestovního ruchu ale pak používá celých „8P“, tedy včetně nástrojů lidé, tvorby balíku, programování balíku služeb a spolupráce (Hesková a kol., 2006:136). Palatková ve své marketingové strategii destinace cestovního ruchu uvádí navíc tzv. destinační marketingový mix, který využívá přímo na destinaci cestovního ruchu, prostřednictvím klasických marketingových nástrojů „4P“, tedy konkrétně tvorby produktu, volby distribučních cest, cenové politiky a propagačního mixu (Palatková, 2006:315). Királová (2003:32) pokládá marketingový mix za součást marketingové strategie, kde je představován souborem

kontrolovatelných proměnných, které sdružení cestovního ruchu aktivizuje v zájmu uspokojení potřeb a požadavků vybraného segmentu trhu. Marketingový mix pak je tvořen produktem, cenou, distribuční cestou a způsobem komunikace se zákazníkem. Navíc jako pátý element dodává lidský faktor.

Jak je již zřejmé, marketingový mix není vždy chápán stejně a existují různé variace uspořádání marketingových instrumentů. Na obdobném principu byl zpracován marketingový model „4C“, jenž uvádí za směrodatné nástroje zákazníka (consumer, nejdůležitější), cenu (cost), konkurenci (competition) a kanály (channels). Nebo model „4S“ - Segmentace zákazníků, Stanovení užítku, Spokojenost zákazníka, Soustavná péče (Hesková a kol., 2006:136).

Avšak navzdory různému značení je obecná myšlenka marketingového mixu obsažena již v teorii zakladatele tohoto pojmu Neila Bordeho, který marketingový mix přirovnal ke „směsi na moučníky“. Říká, že „marketingový mix se chová obdobně, je nutné respektovat vazby jednotlivých nástrojů a tak vytvořit optimální skladbu marketingového mixu“. (Hesková a kol., 2006:136).

2.5 Destinace cestovního ruchu

Podle Palatkové je destinace cestovního ruchu představována jako „svazek různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na atraktivitu oblasti nebo místa. Tyto atraktivity tvoří hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace. Destinace nabízí služby jako ubytování, stravování, sportovní aktivity, zábavu aj. Za nejmenší destinační jednotku pokládá rezort“ (Palatková, 2006:16). Podle Biegera a definice UNWTO je destinace chápána obecněji jako „geografický prostor (představovaný státem, regionem, nebo místem), který si návštěvník vybírá jako svůj cíl cesty“ (Palatková, 2006:16). Bartl a Schmidt označují destinace cestovního ruchu jako „vzájemně si konkurující jednotky, jejichž společným cílem je prodej služeb a plnění řady funkcí v destinaci, jako např. funkce marketingová, nabídková, plánovací, zastoupení různých zájmových skupin aj.“ (Palatková, 2006:16). Jansen-Verbek pod pojmem destinace vidí nejen konkrétní oblast (nebo místo), ale i souhrn v destinaci nabízených komodit. Někdy ji proto označuje jako „rekreační produkt“ (Palatková, 2006:16). Ashworth a Voogd navíc upozorňují na to, že do značné míry definuje destinaci sám klient svým vnímáním a výběrem konzumovaných služeb. (Palatková, 2006:16). Hesková ve své publikaci vymezuje destinaci cestovního ruchu v rámci objektu cestovního ruchu jako „cílové místo představované střediskem cestovního ruchu, regionem,

nebo státem jako stanovený cíl“. Dále tvrdí, že destinace musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch (= primární nabídka) a na ni navazující infrastrukturní vybavenost (= sekundární nabídka). Nicméně poukazuje na skutečnost, že pojem destinace nemusí vždy souviset pouze s cestovním ruchem. (Hesková a kol., 2006:15). Naopak Királová chápe problematiku destinace jednodušeji. Tvrdí, že se jedná o „přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací. (Királová, 2003:15).

2.6 Destinační management

Királová rozumí managementem destinace „soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu.“ Jeho součástí pak shledává návštěvnický management, model limitů přijatelné změny a spektrum rekreačních příležitostí. (Királová, 2003:22). Palatková (2006:23) interpretuje definici Bartla a Schmidta, kteří popisují destinační management jako „strategii a cestu pro silné regiony, které mají odvahu ke koncentraci sil pro společný rozvoj, organizaci a aktivní prodej svých klíčových konkurenčních výhod. Touto cestou vznikají destinace, nabízející klientovi perfektně zorganizovaný řetězec služeb odpovídající jeho volby, který zahrnuje celý proces od informace a pohodlnou rezervaci přes bezchybný průběh pobytu až po návrat domů.“

2.7 Region a mikroregion cestovního ruchu

Podle Heskové a kol. (2006:153) je region obvykle vymezen jako územní celek vyznačující se společnou úrovní výskytu určitých znaků (atributů) nebo společnými procesy (vazbami). Region je používán pro různé územní celky, může se shodovat s vymezením destinace, vymezení může být i z pohledu administrativního, statistického nebo pro plánovací účely. Dále rozlišuje dva typy regionů. Prvním jsou **turistické regiony (regiony cestovního ruchu)**, kde jde o oblasti, pro něž je typickým určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje, sjednocuje a zároveň je odlišuje od ostatních regionů. Základem je existence produktů a souboru nabídky služeb cestovního ruchu. Regiony s charakterem homogenních předpokladů realizace cestovního ruchu (tj. typ atraktivity, úroveň infrastruktury apod.) z tohoto pojetí vycházela tzv. rajonizace cestovního ruchu. Druhým

typem jsou **marketingové turistické regiony**. Zde hlavní kritérium pro rozdělení vychází organizačně-ekonomických vazeb. Hranice nejsou pevně vymezeny (viz ČCCR).

Gúčík a kol. (2004:107) popisuje region cestovního ruchu jako „území, v kterém se ve funkční návaznosti organizují ekonomické a sociální činnosti, využívající specifické prvky primární a sekundární nabídky a ekonomické zdroje na rozvoj aktivit cestovního ruchu. Přitom existuje propojení z hlediska krajiny, kultury a historie. Z hlediska návštěvníka je region cestovního ruchu identifikovatelnou územní jednotkou, která vyvíjí marketingové aktivity na trhu, především nabízí produkty a organizuje podporu jejich prodeje. Není možné ho tedy ztotožňovat s územními správními jednotkami (např. kraji). V cestovním ruchu jsou regiony různě velké, od **mikroregionů** (několik sousedních obcí) až po makroregiony (kontinenty).

Termín „**mikroregion**“ byl podrobněji popsán pouze internetovou encyklopedií Wikipedia (www.wikipedie.cz, 10.2.2010). Zde byl mikroregion chápán jako sdružení několika obcí za účelem dosažení společného cíle. Typickým rysem takového svazku je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo ze zákona.

2.8 Situační analýza

Vymezení tohoto termínu byla následujícími autory vztažena na soukromé podniky, nicméně pro účel této práce lze z jejich popisů též vycházet. V tomto případě je nutné pouze zaměnit „podnik“ za „mikroregion“.

Podle Jakubíkové (2008:78) je situační analýza „všeobecná metoda zkoumání jednotlivých složek a vlastností vnějšího prostředí (makroprostředí a mikroprostředí), ve kterém firma podniká, případně které na ni nějakým způsobem působí, ovlivňuje její činnost a zkoumání vnitřního prostředí firmy (kvalita managementu a zaměstnanců, strategie firmy, finanční situace, vybavenost, historie, umístění, organizační kultura, image atd.), její schopnosti výrobky tvořit, vyvíjet a inovovat, produkovat je, prodávat, financovat programy. Dále popisuje strategickou situační analýzu, kterou je komplexní přístup k zachycení podstatných faktorů ovlivňujících činnosti firmy ve vzájemných souvislostech, jehož výsledky jsou podkladem pro tvorbu návrhů možných strategií budoucího chování firmy. Význam strategické situační analýzy roste se zvyšující se neurčitostí, resp. nestabilitou a složitostí prostředí. Musí proto poskytovat všechny podstatné, relevantní informace ovlivňující fungování podniku. **Marketingová situační analýza** směřuje k volbě cílových trhů a k nalezení reálných a současně náročných marketingových cílů a strategií podniku pro

jednotlivé trhy včetně strategií jednotlivých prvků marketingového mixu. Je prvním krokem přípravy strategického marketingového plánu.

Horáková (2002:39) popisuje situační analýzu jako prostředek, který na základě analytického zhodnocení minulého vývoje a současného stavu a na základě kvalifikovaného odhadu pravděpodobného budoucího vývoje ve strategickém období může pomoci při formulování budoucí tržní pozice podniku. Šetří vnitřní situaci organizace (schopnosti, dovednosti, jedinečnosti, zdroje) především vzhledem k trhům a konkurenci a zkoumá komplexně vliv faktorů vnějšího prostředí na organizaci. Představuje dva typy analýzy – interní a externí. Interní podmínky (které jsou do jisté míry z pozice podniku ovlivnitelné a kontrolovatelné) vypovídají o vnitřní situaci, která je podložena významnými firemními schopnostmi (vynikající výrobek, vrcholná technologie, lépe rozpoznatelná a zapamatovatelná značka, vhodnější služby) a specifickými zdroji nebo je ovlivněna vnitřními nedostatky a chybami (například opakem vyjmenovaných předností), zakládajícími budoucí nevýhody a problémy. Externí podmínky, které jsou z pozice podniku neovlivnitelné a nekontrolovatelné, silně ovlivňují podnikovou situaci. Mění atraktivnost tržních příležitostí, působí i na intenzitu ohrožení, pomáhají identifikovat situace, které mohou nastat v prostředí a spoluvytvářejí řadu specifických situací.

2.9 Ubytovací zařízení

Podle Orišky se jedná o zařízení poskytující ubytovací služby. Zahrnují se sem ubytovací střediska (poskytují služby přechodného ubytování většímu počtu účastníků cestovního ruchu, jako např. hotel, motel aj.) a ubytovací prostředky (umožňují ubytování zpravidla jednotlivých účastníků cestovního ruchu; např. stan, obytný přívěs aj.). Jako tradiční ubytovací zařízení Oriška spatřuje hotely, penziony, motely, ubytovací hostince, botely a další, kdy se většinou budují společně se stravovacím zázemím. Mezi tzv. doplňkové ubytovací zařízení řadí chaty, bungalovy, rotely, kempy a jiná sezónní zařízení. A navíc uvádí tzv. ostatní ubytovací zařízení, jež jsou představovány například studentskými kolejemi a domovy mládeže, kdy nejsou využívány pro svůj původní účel (Oriška, 1999:45)

Podle vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj ČR č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu je ubytovací zařízení vymezeno jako „stavba nebo její část, kde je veřejnosti poskytováno přechodné ubytování a služby s tím spojené (hotel, motel, penzion, turistické ubytovny, kempy a skupiny chat)“. Navíc vyhláška určuje, že v případě

bytového domu, rodinného domu a stavby individuální rekreace se o ubytovací zařízení nejedná (Hesková a kol., 2006:77 – 78).

2.10 Stravovací (hostinská) zařízení

Tato zařízení poskytující stravovací služby v destinacích se budují jako součást ubytovacích zařízení (hotelů, motelů, penzionů aj.) nebo jako samostatné objekty, které uspokojují potřeby místního obyvatelstva i účastníků cestovního ruchu. Dále se dělí na zařízení poskytující služby základního stravování (restaurace, motorest, jídelna se samoobsluhou) a služby doplňkového stravování a občerstvení (bary, pizzerie, bistro, bufet, hostinec, zařízení rychlého stravování – restaurace typu fast food aj.). Nicméně stravovací služby v omezené míře poskytují i jiná zařízení se společensko-zábavní funkcí, jako například kavárny, vinárny, pivnice, noční kluby aj. (Hesková a kol., 2006:111 – 112).

Orieška pod tímto pojmem rozumí prostory v objektech, v nichž se připravují pokrmy a nápoje, uskutečňuje se prodej jídel a nápojů, případně doplňkový prodej polotovarů potravinářského charakteru a jsou poskytovány služby s tím související. Tvrdí, že hostinské zařízení může tvořit i více odbytových středisek (pozn. odbytové středisko = samostatná část zařízení přístupná hostům a je také součástí ubytovacích zařízení typů hotel, motel a penzion). Všeobecně dělí hostinská zařízení podle charakteru své činnosti na restaurace (restaurace, jídelny, různé typy rychlých občerstvení, železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících) a bary (bary, noční kluby, pivnice, vinárny, kavárny...). Avšak existuje mnoho hledisek kategorizace stravovacích zařízení. (Orieška, 1999:57 – 60).

2.11 Atraktivita cestovního ruchu

Morrison (1995:244) tvrdí, že pro běžné turisty představují atraktivita cestovního ruchu rozhodující prvek návštěvy určitého místa cestovního ruchu. Některé patří do kategorie přírodních (např. Niagarské vodopády), jiné mají charakter společenských událostí a mají spíše lokální charakter, který může být někdy rozšířen (např. olympijské hry). Atraktivita cestovního ruchu jsou majetkem soukromníků, státu nebo rozpočtových organizací. Patří mezi ně kolosální společnosti i malí provozovatelé. Naproti tomu Horner a Swarbrooke (2003:113) vycházejí z definice Middletona z roku 1994, který návštěvnickou atraktivitu vnímá jako určité trvalé zdroje, které jsou kontrolovány a řízeny kvůli nim samým a pro potěšení, zábavu a vzdělání návštěvníků. Dále rozděluje návštěvnické atraktivita do deseti skupin - starobylé památky, historické stavby, označené oblasti a parky (či zahrady), tématické zábavní parky,

zajímavosti života v přírodě, muzea, galerie umění, archeologická pracoviště (naleziště), tématická nákupní místa, zábavní a rekreační parky.

2.12 Rekreační cestovní ruch

Podle Heskové a kol. (2006:22) je rekreační cestovní ruch druh cestovního ruchu pro který je charakteristický pasivní, ale i aktivní odpočinek ve vhodném přírodním prostředí s cílem obnovy fyzických a psychických sil. Dále tento druh cestovního ruchu spojuje s pobytem v příznivém přírodním prostředí, který je kombinován s různými rekreačními aktivitami (pohybové a nenáročné sportovní činnosti jako např. procházky, táboření v přírodě, chataření apod.). Hlavní podstatou je, že má dobrý vliv na organismus a duševní pohodu člověka. Horner a Swarbrooke (1995:335) využívají názor Torkildsena z roku 1994, který definuje rekreaci jako „činnosti a zážitky obvykle prováděné a získávané v rámci volného času a obvykle dobrovolně zvolené pro vlastní uspokojení, potěšení nebo tvůrčí obohacení. Dále pak pokračuje tím, že může být chápána též jako proces aktivní spoluúčasti. A tím říká, že fyzická rekreace je těsně spojená se sportem.“

2.13 Sportovní cestovní ruch

Jedná se o druh cestovního ruchu, pro který je charakteristický pobyt ve vhodném přírodním prostředí, avšak s aktivním vykonáváním různých sportovních činností, které obvykle předpokládají určitou fyzickou kondici. Konkrétně může představovat pěší, horskou či vodní turistiku, cykloturistiku, mototuristiku, kempování nebo karavaning. V rámci různého ročního období se může v létě jednat například o koupání či plavání ve volné přírodě nebo na koupalištích, míčové hry, tenis, golf a jiné. V zimě se může jednat například o lyžování, sáňkování, bruslení. (Hesková a kol., 2006:22).

2.14 Sportovně-rekreační služby/aktivity/zařízení

Hesková tuto skupinu služeb považuje z hlediska cíle účasti na cestovním ruchu jako jednu z nejvýznamnějších. Sportovně-rekreační služby „umožňují aktivně využívat přírodní a uměle vytvořené podmínky pro rozvoj sportu, rekreace a turistiky.“ Jejich hlavní podstatou je využití volného času formou aktivního odpočinku včetně určitého stupně fyzické zátěže. Tyto služby jsou poskytovány přes sportovně-rekreační zařízení, které jsou součástí ubytovacích zařízení nebo jako součást vybavení cílových míst destinace. (Hesková a kol., 2006:112 - 113).

Orieška (1999: 10 - 11) sportovně-rekreační služby popisuje velmi obdobně. Navíc dodává, že budování zařízení pro poskytování těchto služeb ovlivňuje charakter přírodních podmínek a jejich kvalita. Přímou popisuje, že jde o „služby související s využíváním hřišť, tělocvičen, sportovních hal, otevřených i krytých plaveckých bazénů, přírodních koupališť, sportovních stadionů, přírodních a umělých vodních ploch, upravených lyžařských svahů a běžeckých tratí, výtahů, lanovek, vleků atd.“

Királová (2003:44) popisuje především sportovně-rekreační zařízení umožňující návštěvníkům destinace vykonávat sportovně-rekreační aktivity. V této souvislosti jde především o rekreační plochy, rekreační dráhy, sportovní hřiště, zimní stadiony, bazény a ostatní sportovně-rekreační zařízení.

Torkidsen v roce 1994 popisuje pojem „rekreace“ jako „činnosti a zážitky prováděné a získávané v rámci volného času a obvykle dobrovolně zvolené pro vlastní uspokojení, potěšení nebo tvůrčí obohacení“. Dále uvádí, že „může být též chápána jako proces aktivní spoluúčasti. Fyzická rekreace je těsně spojená se sportem.“ Rekreační aktivity rozděluje na různé typy, a to: týmové hry (aktivní účast i sledování), individuální sporty, rizikové aktivity (jako např. lyžování, horolezectví apod.), vodní sporty, lov zvěře a ryb, formy dopravy patřící k rekreačním aktivitám (cyklistika, jezdectví), tanec, cvičení pro tělesnou kondici, golf. (Horner, Swarbrooke, 2003:335). Swarbrooke s Hornerovou na to navazují popisem rozmanitých forem rekreace. „Některé rekreační aktivity lze provozovat doma nebo v blízkém okolí domova, například tanec nebo kondiční cvičení. Jiné vyžadují, aby jejich účastníci cestovali na značně vzdálená místa, kde se nacházejí zařízení nebo přírodní podmínky, potřebné k provozování aktivit, například skály nebo vodní plochy. Zčásti z tohoto důvodu lze některé formy rekreace provozovat denně, zatímco jiné třeba jen jednou nebo dvakrát ročně, například na dovolené.“ Dále uvádějí, že též někdy závisí na potřebných speciálních oděvech a vybavení (např. při lyžování a golfu), jiné aktivity vyžadují naopak jen minimální výbavu nebo žádnou (např. fotbal, který se hraje někde „na plácku“). „Některé aktivity mají zázemí velkých infrastruktur a zařízení (např. golf), jiné nemají žádné. Jiné rekreační aktivity mohou být sporné, politicky citlivé nebo v určitých zemích dokonce nezákonné (např. lov). Některé aktivity se provozují ve skupinách (např. týmové hry), jiné jsou značně individuální (např. jezdectví). Dále jsou aktivity, které je nutné předem rezervovat v příslušných zařízeních (např. golf, tenis), jiné nikoliv (cyklistiku, turistiku). Rekreace může být pasivní, například sledování fotbalového zápasu, nebo aktivní, například vlastní účast ve fotbalovém zápasu.“ (Horner, Swarbrooke, 2003:336).

2.15 Udržitelný cestovní ruch

V rámci udržitelnosti cestovního ruchu se jedná o koncepci rozvoje a plánování cestovního ruchu, která je navržena tak, aby chránila všechny aspekty životního prostředí a současně brala ohled na život místních lidí. (ČSN EN 13809:7) .

Pásková a Zelenka (2002) na internetovém portálu „Udržitelný cestovní ruch“ popisují tento druh cestovního ruchu jako „cestovní ruch, který dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí“. Dále ve své publikaci vychází z dalších dvou vymezení tohoto pojmu. „Podle návrhu normy EU je tento termín popisován jako koncepce rozvoje a plánování cestovního ruchu, jehož cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel. Poté popisují holistickou definici, podle které se jedná o „cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry“.

Podle Hornerové a Swarbrooka (2003:476) je trvalá udržitelnost vnímána jako „využívání zdrojů pro uspokojení našich potřeb takovým způsobem, který neohrozí možnost budoucích generací činit totéž“.

2.16 Účastník cestovního ruchu

2.16.1 Rezident

Királová (2003:58) rezidenta (místního obyvatele) popisuje jako „osobu, která v domácím cestovním ruchu žije alespoň šest po sobě následujících měsíců v jednom místě před příchodem do jiného místa na dobu kratší než šest měsíců (v zahraničním cestovním ruchu to je osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příchodem do jiné země na dobu kratší než jeden rok).“ Vychází při tom z definice mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu v Ottawě v roce 1991.

2.16.2 Turista

Turista je obecně chápán jako osoba cestující za účelem zábavy a naplnění volného času. (ČSN EN 13809: 7).

Hesková význam označení turisty posouvá o něco dále. Popisuje ho jako osobu, která v domácím, respektive zahraničním cestovním ruchu splňuje všechna kritéria návštěvníka, ale jeho účast na cestovním ruchu je spojena minimálně s jedním přenocováním. Z hlediska délky pobytu turisty ho dále rozlišuje na „turistu na dovolené“ (pobývá na daném místě více než určený počet nocí nebo dní – např. v ČR 2 až 3 noci) a „krátkodobě pobývajícím turistu“ (cestuje na dobu nepřekračující určený počet nocí nebo dní, ale zahrnuje pobyt alespoň s jedním přenocováním). (Hesková a kol., 2006:14). Velmi obdobně popisuje turistu Királová (2003:59), kde vychází z definice mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu v Ottawě v roce 1991. Turistu v domácím cestovním ruchu chápe jako návštěvníka, trvale usazeného v zemi, který cestuje na dobu zahrnující minimálně jedno přenocování, ale ne dobu delší než šest měsíců (v zahraničním cestovním ruchu je to návštěvník, který cestuje do jiné krajiny na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, ale ne déle než jeden rok). V případě, že turista přenocuje více jak tři dny, jde o turistu na dovolené.“ Podle Hornerové a Swarbrooka (2003:476) je turista jednoduše vnímán jako „spotřebitel produktů cestovního ruchu“.

2.16.3 Návštěvník

Hesková návštěvníka vnímá jako osobu, která v rámci domácího cestovního ruchu cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na dobu kratší než šest měsíců. Návštěvník též může cestovat do jiné země v rámci zahraničního cestovního ruchu na dobu nepřesahující jeden rok. U obou případů je důležité, že návštěvník nesmí mít hlavní účel cesty spojen s výkonem výdělečné činnosti. (Hesková a kol., 2006:14). Opět obdobně popisuje návštěvníka Királová (2003:59). Návštěvník je podle ní „osoba v domácím cestovním ruchu, která cestuje mimo místo svého běžného životního prostředí na kratší období než šest měsíců (v zahraničním cestovním ruchu pak se jedná o osobu cestující do jiné země na dobu kratší než jeden rok). V obou případech hlavní účel návštěvy je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti“. Návštěvníka, který cestuje na kratší dobu než 24 hodin bez toho, aby přenocoval v navštívené destinaci pak označuje jako „výletníka“.

Naopak podle terminologie České technické normy je návštěvník jednoduše popisován jako cestující, jenž přijel na místo, které není jeho trvalým bydlištěm. (ČSN EN 13809:7).

2.17 Naučná stezka

Pásková a Zelenka (2002) definují naučnou stezku jako „stezku zřizovanou na přírodně nebo kulturně zajímavých místech s vyznačením zajímavých míst, s tabulemi s popisem místní flóry a fauny, kulturních památek.“ Dále vysvětlují, že je zřizována pro pěší turisty (popř. cykloturisty), pro vodáky a nově i pro jezdce na koních. Na stezce může působit místní průvodce.

Podle Šíra přesná definice naučných stezek neexistuje, snad by se dalo říci, že se jedná o více či méně zdařilé informační systémy provázející návštěvníky určitým územím po určité trase. Ovšem cíl těchto stezek je jasný - mají za úkol návštěvníkům ukázat, co by jinak sami od sebe často neviděli. Nejčastěji upozorňují na zajímavé přírodní vazby, připomenou dávnou historii, poučí o zaniklém či zanikajícím tradičním řemesle (Kolektiv autorů, 2006:783).

2.18 Cykloturistika

Cykloturistika je jedna z forem turistiky. Jedná se o aktivní cestování zaměřené na poznávání přírodních a společenských zajímavostí v určité oblasti na kole, nejčastěji pomocí speciálně upraveného cestovního kola (trekingové kolo) nebo horského kola (MTB). Populární se stává kombinace dopravy vlakem a jízdy na kole. Zvyšuje se kvalita služeb pro cykloturistiku - budovány jsou cyklostezky, cyklotrasy a cykloturistické trasy a naučné stezky pro cykloturisty (Pásková, 2002:51).

Internetová encyklopedie Wikipedie (www.wikipedia.cz, 15.2.2010) popisuje obecně cykloturistiku jako odnož turistiky provozované na kole. Začátky cykloturistiky sahají na českém území na konec 19. století. Nicméně největší rozmach cykloturistika zaznamenala až po rozšíření trekingových a horských kol. Vzniklo hodně cykloturistických oddílů a sdružení. V této době také vzniklo hodně cestovních kanceláří zabývajících se touto problematikou. Rozvoji cykloturistiky dnes pomáhá stále větší počet cyklotras a cyklostezek, které v posledních několika let vznikají kolem měst a obcí. Tento rozmach, ale přineslo jedno negativum - přetlak cyklistů na značených turistických trasách.

2.19 Cyklostezka a cyklotrasa

Zmínku o rozdílnosti uvádí Pásková a Zelenka ve své publikaci Výkladového slovníku cestovního ruchu (2002:50). *Cyklostezka* (nebo-li cyklistická stezka či cyklistická komunikace) je společná cesta pro cykloturistiku a pěší turistiku. Jedná se o účelovou komunikaci s vyznačením pruhu na vozovce. Má zpevněný povrch a většinou je oddělena od

frekventované silniční dopravy. Cykloznačky se umísťují stejně jako dopravní značky před každou křižovatkou nebo odbočkou cyklotrasy. **Cyklotrasa** (též cyklistická trasa) je komunikace pro cykloturistiku využívající stávajících místních a účelových komunikací včetně polních a lesních cest, silnic III. třídy a silnic II. třídy s malou frekvencí provozu. Používají se základní cykloznačky - návěst před křižovatkou, směrová tabule, směrová tabulka. Autoři navíc uvádějí navíc termín „**cykloturistická trasa**“, jenž je představována komunikací pro cykloturistiku, která vede po horších polních a lesních cestách nebo terénu. V ČR je vyznačena pásovými značkami KČT (cykloturistická značka a šipka, cykloturistická směrovka).

2.20 Outdoorová aktivita (Outdoorová turistika)

Outdoorové aktivity (nebo-li outdoorová rekreace) je souhrnné označení pro všechny rekreační aktivity uskutečňované mimo uzavřené stavby (provozování mnoho druhů sportů venku) - např. paragliding, jachtaření, plavání, ale i pěší turistika. Opakem těchto aktivit jsou tzv. **indoorové aktivity**, tedy aktivity, které se provádějí uvnitř nějakého zařízení nebo objektu (Pásková, 2002:204).

Outdoorová turistika je souhrnné označení pro zájezdy zaměřené na aktivní pobývání v přírodním prostředí, často spojené s možností využití extrémních přírodních podmínek, s rekreačním provozováním vybraných sportů a aktivit v přírodě (Pásková, 2002:204).

2.21 Dotazník a respondent

2.21.1 Dotazník

Podle Gúčíka (2004:27) se jedná o „nástroj sběru dat pro kvantitativně orientovaný výzkum, formulář určený respondentovi obsahující otevřené otázky, na které se očekávají spontánní odpovědi a nebo uzavřené otázky s alternativními odpověďmi. Často se uplatňuje při výzkumu cestovního ruchu, protože umožňuje reprezentativní zkoumání a rychlé zpracování dat. Jeho nevýhodou je nízká návratnost, pokud se zasílá poštou, respondentovi neposkytuje dostatek prostoru na vyjádření.“

2.21.2 Respondent

Osoba odpovídající na otázky, které jsou součástí výzkumu. Otázky je možné klást v rozhovoru (řízený rozhovor) a nebo formou dotazníku (Gúčík, 2004:109).

2.22 Projekt a související termíny

2.22.1 Projekt

Na webovém portálu Regionální rady regionu soudržnosti Jihozápad (www.rr-jihozapad.cz, 1.4.2010) je projekt popsán jako „konkrétní ucelený projektový záměr, který předkládá žadatel s cílem získat podporu (v tomto případě v rámci ROP NUTS II Jihozápad). Projekt je tvořen žádostí a souborem povinných a nepovinných příloh. Projekt musí být v souladu s podmínkami programu, tzn. přispívat k naplnění cíle, zaměření a indikátorů příslušné oblasti podpory a musí být udržitelný minimálně po stanovenou dobu.“

2.22.2 ERDF (Evropský fond regionálního rozvoje)

Evropský fond regionálního rozvoje je jedním ze čtyř strukturálních fondů EU. Je určen na podporu rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů a přeměně upadajících oblastí. Dále podporuje trvale udržitelný rozvoj a vytváří trvale udržitelné pracovní příležitosti (www.rr-jihozapad.cz, 1.4.2010).

3. CÍL A METODIKA PRÁCE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je analýza sportovně-rekreačních aktivit a služeb cestovního ruchu v zázemí Novohradských hor. Konkrétně vymezit a analyzovat sportovně-rekreační aktivity a s nimi související nabízené služby cestovního ruchu na území Novohradska. Následně navrhnout inovace produktového portfolia a marketingový mix. Na základě zjištěných údajů navrhnout opatření ke zlepšení situace v rámci sportovně-rekreačních služeb a služeb jimi podmiňujícími. Na závěr pak připravit návrh projektu naučné stezky v zázemí Novohradska.

3.2 Vedlejší cíl

Na základě hlavního cíle sestavit doporučení a vylepšení týkající se služeb v tomto regionu, především tedy služeb sportovně-rekreačních. Z hlediska nabízených služeb v rámci Novohradska se zaměřit především na turistické stezky, cyklostezky, sportovně-rekreační zařízení, zážitkovou turistiku a jiných využití přírodních možností oblasti v rámci udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Důraz bude kladen též i na podpůrné systémy – jako například problematika navigačních systémů (turistické značení, „hnědé tabule“ apod.), prezentace turistických atraktivit oblasti v rámci domácího cestovního ruchu i aktivního cestovního ruchu apod.

3.3 Pracovní hypotézy

Pracovní hypotézu lze definovat jako tvrzení (domněnka o problému), které se snažíme přijmout či vyvrátit. Znění hypotézy je formulováno tak, aby bylo možné ověřit sledovaný problém a zároveň bylo umožněno zachovat explicitu pro čtenáře (Hesková, 2007).

Následující pracovní hypotézy byly určeny na základě stanovených cílů práce. Autor práce díky neustálému kontaktu s prostředím shledává, že atraktivita Novohradska v rámci cestovního ruchu v současné době roste. V oblasti sportovně-rekreačních aktivit se stává vyhledávaným a oblíbeným místem pro turisty, cykloturisty i běžkaře. Oblast nabízí dostatek naučných a historických stezek. Z tohoto důvodu je vycházeno, že i sportovně-rekreační služby by měly být pro návštěvníky oblasti dostačující (co se týče množství a ceny), kvalitní a dobře dostupné.

Z tohoto tedy plynou následující hypotézy:

1. Sportovně-rekreační služby CR jsou pro návštěvníky oblasti dostačující, kvalitní a dobře dostupné.
2. Nejvíce vyhledávanou sportovně-rekreační aktivitou v oblasti Novohradských hor je pěší turistika.

Výše uvedené hypotézy budou vyhodnoceny (potvrzeny či vyvráceny).

3.4 Metodiky a techniky

Metodiky a techniky práce jsou rozděleny do několika částí a podčástí.

A. Analytická část

V této části bude postupně využíváno těchto metod:

1. Studium odborné literatury a jiných pramenů

Převážně budou používány publikace týkající se metodiky a teorie cestovního ruchu a literatura zabývající se mikroregionem Novohradských hor a Novohradského podhůří.

2. Vymezení zkoumané destinace cestovního ruchu pomocí analýz

V těchto analýzách bude cílem především představit sledovanou oblast z pohledu různých analýz, zejména prostřednictvím situační analýzy, STEP analýzy, analýzy poptávky po destinaci a analýzy konkurenceschopnosti.

3. Analýza sportovně-rekreačních aktivit cestovního ruchu a základních služeb cestovního ruchu na území mikroregionu Novohradských hor a podhůří

V této fázi budou analyzovány základní služby cestovního ruchu (ubytovací, stravovací, dopravní) a služby doplňkové – především sportovně-rekreační. Pozornost zde bude soustředěna také na infrastrukturu a suprastrukturu služeb, včetně cenových analýz.

4. Terénní šetření

V rámci terénního šetření bude přistoupeno k sestavení dotazníku, který bude vyplňován jak návštěvníky mikroregionu, tak rezidenty. K dotazníkovému způsobu šetření bylo

přistoupeno z důvodu komplexnosti otázek, jenž budou důležité pro následné souhrnné vyhodnocení. Návštěvníci budou dotazováni prostřednictvím příslušných informačních center, či osobních dotazováních v destinacích. Místní obyvatelé jsou zde zahrnuti z důvodu, že také tvoří významnou součást cestovního ruchu (například rodinné jednodenní pěší či cyklistické výlety). V tomto případě budou dotazníky implementovány v různých regionálních zařízeních. Dotazníky budou určeny pro širší věkovou strukturu a bude kombinováno osobní a hromadné dotazování.

B. Syntetická část

Na základě analytické části budou shromážděny a formulovány výsledky analýz a vyhodnoceno terénní šetření. Výsledky budou sestaveny především pomocí počítačového softwaru Microsoft Office Excel a znázorněny v podobě grafů či tabulek. Na závěr terénního šetření bude souhrnné zhodnocení.

C. Aplikační část

V této části bude zpracován výsledek v podobě využití do praxe, opatření ke zlepšení situace v mikroregionu, tvorba marketingového mixu destinace a představen projekt naučné stezky.

5. Návrh na inovaci

Na základě zpracování výsledků z předchozích analýz a terénního šetření zde budou navržena případná opatření ke zlepšení situace v mikroregionu.

6. Tvorba marketingového mixu destinace

Marketingový mix bude vytvořen na základě postupů odborné literatury.

7. Projekt naučné stezky

Návrh projektu naučné stezky, včetně kalkulace nákladů na realizaci.

3.5 Zdroje používaných informací

A. Primární zdroje

V některých případech se bude využívat již zpracovaných dat (například data z Českého statistického úřadu, odborných publikací, internetových stránek měst a mikroregionu a jiné).

B. Sekundární zdroje

Obsahem těchto zdrojů budou především informace a data, které budou samostatně zjištěny a vypořovány z metody šetření (prostřednictvím dotazování – osobní, tváří v tvář, hromadné), experimentální, kvalitativní (zjišťování informací prostřednictvím rozhovorů) a jiné.

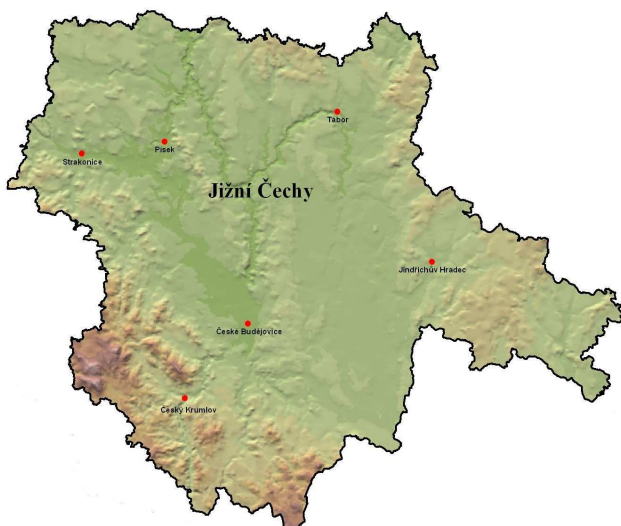
4. NOVOHRADSKO V RÁMCI CESTOVNÍHO RUCHU

4.1 VYMEZENÍ OBLASTI NOVOHRADSKÝCH HOR A PODHŮŘÍ

4.1.1 Novohradské hory v rámci jižních Čech

Novohradsko - oblast Novohradských hor, je malebný region v jižních Čechách, s vynikajícími přírodními atraktivitami, bohatou historií i mnoha dalšími zajímavostmi.

Jižní Čechy jako turistický region zasahuje téměř do celého vymezení Jihočeského kraje. Jihočeský kraj je jeden z největších a nejnavštěvovanějších v České republice. V komparaci s ostatními kraji je méně osídlen a urbanizován, i z hlediska cestovního ruchu má velmi dobré předpoklady pro jeho další rozvoj. Hlavním centrem celého kraje je město České Budějovice s necelými sto tisíci obyvatel. Po celém území jsou představovány poměrně dobré podmínky pro cestovní ruch, především z hlediska krásné krajiny, historie a větších měst, které nabízejí služby cestovního ruchu, téměř všeho druhu. Atraktivita cestovního ruchu jsou poměrně rozmanité. Najdeme zde mnoho míst proslavených svojí historií (např. hrady, zámky, historická centra měst, různé památky, pamětní desky slavných osobností, vesničky s malebnou lidovou architekturou...), kulturou (množství kulturních zařízení, přehlídek, festivalů...), sportem a především zachovalou krajinou. Právě z tohoto důvodu je v tomto kraji velmi populární turistika, poskytující relativně velké množství stezek a tras vhodné jak pro pěší turistiku a cyklistiku, tak například i pro běžkování. Kraj má uspokojivý potenciál jak v období letní, tak zimní sezóny. Mezi nejnavštěvovanější místa kraje patří metropole České Budějovice (centrum obchodu a kultury), Český Krumlov, vodní nádrž Lipno, část Šumavy zasahující do této oblasti, Holašovice (vesnička nedaleko Českého Krumlova), Novohradské a Slepíčí hory, Třeboň a celá Třeboňská pánev (proslavená velkým počtem rybníků), města Jindřichův Hradec, Tábor, Písek aj. Samozřejmě míst vhodných pro cestovní ruch by se zde našla celá řada. Podle Integrovaného regionálního informačního systému (IRIS) toto území představuje jednu z lokalit s největším potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu v České republice. Počtem ubytovaných návštěvníků se řadí na 3. až 4. místo v ČR a lze odhadovat, že tito návštěvníci přinášejí podnikatelům, působícím ve službách cestovního ruchu a v navazujících sektorech, více než 6 mld.Kč ročně (Jižní Čechy, dostupné na http://www.iriscrr.cz/regiony/jizni_cechy.php, 29.11.2009).

Obr.1.1 – Mapa vymezení Jižních Čech (převzato z http://www.iriscrr.cz/regiony/jizni_cechy.php, 28.11.2009)

4.1.2 Vymezení oblasti Novohradska (Novohradských hor)

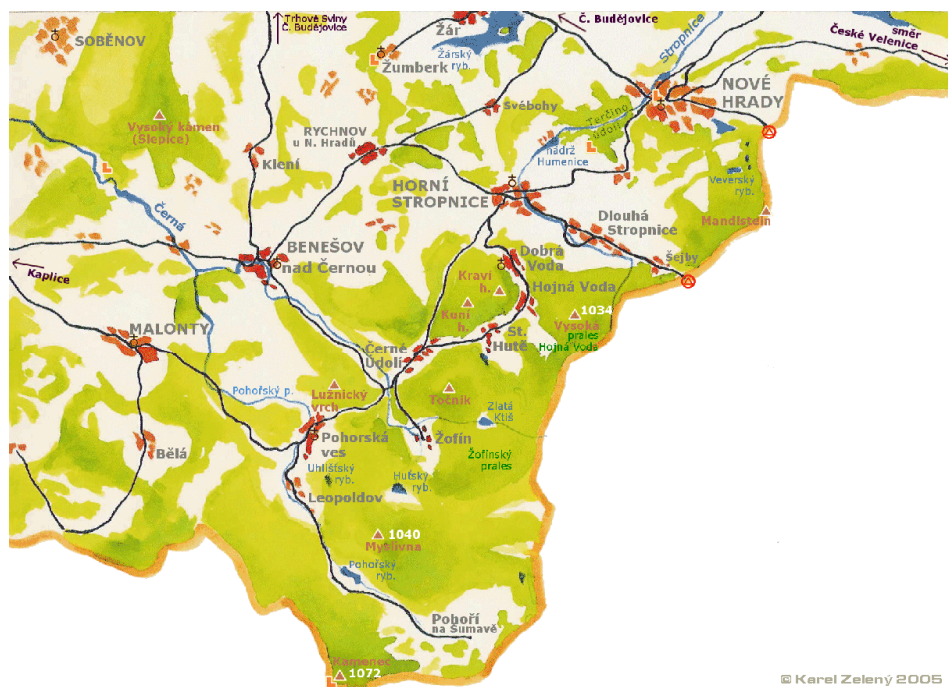
Území Novohradska se přibližně rozkládá kolem obcí Nové Hrady, Benešova nad Černou, Dolního Dvořiště a Malont, vedoucí až ke státní hranici s Rakouskem, kde nesou název Freiwald a Weinsberger Wald a dále se táhnou až k údolí Dunaje. V Česku Novohradské hory zaujímají rozlohu cca 162 km². V roce 2000 zde byl vyhlášen Přírodní park Novohradské hory.

Vymezení oblasti podle Nařízení Jihočeského kraje č. 2/2003, ze dne 30.9.2003, o přírodním parku Novohradské hory

Přírodní park se nachází ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Trhové Sviny a Kaplice. Leží v obvodu územní působnosti obcí Benešov nad Černou, Dolní Dvořiště, Horní Stropnice, Kamenná, Malonty, Nové Hrady, Pohorská Ves a Žár.

Přírodní park dále zahrnuje katastrální území obcí: Bedřichov u Horní Stropnice, Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda u Horní Stropnice, Hartunkov, Hojná Voda, Horní Stropnice, Konratice, Kuří, Lužnice u Pohorské Vsi, Meziluží, Mýtiny, Paseky u Horní Stropnice, Pivonice u Pohorské Vsi, Pohoří na Šumavě, Radčice u Malont, Rapotice u Malont, Staré Hutě u Horní Stropnice, Svěbohy, Šejby, Velký Jindřichov, Veverí u Nových Hradů, a dále části těchto katastrálních území: Bělá u Malont, Benešov nad Černou, Božejov u Nových Hradů, Cetviny, Desky, Dluhoště, Dolní Příbraní, Kamenná u Trhových Svinů, Ličov,

Malonty, Meziříčí u Malont, Mikulov, Nové Hradý, Rychnov u Nových Hradů, Údolí u Nových Hradů, Valtěrov, Žár u Nových Hradů a Žumberk u Nových Hradů.

Obr. 1.2. - Orientační mapa regionu Novohradska (dostupné na <http://www.novohradky.info/mapy/mapa-orientacni.gif>, 28.11.2009)

4.1.3 Novohradské hory

Novohradské hory se rozprostírají na nejjižněji položené části území České republiky, v rámci nadřazeného celku Šumavské hornatiny. Jak již bylo na úvod této kapitoly řečeno, zasahují i na území Rakouska, kde pokračují jako Niederösterreichisches Alpenvorland. Z tohoto důvodu též plyne i dobrá dostupnost regionu zahraničním návštěvníkům. Především díky této své poloze v bývalém pohraničním pásmu spočívá unikátnost zachovalé přírody, jenž byla ušetřena nadměrným zásahům člověka. Najdeme zde nejstarší přírodní pralesovité rezervace na našem území i ve střední Evropě, a to Žofínský a Hojnovodský prales. Novohradské hory se ze čtrnácti vrcholů mohou pyšnit třemi na našem území, jenž přesahují tisíc metrů nad mořem. Nejvyšší z nich je Kamenec (1072 m), poté Myslivna (1040 m) a Vysoká (1034 m). V této oblasti pramení významné vodní toky, jako Malše, Lužnice, Stropnice či Pohorský potok.

4.1.4 Stručná historie oblasti

Nejstarší prameny z dob osidlování tohoto kraje sahají do 12. století, kdy byl jen řídce osídlen slovanským obyvatelstvem. Hlavním centrem v této době bylo hradiště Vitoraz (dnes

Altweitra), jenž se dnes nachází na rakouském území. V této době též vznikla tzv. Vitorazská obchodní stezka, která spojovala toto centrum s Doudlebskem. Na kontrolu této stezky a ochranu českých zemí byl postaven hrad nad řekou Stropnicí, dnes v Nových Hradech. V této době ovládali celé území kraje Rožemberkové. Významným bodem v historii bylo na počátku 13. století vybudování opevněné vesnice a tvrze Žumberk. V 16. století následuje významná stavba loveckého zámku Vilémova Hora na dnešní Hojně Vodě a objevení léčivého pramene na současné Dobré Vodě. Právě toto významné objevení mělo za následek přilákání velkého počtu lidí, čehož využil Albert Buquoy, který nechal počátkem 18. století vystavit barokní chrám Panny Marie. Další významnou událostí tohoto století bylo založení parku Tereziino údolí hrabětem Janem Nepomukem z rodu Buquoyů, které pojmenoval podle své manželky Terezie. V dnešním Terčíně údolí se dochoval též hrad Cuknštejn z 15. století. V této době, za vlády Buquoyů, docházelo k velkému rozvoji hospodářství – objevení technologie na výrobu černého skla, hyalitu a těžby dřeva. Buquoyové též nechali zřídit nejstarší přírodní rezervace na našem území – prales Hojná Voda a Žofínský prales.

4.2 SITUAČNÍ ANALÝZA

Oblast Novohradských hor a podhůří se rozkládá na území dvou mikroregionů, a to ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Trhové Sviny a Kaplice (podle Ústavu územního rozvoje), avšak neobsahuje všechny obce těchto obvodů. Z důvodu absence větších měst ve vymezení Novohradských hor je pro všechny analýzy služeb použito území celého Novohradského podhůří. V rámci tohoto území konkrétně obcí Nové Hrady, Trhové Sviny, Borovany, Kaplice, Velešín a České Velenice a jejich přilehlého okolí. Tyto oblasti tvoří zázemí služeb pro celou oblast Novohradských hor. Sledované území se rozprostírá přibližně na 881 km², z toho Novohradské hory zaujímají 162 km² a Novohradské podhůří 719 km² (www.novohradky.info, 14.1.2010).

4.2.1 Geografické vymezení

Oblast Novohradka (Novohradských hor a Novohradského podhůří) má výhodnou geografickou polohu. V rámci jižních Čech je obklopeno dalšími velmi navštěvovanými mikroregiony, a to Českobudějovickem ze severu, Krumlovskem ze západu a Třeboňskem ze severovýchodu. Tato strategická poloha je důležitým předpokladem rozvoje cestovního ruchu. Navíc z jihu sousedí s rakouským spolkovým státem Horní Rakousko.

Novohradské hory jsou součástí Šumavské soustavy, jenž náleží pod provincii Česká vysočina. Reliéf v Novohradských horách je převážně členitý horský. Nejvyšším vrcholkem je Kamenec (1072 m.n.m). Do Novohradského podhůří zasahují části Třeboňské a Českobudějovické pánve ze severu a malá část Šumavského podhůří ze západu. Nejvyšší horou podhůří je Kohout (870 m.n.m), v soustavě tzv. Slepíčních hor.

Většina zdejších toků přísluší k povodí Labe, některé místní potoky spadají k povodí Dunaje. Nejdůležitější řekou je Malše se svými významnými přítoky Černou, Pohořským potokem, Tichou, Kamenicí, Stropnicí a Svinenským potokem. U Pohorské vsi přes malé území mikroregionu protéká řeka Lužnice. Nejvíce rybníků se nachází na rozhraní Novohradska a Třeboňska. Velmi důležitou pro celou oblast je vodní nádrž Římov na Malši. Neméně významnou je pak podzemní voda nacházející se v hlubinných sedimentech u Petříkova (slouží pro celorepublikově známou produkci balené stolní vody) a přítomnost tzv. „záračných léčivých“ pramenů, které vyvěrají především v oblasti u Dobré a Hojné vody.

Podnebí v tomto mikroregionu je typické středoevropské (přechodné mezi kontinentálním a oceánickým). Podle klimatické klasifikace ČR leží v chladné (Novohradské a části Slepíčních hor) a mírně teplé (zbytek území) klimatické oblasti. Nejteplejší oblastí je sever sledovaného území, při přechodu do Českobudějovické pánve. Roční srážky se v Novohradských horách pohybují mezi 900 – 1000 mm, směrem k Jihočeským pánvím klesají přibližně na rozmezí 570 – 760 mm. Průměrná roční teplota je mezi 7,5 až 7,8 °C a v 1000 m.n.m pak 4,5 až 5 °C. Na celém území převažuje jihozápadní až západní proudění větru.

Nejrozšířenějším typem půd jsou kambizemě a jejich další subtypy. V jižní části Novohradských hor jsou přítomny vřesovištní organozemě (rašeliniště, blata, slatiny). V rámci Evropy se řadí Novohradsko do skupiny provincie listnatých lesů. Původními porosty byly lesy (bukové, jedlové, březové, borové a doubravy). Na některých místech byly tyto lesy dodnes zachovány, ale většina již byla přeměněna rukou člověka. Květena je velmi pestrá a najde se zde i řada druhů typické pro Alpy. Co se týče fauny, je zde také poměrně velká pestrost druhů. Do druhé poloviny 18. století zde žili i medvědi a vlci. Dnes z velkých zvířat zde můžeme jen velmi zřídka potkat rysa. Velmi unikátní je populace hmyzu vázaná hlavně na oblasti vřesovišť (některé druhy jsou typické pouze pro toto území v rámci celé ČR). Žijí zde i některé ohrožené druhy obratlovců (jako mihule potoční), dále obojživelníci (čolek, rosnička, skokan), druhy ptáků (krkavec, jestřáb, volavky, kormoráni, čápi), savci (myšivka horská, rejsek horský, netopýři, jeleni, tchoře, vydry) aj.

4.2.2 Demografické vymezení

4.2.2.1 Osídlení

Z hlediska osídlení je mikroregion poměrně mladý, v dávné minulosti se na většině území rozkládal hustý neprostupný les. První obyvatelstvo se soustředilo spíše do podhůří podél vodních toků. Vůbec první doložené důkazy o osídlení spadají do starší doby kamenné. Ze starší doby železné pocházejí hradiště a mohyly na Hradišťském vrchu u Kaplice a z dob osídlení Keltů oppidum u Třísova. Přibližně v 6. století sem přišli Slované, kteří se usadili v oblasti Doudleb. Dodnes jsou zde patrné kulturní pozůstatky, jenž je možno spatřit v jazykovém dialektu, v tradicích i místní kuchyni. Významnou dobou zvyšování osídlování byla doba Přemyslovců, kdy se zde začali stavět mocenské tvrze a hrady. Vyšší polohy Novohradských hor se ale ubránili osídlení až zhruba do 18. století, kdy vznikla vyšší potřeba těžby dřeva. Celkový rozmach oblasti je pak spojen se správou jihočeských rodů Vítkovců, Rožmberků a později Schwanzebergů a Buquoyů. Zvláště Rožmberkové a Buquoyové přivedli do Novohradska různé odvětví hospodářství. Rožmberkové rybníkářství, pivovarnictví, sklářství, lesnictví, zakládali se zde nové mlýny a hamry. Buquoyové se pak zaměřili i na stavbu církevních staveb a silnic. Významným bylo i zavedení procházející koněspřežky z Českých Budějovic do Lince.

Na počátku 20. století byla oblast vysloveně venkovského typu. V roce 1938 se pohraničí stalo součástí Sudet ovládaných Hitlerovským Německem. Tato etapa sice trvala jen do roku 1945, ale způsobila velký úbytek obyvatel, především v malých sídlech, jenž je patrný dodnes. Trvalá populace na venkově výrazně klesá a stárne. Důsledkem jsou pak chátrající stavení a tím i celé tradiční vsi. Dnes je venkov spíše využíván jako rekreační oblast, především pro chataře a chalupáře.

4.2.2.2 Obyvatelstvo

Jihočeský kraj je v rámci České republiky po Středočeském druhý nejrozlehlejší, zaujímá přes 10 000 km². Je v něm 17 obcí s rozšířenou působností a 623 obcí. Počtem obyvatel cca 630 000, ale nepatří mezi nejosídlenější v rámci ČR (ČSÚ ČB). Nicméně to přináší i jisté výhody pro jeho obyvatele. Například míra nezaměstnanosti kraje (na základě dat ČSÚ ČB) je po kraji Hlavního města Prahy a Středočeském kraji nejnižší v rámci ČR, a to s hodnotou cca 5,68 %. Průměrný věk v rámci kraje je 40,1 let. Kriminalita v celém Jihočeském kraji z hlediska zjištěných trestných činů k roku 2006 je 16 106 případů s podílem na ČR 4,8% (ČSÚ ČB).

Největším sídlem sledované oblasti je Kaplice s téměř 7 300 obyvatel, následují Trhové Sviny (cca 4 800 obyv.), Velešín, Borovany, České Velenice a Nové Hrady a další (ČSÚ ČB)

Hustota obyvatel v Novohradských horách je nejnižší v rámci celého kraje. Ve správním obvodu Kaplice je 40,6 a ve správním obvodu obce Trhové Sviny 39,4 obyvatel na 1 km² (ČSÚ ČB)

Velmi patrný je rozdíl v míře nezaměstnanosti (podle údajů ČSÚ ČB). Zatímco Správní oblast Trhové Sviny má 4,6 procentní míru nezaměstnanosti, Kaplický správní obvod má až 8,1! Sledovaný region Novohradského podhůří představuje pak 7,3%, přičemž největší nezaměstnanost je v Pohorské vsi (34,9%) a nejmenší je v sousedících obcích Komařice a Strážkovice (1,8 – 2,0%).

4.2.3 Hospodářská charakteristika (ekonomika, infrastruktura)

4.2.3.1 Ekonomika

Ekonomické subjekty jsou přirozeně vázány spíše na větší sídelní celky, kde převažuje zdroj pracovní síly a poptávky. Nejvíce ekonomických subjektů, podle Českého statistického úřadu (k roku 2006), je v Kaplici (1560), v Trhových Svinech (1004), ve Velešíně (784), v Borovanech (691) a Českých Velenicích (684). V celém mikroregionu působí přibližně 8 120 ekonomických subjektů, z toho největší podíl představuje obchod (cca 2640 subjektů), průmysl (cca 1170), stavebnictví (1070) a zemědělství (820). Přehled jednotlivých služeb je podrobně rozepsán v Analýze služeb.

Průmysl, stejně jako v celých jižních Čechách, vznikal pomaleji než v jiných krajích.

Na nerostné suroviny je celá oblast Novohradských hor a podhůří poměrně chudá. Nejsou zde žádné významnější zdroje. Těží se zde např. kámen, ale má jen místní význam. V průmyslu jsou významné pro mikroregion jen stavební suroviny (lomový a drcený kámen, v menší míře písek a šterkopísek). V oblasti především okolo Besednic se vyskytují velmi známé a ceněné vltavíny. Mezi významnější se pak řadí těžba rašeliny, především na rozhraní s Třeboňskem. Mezi tradiční odvětví mikroregionu již z historie patří lesnictví. Lesní správa Nové Hrady v současné době spravuje 20 400 ha lesní půdy a provádí lesního hospodáře na 4 600 ha obecní a soukromé lesní půdy. Spravuje tedy celé území Novohradských hor a zaručuje přirozenou obnovu lesů trvale udržitelným hospodařením. Mezi tradiční historická řemesla lze zajisté řadit sklářství (především oblast Novohradských hor, dnes ale již ztrácí na významu).

Nejvýznamnější podniky mikroregionu jsou: Calofrig, a.s. - hlavní sídlo ve městě Borovany; významný výrobce stavebních hmot a keramických materiálů a to včetně těžby i zpracování; dnes má pět divizí, z toho tři mimo město; od roku 2005 ale odkoupila veškerá práva větší plzeňská firma Lasselsberger a.s.. Druhým velmi známým podnikem je Jihostroj, a.s. se sídlem ve Velešíně, který se zabývá především výrobou hydrauliky pro vozidla, stroje a palivovými a hydraulickými systémy letadel.

4.2.3.2 Infrastruktura

A. Doprava

Z hlediska silniční dopravy je velmi významný pro tento mikroregion tranzitní dopravní tah silnice E55, jenž spojuje severní a jižní Evropu. Do budoucna je plánována přestavba této mezinárodní silnice na dálnici D 3. Pro dopravní obslužnost je využíváno 591 km silnic (v rámci území bývalých okresních úřadů České Budějovice, Český Krumlov a Jindřichův Hradec). Co se týče kvality vozovek, je co zlepšovat (především ve vyšších oblastech a menších sídlech). Mnohdy v zimních měsících se stávají vozovky místy nebezpečnými. Mezi hlavní a největší hraniční silniční přechody do Rakouska, přístupné i nákladní dopravou, se řadí České Velenice-Gmünd a Dolní Dvořiště. Dalším hraničním přechodem jsou Nové Hrady-Pyhrabruck (dnes již pro osobní automobily). Díky Schengenské smlouvě se ale původní význam hraničních přechodů zmírnil.

Nejdůležitější železniční koridor procházející mikroregionem je trať z Českých Budějovic do Lince. Jedná se o trať č. 196 a v mikroregionu se železničními stanicemi ve Velešíně, Kaplici, Rybníku a Horním Dvořišti. V poslední době se velmi hovoří o výstavbu rychlostního železničního koridoru na trase České Budějovice – Dolní Dvořiště – Linc. Druhá mezinárodní trať (č. 199) vede z Českých Budějovic, přes Trocnov, Borovany, Nové Hrady a České Velenice do Gmündu.

Z hlediska letecké dopravy se v blízké budoucnosti plánuje přestavba vojenského českobudějovického letiště na civilní. I toto by mohlo výrazně ovlivnit rychlost vzestupu cestovního ruchu. Za zmínku stojí též rekreační letiště ve Velešíně, které vlastní soukromí sportovní letecký klub. Jsou zde možné vyhlídkové lety po okolí.

Vodní doprava zde nemá takřka žádný význam.

B. Telekomunikace

Téměř na většině území mikroregionu je dnes stabilní mobilní pokrytí, i v nejvyšších polohách. Problémem se spíše stává, především v hraničních oblastech, automatické přepínání české sítě za silnější rakouskou, i když jsme ještě na území České republiky.

Nabídka využití připojení ke světové síti internet se v současnosti rozšiřuje i do odlehlejších míst regionu. Ve městech a větších obcích jde již o samozřejmost i s možností výběru.

4.2.4. Kultura a vzdělání

Mikroregion nabízí v této oblasti celou řadu trávení volného času. Kultura i vzdělání jsou především orientovány do měst a větších obcí. Menší obce disponují pak většinou jen místní knihovnou. Základní školství poskytuje 10 měst či obcí mikroregionu.

Trhové Sviny a blízké okolí

Město tvoří jedno z hlavních center kultury a školství pro celou oblast. Je zde umístěna řada škol: 2 mateřské školy, základní škola, gymnázium, Střední odborná škola a učiliště, zemědělské učiliště, základní umělecká škola a zvláštní škola (v budově této školy se narodil bývalý prezident Emil Hácha, na jehož počest je na budově vyvěšena pamětní deska).

O kulturu se nejvíce stará Městské kulturní středisko, v němž je kino, promítající přibližně čtyřikrát do týdne. Dále se zde konají různá divadelní i jiná představení (např. koncerty, semináře, přednášky aj.). Hlediště pojme na 350 diváků. V budově střediska je ještě umístěna malá scéna (loutkové divadlo), klubovna (funguje jako malý sál) a knihovna (možnost připojení k internetu). Velkým nedostatkem je nepřítomnost většího sálu na pořádání plesů apod.

Město má velké zastoupení i v náboženských skupinách, jsou zde zastoupeny čtyři církevní společenství: církve Česko-bratrská, Česko-slovenská husitská, Římsko-katolická a Světci Jehovovi.

Kulturní akce města:

- Festival dechových hudeb Karla Valdaufa
- ochotnické divadlo

Nové Hrady a blízké okolí

O kulturu především pečuje městský kulturní dům včetně kina a městské knihovny. Na území města je velký sál (v soukromém vlastnictví, umístěný v hotelu Máj), jenž by ale

vyžadoval rekonstrukci. Sál je vhodný pro pořádání různých plesů či větších slavností a patří k největším v mikroregionu a v Jižních Čechách vůbec. Město je známé pořádáním nejrůznějších slavností.

Vzdělání je zastoupeno mateřskou školou, základní školou a Výzkumným ústavem při biologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Kulturní akce města (www.novehrady.cz, 18.1.2010):

- Novohradský masopust – v únoru
- Novohradská číše – mezinárodní soutěž v tradičních a latinskoamerických tancích
- Hraniční přechody na Nových Hradech – pěší, cyklistické i motorizované přechody do sousedního Rakouska.

Borovany a blízké okolí

Ve městě se nachází mateřská, základní, základní umělecká škola a odborné učiliště požární ochrany. Kulturu představuje městský kulturní dům, knihovna a kinosál. Velmi využívaný je kulturní sál, který slouží pro nejrůznější akce (jako plesy) a celoroční pořádání každotýdenních diskoték.

Kaplice a blízké okolí

Jako největší město mikroregionu poskytuje Kaplice celou řadu kulturního a společenského využití volného času. Jako nejvýznamnější kulturní zařízení města slouží kulturní dům, kde mimo jiné se každoročně pořádá mnoho kulturních akcí a plesů. Mimo kulturního domu je zde Slovanský dům, kde se konají nepravidelné kulturní akce, taneční kurzy a každou zimu také probíhá plesová sezona. Významným je městské kino (promítá několikrát do týdne) a knihovna (disponuje s téměř čtyřiceti tisíci svazků knih, má dvě pobočky na území města a nabízí využití internetové studovny). Od úterý do soboty ve městě probíhá historická expozice Kaplicka.

Ve vzdělání zaujímá město taktéž přední postavení v mikroregionu. Jsou zde tři mateřské školy, tři základní školy, Praktická škola (součástí jedné ze základních). Ze středního školství pak gymnázium, Střední odborná škola ekonomická, Střední odborné učiliště a Středisko praktického vyučování (Slovanský dům). Z ostatních pak Základní umělecká škola a Dům dětí a mládeže.

Církevní aktivitu ve městě reprezentuje Římskokatolická církev (farnost města Kaplice, bohoslužby a mše se konají v kostele sv. Floriána a v kostele sv. Petra a Pavla) a Českobratrská církev evangelická (sborový dům Archa).

Velešín a blízké okolí

Ze školství je zde jedna mateřská a základní škola, Integrovaná střední škola a učiliště a základní umělecká škola.

Kultura města je představována městským kinem (promítá několikrát do týdne), knihovnou (konají se zde přednášky, besedy, výstavy, koncerty).

České Velenice

Město ještě v nedávné minulosti tvořilo hraniční přechod s rakouským Gmündem.

Školství je zde zastoupeno mateřskou, základní a střední školou. Je zde městská knihovna (s přístupem na internet; pořádá besedy a akce pro děti), kino (promítá cca jednou do týdne, v současnosti se jedná o možné rekonstrukci), kulturní dům Beseda (slouží především k pořádání kulturních a společenských akcí; součástí je sál pro 250 osob, galerie, zasedací místnost, restaurace a vinárna).

Horní Stropnice a blízké okolí

V obci je základní a mateřská škola. V budově obecního úřadu je městská knihovna s přístupem na internet. Během letní sezóny je přístupné letní kino „Na terase“ na Hojně Vodě.

Malonty a blízké okolí

Kulturu zde představuje kulturní dům (v létě se zde konají diskotéky, v létě plesy). V obci je jedna mateřská a základní škola.

Kulturní akce:

- Bartolomějská pouť - poslední neděle v srpnu

Pohorská ves

V této malé obci je mateřská škola, obecní knihovna.

4.2.5 Analýza cestovního ruchu

V následujícím hodnocení cestovního ruchu jsou zahrnuty kulturní, historické a přírodní památky, naučné stezky a cyklostezky, dostupná sportovní a rekreační zařízení pro využití volného času v jednotlivých větších obcích mikroregionu.

4.2.5.1 Kulturní, historické a přírodní památky

Trhové Sviny a okolí

Ve městě se najde řada kulturních i církevních památek. Mezi hlavní dominanty města patří: kostel Nanebevzetí Panny Marie (raně gotický kostel ze 13. století), Trhosvinenská radnice (původně z 16. století), socha sv. Jana Nepomuckého (barokní sloup z roku 1722), kašna (šestiúhelníková z roku 1864), kamenné milníky (z 18. století, ukazují směr a vzdálenost do nejbližších měst). Necelé dva kilometry od centra Trhových Svinů velmi významná a vyhledávaná stavba poutního barokního kostela Nejsvětější Trojice (postavena 1708 – 1710). Směrem na Velešín, necelé dva kilometry od centra je též známý Buškův hamr (z přelomu 18. a 19. století, dnes především funguje jako muzeum hamernických a kovářských výrobků; konají se zde nejrůznější akce jako Vítání léta, Dětský den a celá řada koncertů; k dispozici je malá restaurace). V nedaleké vsi Rejta (1 km) najdeme kapli Nanebevzetí Páně a železný hamr. Pomník, připomínající popravu deseti rukojmích jednotkami SS v roce 1945 (u silnice směrem na Nové Hrady). Ve vsi Hrádek, nedaleko Rejt, jsou dochovány drobné zbytky tvrze ze 14. století a v lese v blízkosti vsi lze shlédnout zbytek slovanského kultovního místa, v podobě tzv. „obětních kamenů“. Za návštěvu též stojí nedaleké vesnice Něchov, Todeň, Otěvěk, Čeřejov, Veselka, Kondrač a Kamenná, kde lze spatřit některé starodávné prvky staveb a lidového umění.

Nové Hrady a okolí

Historické a kulturní památky patří mezi hlavní dominantu města (především městský hrad a zámek). Hrad pochází ze 13. století, kdy ho nechal vystavět rod Vítkovů. Dnes je přístupný veřejnosti. Empirický zámek byl vybudován na počátku 19. století rodem Buquoyů. Součástí zámku je zámecká zahrada s jezírkiem a v současnosti je zde umístěno již zmiňované Výzkumné centrum Jihočeské univerzity. V interiéru je konferenční místnost a malý divadelní sál. Dále ve městě je umístěn kostel Sv. Petra a Pavla (z 13. století), klášter Servitů (založen rodem Buquoyů v 17. století), Novohradská kovárna (ukázky lidového a kovářského řemesla), tzv. „Rezidence“ (původně Panský dům, kde se ubytovávali šlechtické

rody, dnes je ve fázi rekonstrukce a do budoucna se počítá s umístěním lázní), novogotická hrobka rodu Buquoyů, mobiliář barokní lékárny, renesanční radnice a městská brána. Velmi turisticky navštěvované je Tereziino údolí, jenž je vzdáleno necelé dva kilometry od města. Jedná se o romantický anglický park, z druhé poloviny 18. století, vybudovaný Marií Terezií. V rámci parku je zde Švýcarský dům, populární umělý vodopád a na konci parku tvrz Cuknštejn. Další velmi vyhledávanou destinací nedaleko Nových Hradů je Dobrá voda. Nalézá se zde mohutný barokní chrám Nanebevzetí Panny Marie (z počátku 18. století) a kaple s údajně léčivým pramenem. Mezi Novými Hrady a Trhovými Sviny je známý jeden z nejstarších rybníků u nás – Žárský rybník (založen 1221, uvnitř rybníku se nachází malý ostrůvek). Nedaleko odtud je významná a navštěvovaná gotická tvrz Žumberk (z konce 15. století).

Borovany a okolí

Z historických a kulturních památek lze v Borovanech shlédnout městský zámek (nevelkého významu), bývalý klášter Augustinů a kostel Navštívení Panny Marie (forma prohlídky s odborným výkladem). Nedaleko od Borovan pak: Park exotických zvířat (ve Dvorci, směrem na Trhové Sviny), Soukromý pohraniční skanzen (cca 2 km od města, směrem na Trocnov; je zde představováno zabezpečení státní hranice za komunismu), Památník Jana Žižky z Trocnova (muzeum husitství; je zde přírodní areál okolo rodiště Jana Žižky).

Kaplice a okolí

Město a okolí disponuje řadou památkových objektů. Z církevních pamětihodností je zde: farní kostel sv. Petra a Pavla (původně z 13. století, na počátku 16. století vyhořel a byl přestaven v gotickém stylu), filiální kostel sv. Floriána (pozdně gotický z počátku 16. století, uvnitř kaple sv. Linhart a sv. Marie) a kaple sv. Josefa a sv. Barbory (z 16. století, původně protestantský kostel). Z dalších památek města lze shlédnout: radnice města Kaplice (pochází z roku 1382, dnes po přestavbách v renesančním stylu s některými barokními prvky – věž radnice), kamenná kašna (z roku 1646), dům č.p. 215 (z roku 1615, renesanční s sgrafity), městský pivovar, dům č.p. 24 (historie domu spadá až do středověku), dům č.p. 32 (barokně-klasicistní z 18. století), výstražní brzdový kámen (směrem na České Budějovice), panský pivovar na Bělidle (založen rodem Buquoyů 1648), historický most přes Strádovský potok (ze 17. století), barokní kaplička u řeky, barokní socha sv. Jana Nepomuckého a hřbitov (z 18. století, je zde hrobka profesora vídeňské univerzity dr. Mathiase Klimesche a rodinná hrobka

rodu Schrötterů). V okolí Kaplice jsou celkem čtyři zříceniny hradů, a to hradu Pořešín (5 km severně od města; ze 13. století), hradu Louzek (7 km jižně od města, z konce 14. století), hradu Sokolčí (západně od města, pod hradem je dvacetimetrová lezecká stěna) a tvrz Tichá (ze 14. století). Necelé 4 kilometry od města je zámek Schroetter (dříve továrna na nitě), 1 kilometr od nedaleké vsi Besednice je umístěna poměrně nová železná rozhledna Slabošovka (24 metrů vysoká, poskytuje krásný výhled na Slepíčí i Novohradské hory).

Velešín a okolí

Mezi nejvýznamnější pamětihodnosti města patří zříceniny hradu Velešín (raně gotický hrad ze 13. století, východně od Velešína, směr Římov), kostel Svatého Václava (ze 13. století), radnice města (z druhé poloviny 16. století, na stavbě visí bronzová deska T.G. Masaryka, který roku 1918 přijel do vlasti vlakem do Velešína), bývalý gotický kostel sv. Filipa a Jakuba (z konce 15. století, dnes je v části kavárna a v patře obřadní síň města), barokní mariánský sloup se sousoším (z 18. století, v parku na náměstí), pomník obětem obou světových válek (též na náměstí), domy na náměstí č.p. 12 a 20 (pozdně gotické). Ve vsi Holkov lze pak spatřit zbytky koněspřežné dráhy (převážní stanice a bývalá kočárovna). V okolí Velešína je velmi oblíbené okolí řeky Malše a v obci Římov (6 km od Velešína) stejnojmenná údolní nádrž (přístup pouze na hráz, jinak veřejnosti uzavřena). Římov je také známé poutní místo s 25 kaplemi. Nedaleko (9 km) je původně slavníkovské hradiště Doudleby z 9. až 12. století (původní sídlo staroslovenského kmenu Doudlebů ze 6. století)

Horní Stropnice a okolí

Z pamětihodností stojí za zmínku pouze kostel sv. Mikuláše (původně románská tvrz). Daleko významnější je necelých 4 km vzdálená Hojná Voda (původně lázně Rožmberků) a Dobrá Voda (poutní místo), o 1 km dále. Tyto obce již zmiňovány u Nových Hradů.

Benešov nad Černou a okolí

Přímo v Benešově lze spatřit: tvrz Benešov nad Černou (z 13. století), barokní kostel sv. Jakuba (původně gotický), radnice a bývalý pivovar (z 16. století), socha sv. Jana Nepomuckého (jedná se o sousoší z první poloviny 18. století), barokní kašna na náměstí a dům č.p. 25 (vedle radnice, ze 14. století, původně dva gotické domy, dnes renesančně přestaven).

Malonty a blízké okolí

Z památkových objektů lze zde shlédnout jen kostel sv. Bartoloměje (dříve gotická kaple sv. Kateřiny, z první poloviny 14. století). Nedaleko od Malont stojí za zmínku jen tvrz Bělá (do současnosti se nic nedochovalo).

Dolní Dvořiště a okolí

Důležité hraniční městečko, kde v minulosti vedla i koněspřežka. Mezi významné kulturní památky patří kostel sv. Jiljí (z konce 15. století, pozdně gotický)

4.2.5.2 Turistika, naučné stezky a cyklotrasy

Pěší turistika je v mikroregionu velmi vyhledávanou formou využití volného času. A to především místních obyvatel. Oblast má též výborné podmínky pro cykloturistiku a je zde také velmi rozšířená. Velkým problémem je ale na určitých úsecích kvalita komunikací, na kterých probíhají cyklostezky. Čím dál více oblíbené se v poslední době stává běžkování. V oblasti Novohradských hor se nejvíce zasloužila o zbudování mnoha naučných stezek Novohradská občanská společnost. Turistické značení představuje poměrně hustou síť stezek a tras. Mimo stezek a cyklotras se v poslední době nedílnou součástí stává stavba objektů na podporu cestovního ruchu. Mezi tyto objekty například patří turistické rozhledny (Na Kraví hoře, u Besednic rozhledna „Slabošovka“), chaty, ubytovny a noclehárny. Pro podporu turistiky se (především až v poslední době) začali vydávat některé příručky a mapy tohoto mikroregionu.

A. Naučné stezky

Nové Hrady tvoří jakousi vstupní bránu do Novohradských hor. Také z toho důvodu zde prochází řada turistických cest a cyklotras. Naučné stezky po okolí Novohradských hor:

Tereziino (Terčino) údolí - délka: 5 km, určena pro pěší turistiku, vstup v obci Údolí u Nových Hradů. Prochází se okolo řeky Stropnice, Václavových lázní („Lázněčky“), ruin Modrého domu, umělého vodopádu až ke gotické tvrzi Cuknštejn. Je zde pozoruhodná skladba buků, dubů, smrků a borovic.

Lesnická naučná stezka – délka: 3 km, určena pro pěší turistiku, vstup též začíná v Údolí u Nových Hradů. Jde o naučnou stezku zaměřenou na památné stromy, obyvatele lesa a celkovou ekologii krajiny. Na trase stojí lovecká chata Švýcarský dům.

Krajinou humanity – délka: 6 km, určena pro pěší a cyklisty, začátek okruhu stezky je ve Chvalkově. Stezka má sedm zastávek, z nichž každá představuje myšlenky zahraničních a českých osobností, kteří se zasloužili o ochranu přírody.

Školní naučná stezka Sokolí hnízdo – délka: 3 km, určena pro pěší turistiku od dubna do října. Začátek stezky je od hradu na Nových Hradech. Poukazuje především na faunu a floru krajiny.

Naučná stezka Brána do Novohradských hor – délka 6 km, je určena pro pěší turistiku a začíná na náměstí v Benešově nad Černou. Stezka má 8 zastávek označených tabulí. Prochází se okolo bývalého poutního místa, památníku spisovatele A. Stiftera, bývalé huti Gabriela, památného modřínu a chudobince J. Gangla.

Naučná stezka LČR Hojna Voda - délka 3 km, je určena spíše pro pěší turisty. Začátek stezky je na východním úbočí hory Vysoká. Cílem je provést turisty pralesem Hojná Voda.

Další naučné stezky v podhůří Novohradských hor:

Na pomezí Novohradska a Třebońska, poblíž Jiříkova údolí, prochází *Naučná stezka Červené Blato*, jejíž délka je 3 km a počet zastávek devět. Cílem je seznámení turistů s dějinami těžby rašeliny.

Pro rozvoj poznání trhosvinského okolí lze počítat i *Přírodovědnou naučnou stezku Trhosvinenska*, jejíž délka je 4 kilometry a je složena z deseti zastávek. Tato stezka, která je určena pro pěší turistiku. Vychází se od Weisserova parku v T.S., a dále se pokračuje okolo kostela Nejsvětější Trojice, kapličky Panny Marie, Trajerova mlýnu, Buškova hamru, okolo Skautského lesa až zpět do Trhových Svin.

Borovanami a okolím prochází pěší historicko-turistická šesti kilometrová *Naučná stezka Totalita rozděljuje*. Je složena z devíti zastávek a podává informace o opevnění pohraničí za první republiky. Po cestě se narazí na Šírkův mlýn a jedna ze zastávek je pohraniční skanzen.

Kaplickem také prochází řada turistických stezek a cyklotras, vedoucí přes již zmiňované kulturní, historické a přírodní památky, místní Slepíčí hory až také do hor Novohradských. Přímo v Kaplici začíná *Naučná stezka Řemeslo na řece*, končící v obci Cetviny. Stezka je určena jak pro pěší turisty, tak pro cyklisty a je dlouhá 24 kilometrů. Je složena z šesti naučných tabulí okolo vodních mlýnů a hamrů v povodí řeky Malše, Svatého kamene, dvou kostelů a tvrzí Tiché.

Jedna z naučných stezek v okolí je *Naučná stezka Údolím Černé*. Délka stezky je 4 kilometry a je určena výhradně pro pěší turistiku. Začátek stezky je u Děkanských skalín,

pokračuje podél řeky Černé okolo vodní nádrže Soběnov, zříceniny hradu Sokolčí, mlýna U Dubu až k vodní elektrárně.

Přímo městem Velešín prochází *Turistická stezka okolím Velešín* (dlouhá 5 km).

Okolo Říмова pak probíhá naučná stezka *Křížová cesta Římov*. Délka je 6 km a je určena pro pěší turistiku. Stezka má náboženský, historický a přírodní význam.

B. Cyklotrasy

Z cyklotras jsou pro oblast Novohradských hor a jejich podhůří nejpříznačnější tři historicko-naučné, a to Paměť Novohradska (54 km), Paměť Vitorazka (89 km) a Paměť Slepíčních hor (54 km).

Paměť Novohradska – začátek i konec trasy je na Nových Hradech a obsahuje celkem devatenáct panelů. Okruh probíhá po trase: Nové Hrady – Petříkov – Žár – Žumberk – Horní Stropnice – Dobrá voda – Šejby – Nové Hrady.

Paměť Slepíčních hor – stezka začíná i končí v Benešově nad Černou. Trasa: Benešov – Děkanské skaliny – Soběnov – Besednice – Dobrovská Lhotka – Slavče – Chvalkov – Čížkrajice – Trhové Sviny – Hrádek – Buková – Žár – Žumberk – Benešov nad Černou.

Paměť Vitorazka – přeshraniční stezka začíná na Nových Hradech a končí v obci Vyšné. Trasa se ubírá směrem na východ od Nových Hradů podél řeky Lužnice a konkrétně po trase: Nové Hrady – Schindelberg – Gmünd – České Velenice – Krabonoš – Rapšach – Suchdol nad Lužnicí – Dvory nad Lužnicí – Hranice – Byňov – Vyšné (nebo Nové Hrady).

Mimo tyto hlavní trasy zde vede celá řada jiných tras, různých délek, mezi které patří: trasa č. 34, č. 1018, č. 1048, č. 1192, č. 1193 a č. 1189.

Velmi žádaným produktem se v posledních několika let stala nabídka služeb „Cyklotrans“, kde se jedná o rozvoz cyklistů s koly do některých částí mikroregionu. Projekt probíhá pod záštitou autobusového dopravce Jihotrans po celých Jižních Čechách. Pro Novohradsko má největší význam tzv. Zelená linka z Českých Budějovic (přes Třeboň, Jindřichův Hradec) do Slavonic. Trasa též velmi dobře navazuje na železniční dopravu (vlaky s přepravními vagóny pro kola). A druhou významnou linkou je Novohradská linka z Českých Budějovic, přes Trhové Sviny, Nové Hrady na Hojnou Vodu.

C. Sportovní a rekreační zařízení

V oblasti mikroregionu lze nalézt různé spektrum sportovních a rekreačních zařízení s odlišnou kvalitou. Větší a kvalitnější zařízení jsou zpravidla většinou umístěny ve větších městech či obcích. Nicméně i ve většině malých obcích lze naleznout nějaké místní hřiště či

fotbalový stadion. Bohužel ale jsou na různé úrovni udržovanosti a mnohdy jsou zcela zpustlé.

Ve sportovním areálu v **Trhových Svinech** je umístěna nově zrekonstruovaná městská sportovní hala a sauna, dva fotbalové stadiony, zimní stadion (bohužel ve špatném stavu), kuželna, dvě volejbalové hřiště, atletická dráha a jiné atletické sportoviště, U – rampa. Ve školním sportovním areálu je sportovní školní hala základní školy a gymnáziem spravované školní hřiště s tartanovou běžeckou dráhou a futsalovým hřištěm. Sportoviště poskytuje i jiné prostory vhodné pro atletiku. Vlastní futsalové hřiště má též Zemědělské učiliště. Dále ve městě nalezneme dva tenisové kurty, dvě dětské hřiště, střelnici, rybník Brigádník pro rybolov a městské koupaliště s pláží na „Velkém rybníku“.

V **Borovanech** je sportovní centrum okolo areálu školy. Jsou v něm dvě fotbalová hřiště, asfaltové hřiště na basketbal, volejbalové hřiště, tenisový kurt, běžecká dráha. Součástí areálu je plavecký bazén. Dále město poskytuje fitness centrum (posilovna v zámku), střelnici, golfové hřiště, pro rybolov rybník Pražan. V areálu Tj Calofrigu travnaté velké fotbalové hřiště, malé fotbalové hřiště, volejbalové hřiště, běžecká dráha. Tělocvična Sýmalka pro stolní tenis, Hobby Rallycross Borovanská strouha. Dále možnost koupaní na rybníku Pražan nedaleko města. V nedalekých Radosticích je plážové volejbalové hřiště.

Na **Nových Hradech** lze navštívit tenisové kurty, dva fotbalové stadiony, sportovní halu (provozuje i fitness), hasičárnu, tělocvičnu a venkovní hřiště základní školy. V Tereziiných lázníčkách jsou poskytovány masáže, relaxační hodiny, rašelinné termoobklady a sauna.

V **Kaplici** je velký fotbalový stadión divizního mužstva TJ Spartak Kaplice, dále jsou zde k dispozici tenisové kurty, čtyři sportovní haly (školní sportovní hala, Fantova tělocvična, Omlenická tělocvična, tělovýchovná hala Bělídlo), koupaliště, squash a fitness, motokrosový areál a hasičské cvičiště.

České Velenice mohou nabídnout fotbalové hřiště, kuželnu se čtyřdráhou, volejbalový kurt, tenisové kurty, sportovní halu, atletický ovál, skokanské a vrhačské sektory, fitcentrum, solárium, masáže a pedikúru.

V **Benešově nad Černou** se naskýtají možnosti volejbalu, tenisu a fitness. Chloubou **Horní Stropnice** je nová sportovní hala (včetně moderní posilovny) a letní koupaliště (s provozem od června do září). V **Malontech** tenisový kurt.

Další možnosti využití:

Jízda na koni – Dobrovská Lhotka, Malonty, Nesměň, Pohorská ves

Půjčování kol – Dobrá voda, České Velenice, Borovany, Nové Hrady

Servis kol – Trhové Sviny, Nové Hrady

Koupání – Dobrovská Lhotka

4.2.6 Ochrana přírody a dobrovolné svazky

4.2.6.1 Péče o krajinu

Krajina Novohradských hor je na české poměry velmi zachovalá. Souvisí to zřejmě i s pomalejším osidlováním území Novohradska. Maloplošná chráněná území jsou rozdělena podle své významnosti, rozlohy i celkové charakteristiky na národní přírodní rezervace (NPR Žofínský prales), národní přírodní památky (NPP Hojná Voda, NPP Terčino údolí), přírodní rezervace (PR Rapotická březina, PR Ševcova hora, PR Vysoký kámen) a přírodní památky (7 na území Novohradských hor, 6 na území Novohradského podhůří). Z hlediska velkoplošné ochrany jsou zde snahy o vytvoření chráněné krajinné oblasti Novohradských hor (Novohradské hory + část podhůří). Z tohoto pohledu jsou v tomto mikroregionu prozatím dva přírodní parky: Přírodní park Novohradské hory a Soběnovská vrchovina.

Ochrana Novohradských hor a podhůří v rámci Evropy je obsažena i v projektu Natura 2000 Rady Evropského společenství, kdy se stalo území evropsky významnou lokalitou.

4.2.6.2 Zapojení obcí mikroregionu v dobrovolných svazcích

Novohradská občanská společnost – v roce 1999 byla založena, aby podporovala kulturní, společenskou a sportovní oblast v mikroregionu. Významně podporuje rozvoj kvality produktů cestovního ruchu. Organizace stojí za projekty jako např. cyklotrasy Paměti Novohradska, Vitorazka a Slepíčích hor, Šetrná turistika – šance pro Novohradsko, Stezky poznání, První tři, či Vše o Novohradsku.

Vedle klasického rozdělení mikroregionu zde také vznikl tzv. „mikroregion Sdružení Růže“, kde se jedná v podstatě o zájmové sdružení jednotlivých obcí a právnických osob (Sdružení spojuje obce: Benešov nad Černou, Borovany, Čížkrajice, Horní Stropnice, Jílovice, Kamenná, Lednice, Ločenice, Malonty, Mladošovice, Nové Hrady, Olešnice, Ostrolovský Újezd, Petříkov, Pohorská Ves, Slavče, Srubec, Strážkovice, Svatý Jan nad Malší, Trhové Sviny, Žár).

4.3 STEP ANALÝZA

V této analýze byly hodnoceny pouze vlivy vnějších faktorů (nebo-li faktory globálního prostředí) na Jihočeský kraj a sledovaný mikroregion.

4.3.1 Společenské (sociální) faktory

Vzhledem tomu, že tento mikroregion byl v minulosti velmi orientován na zemědělský a venkovský styl života, je velmi poznamenáno i smýšlení obyvatel. Dnes se ale již samozřejmě zemědělství nepočítá mezi hlavní formu obživy místních, řadí se tak až na čtvrté místo za obchod, průmysl a stavebnictví. Obyvatelé mají většinou rádi svojí krajinu a hojně ji navštěvují, především v podobě jednodenních „rodinných“ výletů, ve formě pěší turistiky, cyklistiky, běžkování či jiných rekreačních a sportovních aktivit. Velmi oblíbené, především pro obyvatele měst (i mimo mikroregion), je chataření a chalupaření. Toto „druhé bydlení“ především pak využívají o víkendech a volných dnech. Lidé na Novohradsku jsou spíše soběstační a i dnes velké množství lidí staví a zlepšují svépomocí své obydlí.

Velmi důležité pro celou oblast Novohradských hor a podhůří je nedaleké krajské město České Budějovice. Pro celou oblast je zdrojem koncentrace služeb (a mnohdy i jejich kvality), lepších obchodních podmínek (nákupních možností) a jiných možností, které nejsou v menších městech a obcích mikroregionu dostupné. Obecně ale platí, že i v těchto sídlech jsou k dispozici základní služby pro obyvatele, dále základní kulturní, zdravotnická, sportovní zařízení apod. Z tohoto pohledu je tato občanská vybavenost dostačující.

Školství je zde zastoupeno řadou mateřských a základních škol, které jsou i v menších obcích. Střední školy a učiliště se pak stahují především do měst mikroregionu. Nejvyšší školství je pak soustředěno do Českých Budějovic, popřípadě Tábora, Písku či Jindřichova Hradce. Z hlediska zaměřenosti nadále přetrvává mírná orientace na zemědělské obory, ale již rozhodně ne v takové míře. Jsou zde i poměrně dobré podmínky pro přípravu na vysokou školu (v podobě středních odborných škol či gymnázií). Přesto velké množství školáků a studentů dojíždí do větších měst a především do Českých Budějovic. To samé platí pro produktivní obyvatelstvo, které je většinou zvyklé do zaměstnání dojíždět (opět především do Českých Budějovic).

4.3.2 Technické (technicko-technologické) faktory

Z tohoto hlediska sledované území je jakousi periférií, způsobené především svojí odlehlostí a relativně nízkým počtem obyvatel. Obecné tempo technologických změn je zde

spíše pomalé a šíří se postupně z větších sídel do menších. Dopravní infrastruktura i její kvalita se neřadí k nejlepším. Z významných dopravních silničních tahů se dotýká pouze frekventované silnice E55. Železniční síť též prochází spíše po okrajích mikroregionu. Celkově převažuje spíše lokální autobusová doprava. Důležitost mikroregionu zvyšuje pouze přímé sousedství s Rakouskem, a tím i hraniční přechody, jenž byly díky Schengenské dohodě volně zpřístupněny. Z hlediska komunikací zde nastává velký rozvoj. Radiovým a telefonním signálem je již pokryta většina území a internetové připojení se dostává i do odlehlejších koutů mikroregionu. Z energetických zdrojů je nejžádanějším zemní plyn. Postupně dochází k plynofikaci i menších obcí, přičemž je plynofikována téměř polovina území. Elektřina je dostupná ve všech sídlech.

Technickým a technologickým centrem je pro oblast opět krajské město České Budějovice.

4.3.3. Ekonomické faktory

Stejně jako u předešlých faktorů i zde je velmi významná dojezdová vzdálenost do Českých Budějovic, které skýtají dostatečné množství podnikatelských a ekonomických subjektů, bank, spořitelen, pojišťoven apod. Stejně tak je ale nutno zmínit, že v mnoha ohledech jsou již větší sídla mikroregionu samostatné a tvoří opět centra pro ještě menší okolní obce. Podnikatelské subjekty se právě stahují do těchto měst, především v podhůří Novohradských hor. Životní cyklus podniků je vzhledem malé konkurenci poměrně stabilní a dlouhodobý. Bohužel nízká konkurence má také vliv na poměrně vysoké ceny v obchodech (především potravin). Naopak základní služby jsou v porovnání s krajským městem levnější.

Mikroregion má poměrně špatné podmínky pro těžbu nerostných surovin, ale naopak relativně dobré pro zemědělství, stavebnictví a cestovní ruch. Jedním z důkazů celkem dobré ekonomické situace je relativně nízká celková nezaměstnanost mikroregionu. Je nutno ale zmínit, že je velmi rozdílná v rámci jednotlivých obcí.

Ceny energií, plynu a vody, v porovnání s jinými kraji, patří spíše k vyšším.

4.3.4 Politicko-právní faktory

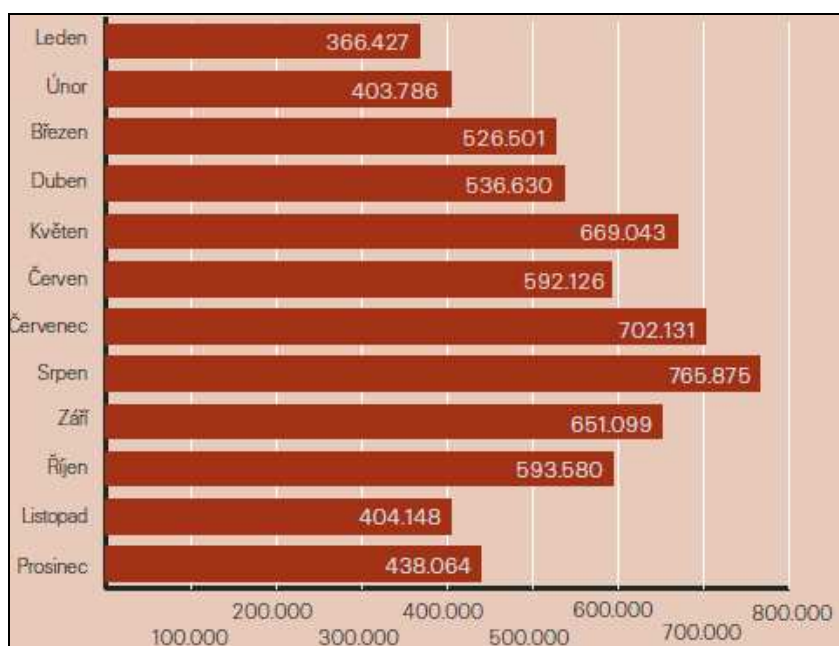
Tyto faktory působí většinou celoplošně na celé území ČR a to v rámci aktuálních zákonů a nařízení. Mezi tyto obecné faktory patří například daňová politika, monopolní legislativa, ochrana životního prostředí apod.

Sledovaný mikroregion je součástí Jihočeského kraje, dále okresu České Budějovice, Český Krumlov a částečně Jindřichův Hradec. Ještě v konkrétnějším vymezení k obcím s rozšířenou působností Trhové Sviny a Kaplice. Na území mikroregionu je státní správa zastoupena Pověřenými, Matričními a Stavebními úřady, především ve větších sídlech. A dalšími úřady státní správy jako Finanční, Živnostenský úřad a Úřad práce. Obce pak zasahují do práv a povinností na svém území obecními vyhláškami. Některé obce sledovaného území jsou členem různých dobrovolných svazků a organizací, jenž jim pomáhají dosáhnout sledovaných cílů, formou spolupráce a celoplošnosti.

4.4 ANALÝZA POPTÁVKY PO DESTINACI

Nejvíce zahraničních návštěvníků si Českou republiku především spojují s Prahou. Téměř veškeré atraktivity jsou městské, zaměřené převážně na památky a historii. Ve srovnání s ostatními evropskými destinacemi, v ČR chybí především podmínky pro horolezectví, dobrodružství, adrenalinové sporty, ale i zimní sporty, turistiku a pobyt v přírodě. Dalším problémem je „drobné šizení“ zahraničních turistů, kriminalita a špatná jazyková vybavenost. Nicméně z pohledu turistů, žijících v sousedních zemích, je ČR vnímána jako zajímavá turistická destinace (podle Návrhu analýzy současného stavu cestovního ruchu v ČR Ministerstva pro místní rozvoj z listopadu 2005). Velkou roli v poptávce hraje sezónnost, nejvíce vytížené měsíce jsou srpen a červenec (viz. obr 4.1).

4.1 Sezónnost zahraniční návštěvnosti ČR (rok 2008)

Zdroj: ČSÚ 2010

V rámci krajů České republiky patří Jihočeský kraj k nejnavštěvovanějším po kraji hlavního města Prahy a kraji Jihomoravském (ČSÚ 2009). Konkrétně v roce 2009 zaznamenal kraj přes 1 000 000 příjezdů hostů, z toho něco přes 284 000 ze zahraničí. Nicméně právě v návštěvnosti zahraničních hostů se řadí až na čtvrté místo. Ovšem též je nutno podotknout, že v posledních třech letech mírně klesá celková návštěvnost zahraničních turistů, jak v rámci tohoto kraje, tak celorepublikově. Zatímco v roce 2008 navštívilo Českou republiku cca 6 650 000 zahraničních turistů, v roce 2009 už to bylo „pouze“ 6 081 000. V rámci Jihočeského kraje to byl úbytek, oproti roku 2008, zhruba o 16 000 turistů ze zahraničí (ČSÚ 2009).

Nevýhodou zkoumaného mikroregionu je odlehlost od centrálních oblastí. Naopak ale pro určité turisty je mikroregion z tohoto důvodu velmi oblíben. Území je méně osídlené a krajina Novohradska je ještě poměrně zachovalá. Kraj je také velmi oblíben chataři a chalupáři. Nicméně právě kvůli odlehlosti a zatím nevelké propagaci mikroregionu, je pro zahraniční turisty vesměs relativně neznámý. Z pohledu poptávky zahraničních turistů je co zlepšovat. Velký potenciál do budoucna může skýtat přímá hranice s Rakouskem a nedaleká s Německem (mohl by ho ještě více podpořit i nedávný vstup do Schengenu). Momentálně ale mikroregion spíše slouží tuzemské poptávce po rekreaci a turistice.

Určitý vliv na poptávku po destinacích Jihočeského kraje tvoří též věková struktura návštěvníků. V posledních letech přibývá turistů seniorů, kteří sem přijíždí za poznáním (památky, historie) a relaxací (lázně). Mladé rodiny s dětmi se zajímají především o možnosti koupání a výletů do okolí. Studenti též rádi prozkoumávají města i přírodu, jsou většinou nenároční na ubytování a stravování, ale například více vyhledávají noční život (Manuál rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji pro Jihočeskou centrálu cestovního ruchu, Incoma Research s.r.o., květen 2007).

Celkovou problematikou návštěvnosti destinací České republiky se především zabývá Ministerstvo pro místní rozvoj v tzv. „Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013“. Tato koncepce představuje střednědobý strategický dokument, který vychází z možností cestovního ruchu a účinnými nástroji podněcuje jeho další rozvoj. Bohužel pro využití této práce „Koncepce“ obsahuje již zastaralá data (2007 a starší). Ovšem právě výsledky z předcházející „Koncepce“ daly podnět k vytvoření tohoto rozvojového plánu České republiky.

4.5 ANALÝZA KONKURENCESCHOPNOSTI DESTINACE

Podle Manuálu rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji pro Jihočeskou centrálu cestovního ruchu (Incoma Research s.r.o., květen 2007) konkurence v cestovním ruchu lze rozdělit na dva typy, a to geografickou a produktovou. Mezi hlavní geografické konkurenty Jihočeského kraje patří sousední kraj Středočeský, Vysočina a Západočeský (především část Šumava) a samozřejmě kraj Hlavního města Prahy a Jihomoravský. Ze zahraničí pak Horní a Dolní Rakousko a východní Bavorsko.

Produktová konkurence spočívá v tom, co může region nabídnout svým potenciálním turistům, je tedy nutné vycházet z cílové skupiny turistů a jejich záměru. Z tohoto pohledu může tedy konkurovat kterýkoliv jiný kraj, a to v závislosti na nabídce služeb a atraktivit. Konkrétně se může jednat o konkurenci historických měst a památek (Praha, Jižní Morava), kulturní nabídku (Praha, Karlovy Vary, východní Čechy), zimních sportů (Krkonoše, Šumava, Jizerské hory, Tatry, Alpy aj.), kongresové turistiky (Praha, Brno, Ostrava aj.), agroturistiky a venkovské turistiky (Vysočina, Jihomoravský kraj), lázeňství (Karlovarský kraj), koupání (tuzemská letoviska jako Vranov, Máchovo jezero, nebo zahraniční dovolené), či v přírodních atraktivitách pro pěší turistiku i cyklistiku.

Jihočeský kraj je silným konkurentem pro ostatní kraje (o čemž vypovídá jeho návštěvnost), skýtá značný potenciál i do budoucna. Jeho nevýhodou je orientace jen na určitá místa kraje (České Budějovice, Český Krumlov, Třeboň...). Jednou ze zatím nepříliš objevených oblastí jsou právě Novohradské hory a jejich podhůří.

5. ANALÝZA SPORTOVNĚ-REKREAČNÍCH AKTIVIT A SLUŽEB CESTOVNÍHO RUCHU NA ÚZEMÍ NOVOHRADSKA

Analýza sportovně-rekreačních aktivit a nabízených služeb byla provedena v mikroregionu Novohradských hor a Novohradského podhůří prostřednictvím hodnocení služeb, zařízení a poptávky po těchto aktivitách. Je zde zahrnuta i cenová analýza jednotlivých služeb. Celková analýza služeb cestovního ruchu na tomto území byla předmětem autorovi bakalářské práce (Šindelář, M.: Analýza služeb cestovního ruchu v oblasti Novohradska, 2008), proto celkové zastoupení služeb cestovního ruchu již není opět analyzováno. Zdroje dat v této analýze jsou primárního i sekundárního charakteru (ČSÚ, internetové stránky měst, odborné publikace, osobní zkušenosti a postřehy získané dotazováním účastníků CR).

5.1 Vymezení sportovně-rekreačních služeb

Jednotlivé prostudované literatury vymezují sportovně-rekreační služby různě. Z tohoto důvodu, po subjektivním posouzení autora, byly do následující analýzy zařazeny i jiné volnočasové aktivity a podpůrné služby (v rámci doplňkových služeb), jenž s využitím sportovně-rekreačních služeb mohou souviset. Primární nabídka těchto služeb byla v rámci sportovně-rekreačních zařízení již zmíněna v situační analýze.

Celkově existují dvě skupiny sportovně-rekreačních služeb (Hesková a kol., 2006:113). Jedna skupina služeb je provozována sportovně-rekreačními zařízeními a tudíž je nezávislá na přírodních podmínkách (sportovní haly, kuželny, fitness centra, sauny, solária, kryté bazény aj.). Pro cestovní ruch je ale významnější druhá skupina služeb, jejichž poskytování je podmíněné přírodními podmínkami. Zde dále musíme rozlišovat letní a zimní sezónu. Pro letní sezónu to může být využití přírodního koupaliště, bazénu, pláže, loděnice, různé typy hřišť, běžecké trasy, jízda na koni, půjčovny kol aj. Během zimní sezóny pak např. ledová plocha, lyžařské běžecké a sjezdové tratě, lanovky, vleky atp. Samozřejmě je nutné též pamatovat na zázemí, které je spojené s poskytováním služeb (např. šatny, sprchy, toalety, úschovny lyží aj.).

5.2 Dopravní infrastruktura

K tomu aby, návštěvníci mohli využít sportovně-rekreační služby, musejí se k nim nejprve dostat. Proto na úvod celkové analýzy zmíněných služeb se zaměříme na kvalitu a dostupnost dopravní infrastruktury.

Dopravní služby v mikroregionu jsou vázány především na silniční a železniční dopravní infrastrukturu. Kvalita jednotlivých dopravních komunikací se výrazně liší a v některých částech mikroregionu jsou ve velmi špatném stavu. V rámci veřejné hromadné dopravy je nejvíce využíváno služeb autobusových linek ČSAD Jihotrans a.s. a železničních linek Českých drah.

5.2.1 Charakteristika dopravy v mikroregionu

Silniční doprava

Nejvíce využívaná v mikroregionu je silniční infrastruktura, většina komunikací má spíše regionální význam a často by si vyžadovala opravy (jedná se o jednu z klíčových priorit rozvoje ČR). Mezi páteřní patří mezinárodní silnice E-55, popřípadě E-49, která ale nevede přímo přes území mikroregionu. Významnější je pak jen státní silnice II/156 po trase České Budějovice - Nové Hrady (nebo České Velenice pro nákladní dopravu), silnice I/155 (Č. Krumlov–Benešov–Horní Stropnice–Nové Hrady–Třeboň), silnice II/157 (Č. Budějovice–Borovany–Trhové Sviny–Č.Krumlov), silnice I/154 (Třeboň–Nové Hrady–Horní Stropnice–Kaplice) a silniční spojení po trase České Budějovice–Srubec–Ledenice–Borovany–Žár–Nové Hrady.

Velmi důležitá pro mikroregion je **hromadná autobusová doprava** (poskytuje v plném rozsahu Okresní úřad v Českých Budějovicích, ČSAD Jihotrans a.s.) jezdící v pravidelných linkách. Jedná se o různé linky odlišných frekvencí spojení. Nejlepší spojení bývá s krajským městem České Budějovice (popřípadě Český Krumlov a Třeboň) a to ze směru od Kaplice, Borovan, Trhových Svinů a Nových Hradů. Do těchto měst bývají poskytovány též méně frekventované linky (2x až 3x denně) z menších sídel, kde tyto větší slouží jako přestupní místa pro spoj do ještě větších měst mimo mikroregion. Celkově je zde situace lepší než ve většině venkovských území republiky a počet linek a spojů je přinejmenším dostatečný. (podle Rozvojového plánu sdružení rúže).

Pravidelnost těchto linek bývá omezena především o školních prázdninách, tím že platí trochu jiné uspořádání jízdních řádů. Většina nádraží a zastávek v mikroregionu jsou již starší a řada z nich by vyžadovala renovaci či úplnou přestavbu. Nicméně na většině nádraží a zastávek jsou vyvěšeny jízdní řády s vysvětlením, alespoň jedna lavice a koš. Konkrétní autobusové spojení lze též snadno a rychle najít na internetu prostřednictvím serveru www.idos.cz.

Železniční doprava

Železniční síť není zdaleka tak hustá jako silniční a týká se pouze některých částí Novohradského podhůří. Vede zde významná mezinárodní trať č. 196 z Českých Budějovic přes Velešín, Kaplici, Horní Dvořiště do rakouského Summerau (navazuje dále na trať č. 804 do Lince) a mezinárodní trať č. 199 přes Trocnov, Borovany, Nové Hrady, České Velenice do Gmündu (a dále jako trať 804 do Vídně). Za zmínku stojí též lokální trať č.226 z Veselí nad Lužnicí přes Třeboň do Českých Velenic (Šíp, J., Předpoklady cestovního ruchu - Uhlíř a kolektiv 2006:776). Železniční nádraží a zastávky bývají vybaveny podobně jako autobusové. Konkrétní spoje je opět možno vyhledat též na serveru www.idos.cz. Celá železniční infrastruktura včetně vlakových souprav by z většiny též uvítali modernizaci, nicméně jedná se spíše o problém celorepublikového charakteru.

Pokud tedy chce přijet někdo z Prahy či jiných větších měst hromadnou dopravou do malých vsí Novohradska, nejlepším způsobem je dostat se autobusem či vlakem do Českých Budějovic (popř. Český Krumlov), odkud jezdí pravidelné autobusové linky (některými směry i vlaky) do větších sídel Novohradských hor a podhůří (Kaplice, Trhové Sviny, Nové Hrady, České Velenice aj.) a odtud případně dále pokračovat lokální autobusovou dopravou.

Letecká doprava

Z hlediska rozvoje CR by mohlo v budoucnu zvýšit potenciál destinace i plánované otevření civilního českobudějovického letiště. Ve Velešíně sportovní aeroklub, poskytující služby vyhlídkových a okružních letů, byl ke konci roku 2009 zrušen.

5.2.2 Ceny a slevy

Ceny jednotlivých druhů doprav jsou například uvedeny na webových stránkách www.idos.cz. Na autobusovou i železniční dopravu se vztahují různé slevy z jízdného. U autobusové dopravy jsou možné slevy pro děti do 15 let, studenty, důchodce a jiné. Naopak se dále zde připlácí za větší zavazadla. Naproti tomu u železniční dopravy se za zavazadla nepřiplácí a navíc jsou zde poskytovány i různé skupinové či rodinné zvýhodnění a jiné.

5.3 Analýza sportovně-rekreačních aktivit a služeb

Ve vymezeném území se nachází celá řada sportovních a rekreačních zařízení různé kvality služeb a zázemím. Spádovým místem pro širší nabídku těchto služeb jsou především

nedaleká velká města - České Budějovice či Český Krumlov, popřípadě Třeboň. Nicméně možností regionálního významu je zde celá řada, i když skýtá určité rezervy.

5.3.1 Pěší turistika

Pěší turistika je v oblasti Novohradských hor velmi populární a je velmi vyhledávanou formou využití volného času především místních obyvatel. Nalézají se zde řada značených turistických tras i naučných stezek. Jakousi vstupní bránu pro turisty do Novohradských hor tvoří město Nové Hrady, k čemuž ho předurčuje už samotné jméno města.

Samozřejmě na návštěvnosti jednotlivých turistických tras či stezek má vliv co účastník cestovního ruchu na té, které trase či stezce může navštívit. Právě z toho důvodu se v poslední době začíná rozmáhat výstavba různých atraktivit na podporu cestovního ruchu. Mezi tyto atraktivity například patří *turistické rozhledny* (např. Na Kraví hoře, u Besednic rozhledna „Slabošovka“) a jiné objekty (mlýny, hamry, staročeské restaurace apod.).

Rozmach cestovního ruchu a především turistiky na Novohradsku je patrný i z vydávání publikací, průvodců a map věnující se konkrétně oblastí Novohradských hor jako destinace cestovního ruchu.

A. Turistické trasy

Popis turistických tras v Novohradských horách podle KČT (Klub Českých Turistů).

1. Modré trasy

Trasa 1236: Nové Hrady - Dobrá Voda

Trasa: Nové Hrady - Městský Mlýn - Šejby - Dobrá Voda (délka: **12,0** km)

Atraktivita: Městský Mlýn, zaniklá vesnice Veveří, Veverský rybník (možnost koupání)
stoupání po úpatí hory Vysoká

Trasa 1270: Pohorská Ves - Benešov nad Černou

Trasa: Pohorská Ves - Kuří - Benešov nad Černou (délka: **7,0** km)

Atraktivita: Krátká a nenáročná trasa, výhled do okolí

2. Červené trasy

Trasa 0147: Nové Hrady - Benešov n. Černou

Trasa: Nové Hrady - Horní Stropnice - Dobrá Voda - Hojná Voda - Nad Liščím dolem - Věřtele - Benešov nad Černou (délka: **24,5** km)

Atraktivita: Terčino údolí, tvrz Cuknštejn, Kraví hora + rozhledna, Kuní hora

Trasa 0160: N. Hrady - Č. Velenice

Trasa: Nové Hrady - Městský Mlýn - Nakolice - Vyšné - České Velenice (délka: **19,0** km)

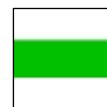
Atraktivita: nenáročná trasa bez výraznějšího převýšení

Trasa 0134: Pohorská Ves - Tichá

Trasa: Pohorská Ves - Dol. Příbrání - Tichá - Rychnov nad Malší - Dol. Dvořiště (délka: **19,0** km)

Atraktivita: nenáročná trasa, zaniklá obec Cetviny

3. Zelené trasy

Trasa 3364: Pohorská ves - Žofín - Věřtele

Trasa: Pohorská Ves - Žofín - Černé Údolí - Velký Jindřichov - Věřtele (délka: **15,5** km)

Atraktivita: Huťský rybník, Žofín, Zaječí a Cikánský vrch

Trasa 3386: Dobrá Voda - odbočka na Kraví horu

Trasa: Dobrá Voda - Kraví hora - Hojná Voda - Staré Hutě (délka: **8,0** km)

Atraktivita: kolem Kraví hory a Kuní. Poměrně náročný terén a převýšení

4. Místní červená trasa

Trasa 9189: Hojná Voda - Vysoká - Hojná Voda rozcestí

Trasa: Hojná Voda (BUS) - Vysoká - Hojná Voda (délka: **8,0** km)

Atraktivita: vrchol Vysoká (1.034 m), rozhledna, skalní útvary, puklinová jeskyně, velké převýšení

Samozřejmě podhůří Novohradských hor je též velmi protkáno sítí turistických tras, které zde již nejsou zmiňovány.

B. Naučné stezky

Cílem těchto stezek je ukázat návštěvníkům, co by jinak sami od sebe často neviděli. Nejčastěji upozorňují na zajímavé přírodní vazby, připomenou dávnou historii, poučí o zaniklém či zanikajícím tradičním řemesle (Šír, 2006:783). Mezi hlavní zřizovatele stezek patří Správa CHKO, krajské úřady, obecní úřady a občas i jednotlivý nadšenci. V Novohradských horách řada těchto stezek byla vybudována za přispění Novohradské občanské společnosti.

Naučná stezka Tereziino (Terčino) údolí

Lokace a trasa: Údolí u Nových Hradů; délka **5 km**, počet zastávek: **12**, časový rozvrh: **1,5-2 hodiny**; určena především pro pěší turistiku

Atraktivita: přírodní zajímavosti parku, řeka Stropnice, Lázněčky, Modrý dům, umělý vodopád, vzácné dřeviny, gotická tvrz Cuknštejn

Lesnická naučná stezka v Terčině údolí

Lokace a trasa: Údolí u Nových Hradů - Lázněčky; délka **3 km**, počet zastávek: **5**, časový rozvrh: **1-2 hodiny**; určena pro pěší turistiku

Atraktivita: Téma - památné stromy a ekologie krajiny; lovecká chata, Švýcarský dům

Školní naučná stezka Sokolí hnízdo

Lokace a trasa: Nové Hrady; délka: **3 km**, počet zastávek: **15**, časový rozvrh: **1-2 hodiny**, určena pro pěší turistiku od dubna do října.

Atraktivita: hrad Nové Hrady, fauna a flóra krajiny, lehký terén

Naučná stezka LČR Hojná Voda

Lokace a trasa: východní úbočí hory Vysoká; délka **3 km**, počet zastávek: **11**, časový rozvrh: **1-1,5 hodiny**

Atraktivita: prales Hojná Voda - unikátní fauna a flóra

Naučná stezka Brána do Novohradských hor

Lokace a trasa: Benešov nad Černou; délka **6 km**, zastávek: **8**, časový rozvrh: **1,5 - 2 hodiny**, je určena pro pěší turistiku

Atraktivita: památník spisovatele A. Stiftera, bývalá huť Gabriela, památný modřín, chudobinec J. Gangla

Naučná stezka Údolím Černé

Lokace a trasa: Děkanské skaliny; délka **4 km**, počet zastávek: **12**, časový rozvrh: **1-2 hodiny**; určena výhradně pro pěší turistiku

Atraktivita: Děkanské skaliny, řeka Černá, vodní nádrž Soběnov, zřícenina hradu Sokolčí, mlýn U Dubu, vodní elektrárně

Naučná stezka Krajinou humanity

Lokace a trasa: Chvalkov; délka **6 km**, počet zastávek: **7**, časový rozvrh: **2 hodiny**; určena pro pěší a cyklisty

Atraktivita: Téma: představuje myšlenky zahraničních a českých osobností, kteří se zasloužili o ochranu přírody

Naučná stezka Červené Blato

Lokace a trasa: Jiříkovo Údolí; délka **3 km**, počet zastávek: **9**, časový rozvrh: **1 hodina**; výhradně jen pro pěší turistiku

Atraktivita: Téma: seznámení s dějinami těžby rašeliny, s jejím využíváním a historií; rašeliniště, přírodní rezervace NPR Červené Blato

Naučná stezka Řemeslo na řece

Lokace a trasa: Kaplice - Cetviny - (Freistadt - Pregarten); délka **24 (+79 km)**, počet zastávek: **6 (+)**, časový rozvrh: **několik dní**; určena jak pro pěší turisty, tak pro cyklisty

Atraktivita: okolo vodních mlýnů a hamrů v povodí řeky Malše, Svatého kamene, dvou kostelů a tvrzí Tiché

Další naučné stezky v podhůří Novohradských hor:

Přírodovědná naučná stezka Trhosvinenská

Lokace a trasa: Trhové Sviny; délka **4 km**, počet zastávek: **9**, časový rozvrh: **1,5 hodiny**; je určena pro pěší turistiku

Atraktivita: Weisserův parku v T.S., kostel Nejsvětější Trojice, kaplička Panny Marie, Trajerův mlýn, Buškův hamr, Skautský les

Naučná stezka Totalita rozděljuje

Lokace a trasa: Borovany; délka **6 km**, počet zastávek: **9**; časový rozvrh: **1,5-2 hodiny**; pěší turistika

Atraktivita: Téma - historicko-turistická stezka, podává informace o opevnění pohraničí za první republiky; Šírkův mlýn; pohraniční skanzen

Turistická stezka okolím Velešín

Lokace a trasa: Velešín; délka **5 km**, počet zastávek: **6**; časový rozvrh: **1,5 hodiny**; pěší turistika

Atraktivita: vodní nádrž Malše

Naučná stezka Křížová cesta Římov

Lokace a trasa: Římov; délka je **6 km**; počet zastávek: **6**; časový rozvrh: **1,5 hodiny**; je určena pro pěší turistiku

Atraktivita: Téma - náboženský, historický a přírodní význam; řeka Malše

Projekt "První Tři"

Projekt, který vznikl za úsilí občanského sdružení Novohradská občanská společnost. Určen je pro všechny zájemce o pěší turistiku, kterým projekt nabídne poznání, zábavu, hru a příjemné zážitky ze zdolávání třech významných vrcholů Novohradských hor: Vysoké (1.034 m.n.m.), Kraví hory (953 m.n.m.) a Kuní hory (925 m.n.m.). Tyto vrcholy byly označeny dřevěnými sloupy, z nichž každý obsahuje kovovou pečeť s originálním reliéfem. Návštěvník má v případě, že horu zdolá a nalezne sloup možnost obtisknout reliéf pečetě na k tomu určený protokol přiložením protokolu na pečeť a tlakem např. tužky či nehtu. Reliéf tak přetiskne do určeného pole na protokolu. Pokud toto učiní na všech třech horách může si na určených místech v osadě Hojná Voda, Dobrá Voda, Horní Stropnice a Nové Hrady svůj protokol vyměnit za pamětní minci Novohradských hor. Možností je také zaslání mince poštou. Tato mince není v běžném prodeji a tak jediným způsobem jak ji získat, je právě zdolání zmíněných vrcholů. K tomuto projektu byla vydána i stejnojmenná publikace (Koželuh, M.: První Tři), která obsahuje informativní text, spoustu fotografií a tipy na využití volného času v okolí (zdroj: <http://www.novohradky.info/clanek002.html>).

S pěší turistikou též významně souvisí možnost přespání (již hodnoceno v autorovo bakalářské práci). Pro strávení noci na Novohradsku je zapotřebí využít některý druh ubytovacího zařízení. Samotné stanování a táboření mimo kempy je v přírodním parku Novohradské hory zakázáno.

5.3.2 Cykloturistika a cyklistika

Mimo klasické pěší turistiky je nutné, jako klíčovou sportovně-rekreační aktivitu, zmínit cykloturistiku (popř. cyklistiku), jenž se zde těší velké oblibě. Z toho vyplývají i služby půjčoven kol či cykloservisů.

Mikroregion má pro cykloturistiku též výborné podmínky a je zde velmi rozšířená. Terén je mírně kopcovitý, ve vrcholových oblastech Novohradských hor vyžaduje určitou fyzickou zdatnost. Řada cykloturistů sem přijíždí z rovinatého Třebońska vyjet si právě nějaký ten kopeček. Nicméně nižší polohy (většina území) jsou velmi oblíbeny pro rodiny s dětmi.

Cykloturistika je zde ve velké oblibě. K tomu ji dopomáhá poměrně hustá síť cyklotras a cyklostezek, poměrně s kvalitním značením. Ovšem nedostatek je shledáván především v kvalitě dopravních komunikací (vozovek a terénních cyklostezek), jenž především v odlehlejších částech mikroregionu nejsou mnohdy dostatečně spravovány.

Cyklotrasy

Pro celý mikroregion jsou páteří tři historicko-naučné cyklotrasy:

1. Paměť Novohradska

Trasa: Nové Hrady - Žár - Žumberk - Horní Stropnice - Dobrá Voda - Šejby - Nové Hrady

Délka: **54 km**; Obtížnost: **lehká**; povrch: **90% zpevněný**; informačních tabulí: **19**;

Cykloturistické trasy: 1050, 1046, 34

Atraktivita: Starý hrad, Štipton, Široká alej, Petříkov, Kaplička v Bukové, Janovka, Výhledy, Žár, Žumberk, Svěbohy, Horní Stropnice, Putování po cestách, Dobrá Voda, Šejby, Vraní hnízdo, Jedlice, Veveří, Hraniční přechod, Místo posledního odpočinku

2. Paměť Vitorazska

Trasa: Nové Hrady - České Velenice - Gmünd (Rak.) - Rapšach - Suchdol nad Lužnicí - Nakolice - Vyšné

Délka: **89 km**; Obtížnost: **středně těžká**; povrch: **převážně zpevněný**; informačních tabulí:

29

Atraktivita: Nový zámek, Pyhrabruck, Hohenberg, Unterlembach, Dietmanns, Gmünd, Andělský vrch, České Velenice, Josefsko, Krabonoš, Halámky - hraniční přechod, Spáleníště, Rapšach, Dračice, Nová Huť, Františkov, Klikov, Tušský most, Suchdol nad Lužnicí, Tři Facky, Hrdlořezy, Dvory nad Lužnicí, Hranice, Blata, Jakule, Byňov, Nakolice, Vyšné

3. Paměť Slepčích hor

Trasa: Trhové Sviny - Rejta - Žumberk - Děkanské Skaliny - Besednice - Dobrkovská Lhotka - Slavče - Čížkrajice - Trhové Sviny (popř. výchozí a cílové místo může být Benešov nad Černou)

Délka: **54 km**; Obtížnost: **lehká**; povrch: **převážně zpevněný**; informačních tabulí: **17** (nečíslovány)

Atraktivita: Hrádek, tvrz Žumberk, Velké Skaliny, Děkanské Skaliny, zřícenina hradu Sokolčí Soběnovská přehrada, Mlýn, Slabošovka, Hamr, U Prelátu, Kostel svatého Jakuba Většího, kostel Nanebevzetí Panny Marie

Pro cykloturistiku jsou přizpůsobeny též některé lokální naučné stezky, jako např. *Naučná stezka Krajinou humanity u Chvalkova* (6km), *Naučná stezka Totalita rozděluje u Borovan* (6km) a *Naučná stezka Řemeslo na řece na Kaplicku* (24km).

Klasické cyklotrasy na Novohradsku

Trasa 1191 a 1192: Benešov nad Černou - Pohoří na Šumavě

Trasa: délka **27 km**; obtížnost: střední; povrch: asphalt; velké převýšení

Atraktivita: krajina Novohradských hor, Pohořský rybník

Trasa 34: České Velenice - Nové Hrady - Dobrá Voda - Žofín - Cetviny - Dolní Dvořiště

Trasa: délka **69 km**; obtížnost: střední až obtížná; povrch: asphalt, lesní cesty; velké převýšení

Atraktivita: krajina Novohradských hor - např. Žofín, Huťský rybník, Uhlišťský rybník, Cetviny

Trasa 1193: Pohorská Ves - Huťský rybník - Kamenec

Trasa: délka **24 km**; obtížnost: středně obtížná; povrch: lesní cesty, šotolina

Atraktivita: Trasa vede opouštěnou krajinou Novohradského jihu, hora Kamenec

Trasa 1048: Dobrá Voda - Šejby - Nové Hrady

Trasa: délka **14 km**; obtížnost: středně obtížná; povrch: lesní cesty, asfalt

Atraktivita: krajina Novohradských hor - úpatí Vysoké a Mandlsteinu, Veverský rybník hraniční přechod Nové Hrady

Trasa 1046: Nové Hrady - Janovka - Žár - Horní Stropnice

Trasa: délka **21 km**; obtížnost: lehká; povrch: převážně asfalt

Atraktivita: Novohradské podhůří - chatová oblast Janovka a místní rybníky, Žárský rybník, tvrz Žumberk

Trasa 1187: Blansko - Benešov n.Č. - Mlýnský Vrch

Trasa: délka **22 km**; obtížnost: střední až těžká; povrch: převážně zpevněný

Atraktivita: Ze Slepíčních hor do Novohradských - řeka Černá, vodní nádrž Černá, sedlo hory Kohout, Děkanské a Velké Skaliny, Mlýnský Vrch

Trasa 1189: Kaplice - Malonty - Tokaniště

Trasa: délka **18 km**; obtížnost: střední; povrch: převážně zpevněný, asfalt

Atraktivita: Malontská západní stezka - barokní zámek Mostky, gotický kostel v Malostech

Trasa 1018: Kaplice - Rychnov nad Malší - Cetviny

Trasa: délka **18 km**; obtížnost: střední; povrch: převážně zpevněný, asfalt, polní

Atraktivita: Rychnovská západní trasa - zaniklá obec Cetviny, Schröter (bývalý panský dům), zřícenina tvrze Tichá

Projekt Cyklotrans

Projekt „Cyklotrans“ je provozován autobusovým dopravcem ČSAD Jihotrans a.s. po celých Jižních Čechách a v posledních letech se těší velké oblibě. Jedná se o autobusovou dopravu, fungující převážně během letní sezóny, s možností převozu kol. V podstatě jde tedy o rozvoz cykloturistů z Českých Budějovic (a zpět) do turistických regionů v rámci celých jižních Čech. Jízdní kola jsou přepravována na vleku s kapacitou 25 kol (na méně zatížených linkách jsou přepravována v zadní části autobusu). O jejich nakládku a vykládku se postarají zaměstnanci Cyklotransu. Za přepravu kola se platí 20 Kč (pro rok 2009) a pokud se ve stejný nebo následující den návštěvník vrací zpět, poveze se jeho kolo zdarma. Celkovou návaznost dopravní infrastruktury pak dále dotváří i železniční doprava (zdroj: www.cyklotrans.cz).

Pro Novohradsko má největší význam tzv. **Novohradská linka** (hnědá), která vede

z Českých Budějovic, přes Trhové Sviny, Nové Hrady až na Hojnou Vodu. Tato linka je v provozu od 4.7. do 28.9. v sobotu, neděli a svátky a jezdí 4x denně. Za přepravu po celé trase ČB - Hojná voda (49 km) cykloturista v rámci obvyčejného jízdného zaplatí 46 Kč + 20 Kč za přepravu kola (pro rok 2009). Zlevněné jízdné mohou uplatnit děti do 15 let, studenti, důchodci a ZTP.

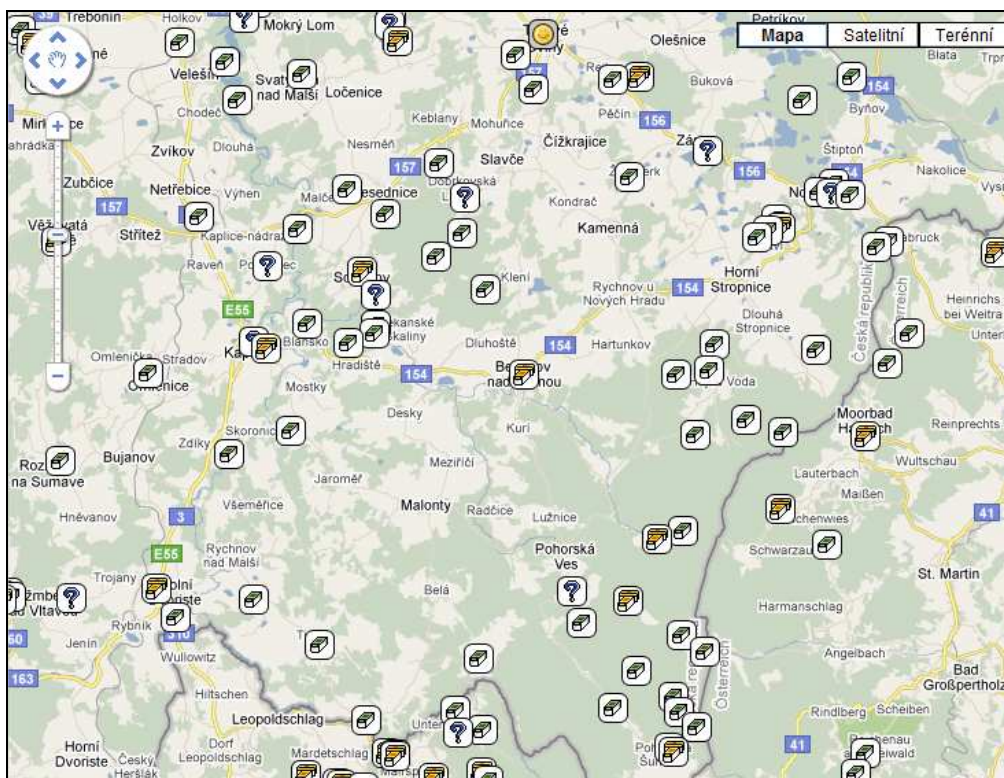
Obr 5.1. Cyklotrans Novohradská linka - hnědá (Zdroj: <http://www.cyklotrans.cz>, 3.2.2010)

Geocaching

Geocaching nebo-li „hledání pokladů“ je hra na pomezí sportu a turistiky, která spočívá v použití navigačního systému GPS. Tato hra má kořeny v USA (vznik 2001) a do České republiky pronikla až v posledních letech. Cílem této „hry“ je hledání skryté schránky nazývané „keš“ (*cache*), o níž jsou známy pouze její zeměpisné souřadnice v systému WGS 84. Při hledání se používají přijímače GPS. Souřadnice jednotlivých keší jsou uveřejněny na hlavním globálním portálu www.geocaching.com, kam se musí účastníci geocachingu přihlásit. Zde si poté může zaznamenávat své ukořistěné keše do svého logbooku. Nejvhodnějším dopravním prostředkem pro geocaching je právě kolo, kdy cykloturista během jednoho dne může najít více takovýchto keší (zdroj: www.geocaching.com).

V Novohradských horách je již umístěno též několik desítek těchto keší a tato aktivita se zde neustále šíří a rozvíjí. Správa keší nepodléhá žádnému sdružení ani organizaci, je pouze výsledkem práce umístňovatelů keší, kterým se může stát kdokoliv, kdo je přihlášen v programu geocachingu.

Obr 5.2. Mapa oblastí Novohradských hor s přehledem umístěných keší (Zdroj: www.geocaching.com, 3.2.2010)

Půjčovny a servisy kol

Vzhledem tomu, že cykloturistika či cyklistika je v mikroregionu populární aktivitou, je zde možno nalézt i několik zařízení, které poskytují servis nebo provozují půjčovnu kol. Tyto služby se vztahují spíše do větších obcí mikroregionu.

Půjčovna kol – Dobrá voda, Hojná Voda, České Velenice, Borovany, Nové Hrady + vlaková nádraží ČD (www.cd.cz/pujcovny).

Servis kol – Trhové Sviny, Nové Hrady, Kaplice

Ostatní služby

Nutno podotknout, že vybavenost mikroregionu se rok od roku zlepšuje, ale zatím skýtá určité rezervy. A to především v kvalitě vozovek některých cyklotras. Značení tras je vnímáno spíše kladně - je na většině úsecích poměrně přehledné. U většiny veřejných i soukromých objektů poskytujících služby je dnes umístňován kolostav (stojany na kola). Řada ubytovacích zařízení v mikroregionu na svých webových portálech zmiňuje *možnost úschovy kol* v rámci svého objektu.

5.3.3 Aktivity spojené s přírodními vodními plochami

V rámci letní sezóny mezi nejvyhledávanější možnosti strávení volného času patří aktivity kolem přírodních vodních toků a ploch. S tímto též souvisí různé plážové aktivity, nicméně převážná část vodních ploch tomu není uzpůsobena a zachovává si svůj přírodní ráz.

Letní koupaliště

Nejvíce vyhledávanou formou trávení volných chvil během příznivých letních dnů je slunění spojené s koupáním u nějakého místního rybníka, přehrady či koupaliště. V porovnání se sousedícími mikroregiony v Novohradsku nejsou žádné velké vodní plochy, jsou spíše menší s lokálním významem. Z tohoto důvodu většina návštěvníků i rezidentů vyjíždí za hranice mikroregionu, především do Třeboňské pánve se spoustou možností koupání, či na Lipenskou přehradu. Většina místních vodních ploch není pro tyto účely upravována a nadále si zachovává svůj přírodní ráz.

Pohořský rybník (nádrž Jiřice)

Jedná se o vodní nádrž (tzv. klauzu), která byla vybudována pro usnadnění plavby dřeva po řekách Černá, Malší a Pohořském potoku. Dnes dochází k jeho znovuoživení, především pro rekreační účely. Rybník s oblibou využívají kolemjedoucí cyklisté a kolemjdoucí turisté k osvěžujícímu koupání v rašelinou zbarvené vodě. Přírodní ráz je zachován především díky složité dostupnosti - rybník je poměrně odlehlý, silnice s velmi špatným asfaltovým povrchem z Pohorské vsi přes Leopoldov a Baronův most.

Koupaliště Horní Stropnice

Koupaliště se nachází na kraji stejnojmenné obce, na říčce Stropnici. U tohoto upravovaného koupaliště je též možnost občerstvení a v těsné blízkosti je i autokemp. Koupaliště v roce 2006 prošlo celkovou rekonstrukcí, má travnatý břeh a písčité dno. Je zde i možnost plážových her (např. volejbal).

Nádrž Humenice

Tato nádrž se nachází mezi obcí Horní Stropnice a Terčíným údolím, přímo nad tvrzí Cuknštejn. Nad nádrží pokračuje říčka Stropnice proti proudu k Horní Stropnici. Jedná se o neupravovanou vodní plochu.

Veverský rybník

Tento rybník se též nachází v samém srdci Novohradských hor - jižně od N. Hradů, u obce Veveří. Tento rybník je první z kaskády Veveřských rybníků. Je opět neupravovaný, ale v blízkosti je kemp.

Zlatá Ktiš

Zlatá Ktiš je největší z osmi plavebních klauz v oblasti Novohradských hor. Nachází se na říčce Černá v nadmořské výšce 766 metrů v nitru Novohradských hor. V roce 2005 byla hráz zrekonstruována a zdokonalena novým, bezpečnějším přepadem proti povodním. Nadále si zachovává svůj přírodní ráz, především z důvodu špatné dostupnosti.

Vodní plochy v podhůří Novohradských hor:

Velký rybník u Trhových Svinů - vybudováno koupaliště, občerstvení, travnatá pláž a dětské hřiště. Ale samotný rybník je mělký a kvalita vody není ideální.

Rybník Pražan u Borovan - rybník místního významu.

Rybníkářská chatová oblast Janovka - malé rybníky místního významu.

Dobrovská Lhotka - rybník místního významu.

Řeka Malše - pod Římovskou přehradou, vybudované dětské hřiště, travnatá pláž.

Koupaliště v obci Besednice - malé betonové koupaliště, spíše místního významu.

Přehradní nádrž v obci Žumberk - špatný vstup do vody, vhodné pouze pro osvěžení pro turisty či cykloturisty.

Vodní turistika

Vodní turistika zde není tolik rozšířená. Jediný vodní tok, který je vhodný pro rafting či kanoing je řeka Malše, nicméně z důvodu převážného nedostatku vody je splavná pouze v období dešťů či tání sněhu.

Netradiční vodní sporty

Pro jiné typy vodních sportů nemá Novohradsko vhodné podmínky. Rezidenti i návštěvníci v případě zájmu mohou navštívit nedalekou Lipenskou přehradu či soustavu rybníků na Třeboňsku. Zde je spíše snaha, aby si vodní plochy zachovaly svůj krajinný ráz.

5.3.4 Fitness centra, kryté plavecké bazény, sauna, lázeňství, wellness, solária, solné jeskyně aj.

Většina těchto sportovně-rekreačních aktivit se řadí k rozvíjejícímu odvětví služeb. Toto platí i v Novohradských horách a podhůří. V posledních letech dochází k uskutečňování řady projektů tohoto zaměření a nadále se do budoucna chystají další. V Novohradsku se jedná o perspektivní druh cestovního ruchu. Avšak je třeba říci, že většina lepších a větších zařízení se soustřeďuje do větších měst, mimo sledovaný mikroregion (České Budějovice, Český Krumlov, Třeboň). Z tohoto důvodu tyto zařízení mají spíše lokální význam.

Fitness centra

Služba fitness je dnes již řazena mezi standardní sportovně-rekreační aktivity, které bývají dostupné v každém městě. Úroveň služeb a vybavenosti fitness center v mikroregionu je různá. Služba fitness se nachází:

Nové Hrady - hlavní městské centrum fitness je umístěno ve sportovní hale. V Nových Hradech je dále nově vystavěno moderní fitness centrum ve *Wellness hotelu Residence*, které nabízí svým návštěvníkům posilovací přístroje, steppery, rotopedy, činky a závaží. Prostory fitness zóny rovněž umožňují kapacitně pořádání různých aerobic, fitness a jiných cvičebních seminářů.

Trhové Sviny - fitness centrum se nachází v suterénu nejstarší budovy polikliniky v Trhových Svinech. V dnešní době je již odsouhlasen projekt nového fitness centra na okraji Trhových Svinů směrem na České Budějovice, který by měl být vystavěn do konce roku 2011.

Horní Stropnice - fitness centrum je umístěno v jádru Novohradských hor, v nové moderní sportovní hale. Otevřeno je od pondělí do neděle od 17 do 21 hodin. Vstupné: 25 Kč/hod.

Borovany - služby fitness jsou zde nabízeny v zámku Borovany. Otevřeno je od pondělí do pátku, od 9 do 11 hodin a od 17 do 21 hodin. Vstupné: 50 Kč.

Benešov nad Černou - fitness centrum je pod správou obce Benešov. Cena: 100 Kč/hod.

Kaplice - nabídka služeb fitness v areálu fotbalového stadionu TJ Spartak Kaplice.

České Velenice - v areálu fotbalového stadionu TJ Lokomotiva je umístěno fitcentrum.

Další možnost fitness je město **Velešín**.

Kryté plavecké bazény/ aquaparky

V oblasti Novohradska je doposud málo příležitostí využití krytých plaveckých bazénů. Plavecký bazén se nachází ve městě **Borovany**, v areálu místní základní školy. Jedná se o 18ti metrový bazén, se svažujícím se dnem, s max. hloubkou 1,5 metru. Otevřeno je od října do května, od pondělí do pátku (17:00 – 21:00), v sobotu a neděli (14:00 – 18:00).

V Nových Hradech je krytý plavecký bazén v projektu na následujících několika let. Spádovými oblastmi pro plavání je opět trojice větších měst mimo mikroregion - České Budějovice, Český Krumlov Třeboň.

Vzhledem krátké dojezdové vzdálenosti má velkou perspektivu ekologický aquapark **Sole-Felsen-Bad v rakouském Gmündu** (těsně sousedící s Českými Velenicemi). V areálu je sedm bazénů se slanou vodou a jeden tobogán. Vstupné pro dospělé na 2 hodiny činí 8,5€, včetně sauny 11,5€. Otevřeno je denně od 9:00 do 22:00.

Lázeňské služby

Celý Jihočeský kraj není typickým lázeňským krajem, je zde k dispozici 5 lázeňských zařízení s kapacitou přes 1 300 lůžek (ČSÚ ČB). V rámci mikroregionu byla dříve některá místa, která tento potenciál měla a využívala (např. Hojná a Dobrá Voda, Svatá Trojice u Trhových Svinů, Tereziino údolí aj.), nicméně dnes se jedná spíše o nikterak zužitkované kapličky s vývěry vody. Nejbližší lázně se nacházejí v nedaleké Třeboni (Bertiny lázně a lázně Aurora). Za zmínku snad pouze stojí nově vybudovaný vodní areál v Gmündu a též nově vystavěný Wellness hotel Rezidence*** na Nových Hradech. Tyto subjekty se ale pravého lázeňství dotýkají velmi okrajově.

Wellness, masáže, solné jeskyně, sauna

Komplexní služby wellness nabízí v podstatě pouze Wellness hotel Rezidence*** na Nových Hradech. Zde je možno využít široké nabídky masáží, zábaly, rehabilitační, detoxikační a jiné wellness procedury. Konkrétně potom reflexní masáže, aroma masáže, koupele, zábaly, peeling, sauna, parní lázně, solná jeskyně, solárium, odpočívárna, vířivka, hut-tub.

V krátké dojezdové vzdálenosti je též možno využít komplexní služby wellness **Sole-Felsen-Bad v rakouském Gmündu** nedaleko Českých Velenic. V nabídce je řada druhů masáží a drenáží.

Saunu může návštěvník Novohradsku navštívit v Trhových Svinech, Horní Stropnici, Nových Hradech (Wellness hotel Rezidence) a též v nedalekém rakouském Gmündu. Služeb masáže lze využít dále v Borovanech a Českých Velenicích (i pedikúra).

Solárium

Solárium je možno navštívit v Trhových Svinech, Nových Hradech (Wellness hotel Rezidence), Velešíně a Českých Velenicích. Popřípadě si lze udělat výlet do nedalekého Sole-Felsen-Bad v Gmündu.

5.3.5 Sportovní zařízení a hřiště

V oblasti mikroregionu lze nalézt různé spektrum sportovních zařízení s odlišnou kvalitou. Větší a kvalitnější zařízení jsou zpravidla většinou umístěny ve větších městech či obcích. Nicméně i ve většině malých obcích lze nalézt nějaké místní hřiště či fotbalový stadion. Bohužel ale jsou na různé úrovni udržovanosti a mnohdy jsou zcela zpustlé.

Sportovní stadion, sportovní areál

Téměř v jakékoliv obci na Novohradsku se nachází fotbalové hřiště či alespoň nějaké malé sportovní hřiště. Samozřejmě kvalita jednotlivých hřišť se výrazně liší. Ve větších sídlech jsou většinou v dobrém stavu, doplněné menšími tribunami. Nejvyšší fotbalový (sportovní) stadion má TJ Spartak Kaplice, který v současné době hraje také nejvyšší fotbalovou soutěž v mikroregionu. Velmi kvalitní fotbalový komplex - složený z hlavního (veřejnosti nepřístupného) a tréninkového (veřejnosti přístupného) hřiště - mají pak Borovany, Nové Hradky, Trhové Sviny a České Velenice. Jako sportovní areál (fotbalové hřiště, atletický ovál a jiný druh sportovního zařízení) lze označit komplex zařízení v Kaplici, Trhových Svinech, Borovanech, Nových Hradech a Českých Velenicích.

Přehled sportovních hal a hřišť ve větších obcích mikroregionu

Součástí tohoto výčtu jsou fotbalové stadiony, hokejové/hokejbalové hřiště, tenisové a squashové kurty, městské a školní tělocvičny a jiné sportovní zařízení pro různé sportovní aktivity. Nutno podotknout, že řada tělocvičen a sportovních hal jsou pod správou místních škol, tudíž tyto zařízení pro cestovní ruch (až na výjimky) nemají žádný význam.

Trhové Sviny

- městská sportovní hala (nově zrekonstruovaná hala), školní sportovní hala základní školy TS, školní hřiště gymnázia TS (tartanová běžecká dráha a futsalové hřiště)
- dva fotbalové stadiony
- zimní stadion (bohužel ve špatném stavu)
- kuželna
- dvě volejbalové hřiště
- atletická dráha a jiná atletická sportoviště
- skateboardová U – rampa
- futsalové hřiště Zemědělského učiliště
- dva tenisové kurty

Borovany

- dvě městská fotbalová hřiště, fotbalové hřiště v areálu Tj Calofrigu
- hřiště na basketbal (asfaltové)
- volejbalové hřiště
- tenisový kurt
- běžecká dráha
- hřiště na minigolf
- tělocvična Sýmalka (stolní tenis), školní tělocvična
- bowlingová dráha v zázemí hotelu Alf
- sportovní střelnice

Nové Hrady

- tenisové kurty v Zámeckém parku
- dva fotbalové stadiony
- sportovní hala, hasičárna, tělocvična a venkovní hřiště základní školy

Kaplice

- velký fotbalový stadión divizního mužstva TJ Spartak Kaplice
- čtyři sportovní haly (školní sportovní hala, Fantova tělocvična, Omlenická tělocvična, tělovýchovná hala Bělidlo)
- hřiště na squash
- tenisové kurty

České Velenice

- fotbalové hřiště
- kuželna se čtyřdráhou
- volejbalové hřiště
- tenisové kurty
- sportovní hala
- atletický ovál

Benešov nad Černou

- fotbalové hřiště
- volejbalové hřiště
- tenisový kurt

Horní Stropnice

- nová sportovní hala
- fotbalové hřiště

Velešín

- fotbalový stadion
- Relax-bowling bar (2x bowlingová dráha, kapacita zařízení:40 osob, otevřeno denně od 16:00 do 22:00)

Malonty

- tenisový kurt
- fotbalové hřiště

Samozřejmě v menších obcích Novohradska se najde několik zařízení, která mají spíše místní význam, pro cestovní ruch moc nevyužitelný. Též řada ubytovacích zařízení má ve svém objektu umístěno např. volejbalové hřiště, tenisový kurt apod.

Kvalita jednotlivých zařízení je různá, nicméně dochází zde k výstavbě nových zařízení, resp. řada projektů na rekonstrukci či výstavbu je již odsouhlasena (např. Trhové Sviny, Nové Hrady).

5.3.6 Dětská hřiště – dětské sportovně-rekreační aktivity

Vzhledem tomu, že se mikroregion snaží zaměřit na rodiny s dětmi, bylo též sledováno, jak se jednotlivé obce staví k otázce dětských hřišť. Bohužel celkově hřišť přizpůsobených přímo malým dětem je zde po málu a opět se vztahují spíše do větších obcí, nebo jsou v soukromém vlastnictví v rámci ubytovacího zařízení.

Dvě dětská hřiště je možno nalézt například v Kaplici a Trhových Svinech. Po jednom pak mají Nové Hrady, Velešín, České Velenice, Borovany. Kvalita je v rámci mikroregionu opět různá. Od nově zbudovaných hřišť až po hřiště v dezolátním stavu ještě z minulého režimu. Na Novohradsku zcela chybí specializované dětské hřiště, jako např. dětský dopravní park apod.

5.3.7. Zimní sporty

Co se týče **sjezdového lyžování**, v mikroregionu není vybudovaná infrastruktura pro tento druh zimního sportu. Nicméně mimo Novohradsko lze navštívit lyžařské středisko **Karlstift** v Rakousku (cca 35 km od Nových Hradů). V tisíci metrech nad mořem se zde nachází tři sjezdovky se zařízením na výrobu umělého sněhu, osvětlená sánkařská dráha a 40 km upravených běžeckých stop. Je možno zde i bruslit nebo si zahrát metanou (něco jako curling). Veškeré sportovní náčiní si zde lze zapůjčit a navíc je zde i lyžařská škola. Další možnost lyžování, blíže u Nových Hradů, je v **Harmanschlagu**, (25 km od Nových Hradů). Jedná se o rodinný lyžařský areál se třemi lyžařskými vleky. Za zmínku též stojí třetí rakouské lyžařské středisko - **Sandl** (45 km od Nových Hradů). Opět je zde možné využít tři lanovky, půjčovnu lyží či snowboardů a lyžařskou školu. Rovněž je zde možnost nočního lyžování za umělého osvětlení (zdroj: www.lyzovanivrakousku.cz).

Čím dál více oblíbené se v poslední době stává **běžecké lyžování (běžkování)**. Přímo v Novohradských horách dnes existuje několik upravených běžkařských tratí. Bohužel zatím jich je velmi málo. Trasy jsou převážně neznačené, avšak o víkendech bývají již na některých místech protažené sněžným skútreem se stopotvarem. Nejoblíbenějším výchozím bodem pro běžecké túry v Novohradských horách je bezpochyby Hojná Voda. Příležitostně upravované stopy nabízejí několik možných kombinací tras. Mezi hlavní běžecké tratě patří (zdroj: www.novohradky.info):

Trasa 01: Okolí Hojné Vody

Trasa: délka **32 km**; obtížnost: střední; povrch: místy / občas upravovaný

Okruh: *Hojná Voda - kolem Vysoké - Hojná Voda - kolem Kraví h. - Starý Holand, rozc. - Staré Hutě*

Popis: Tato trasa má dvě varianty - **varianta A** (32 km) - trasa vede kolem Kraví a následně Kuní hory k rozcestí Starý Holand. Poté do sedla pod Točníkem a dále přes Jelení hřbet do Mlýnského Vrchu a zpět na rozcestí Starý Holand. Kratší **varianta B** (9 km) - vede opačným směrem, okruh kolem Vysoké. Variant na této trase lze samozřejmě vymyslet více.

Trasa 02: Jižní okruh z Pohorské Vsi

Trasa: obtížnost: střední; povrch: místy / občas upravovaný

Okruh: *Pohorská Ves - Huťský ryb. - býv. Stříbrné Hutě - Pohoří n. Š. - Leopoldov - Pohorská Ves*

Trasa A: Okruh z Leopoldova

Trasa: délka **26 km**; obtížnost: těžká; povrch: neupravovaný

Okruh: *Leopoldov - Huťský ryb. - býv. Stříbrné Hutě - Pohoří na Šumavě - Leopoldov.*

Trasa B: Z Hojné Vody kolem Vysoké

Trasa: délka **10 km**; obtížnost: středně těžká; povrch: místy upravovaný

Okruh: *Hojná Voda - býv. Lukov - Prales Hojná Voda - Hojná Voda*

Trasa C: Z Žofína kolem Točníku

Trasa: délka **19 km**; obtížnost: středně těžká; povrch: neupravovaný

Okruh: *Žofín - kolem Točníku přes Jelení Hřbet - Zlatá Ktiš - Žofín*

Běžecké lyžování je ale velmi populární i mimo tyto hlavní trasy. Velké množství vyjetých stop místními obyvateli lze nalézt i v podhůří.

5.3.8 Golf

Přímo na Novohradsku se nachází pouze jedno kvalitní golfové hřiště. Nedaleko za městem Borovany (uprostřed bývalé rallyecrossové dráhy „Borovanská strouha“) se rozprostírá **Ambi Golf Academy**. Tato golfová akademie nabízí pestrou škálu tréninku golfu, a to zejména krátké hry na zhruba jednom hektaru půdy. Je zde spravováno celkem pět jamek mezi čtyřiačtyřiceti a devadesáti metry. Vstup na hřiště je nutné domluvit s majitelem panem Ambrožem.

Pokud by si návštěvník chtěl zahrát golf na skutečně velkém hřišti, přibližně 15 minut od Nových Hradů se nachází 18-ti jamkové golfové hřiště a závodní golfový **klub GC Weitra** (Rakousko) s nočním osvětlením na 9 jamkách.

5.3.9. Sportovní rybolov

Jižní Čechy jsou oblastí rybníků a rybářství. To samé platí i pro oblast Novohradských hor. Téměř v každém větším sídle Novohradska návštěvník najde kontakt na nějaký místní rybářský spolek. Možností sportovního rybolovu je zde poměrně mnoho:

Nové Hradě - možnost sportovního rybolovu na rybnících v okolí Nových Hradů (Zevlův mlýn) spadá pod Jaroslava Prince, který pro území vydává povolenky.

Borovany (rybník Pražan) - povolenky je možno si zařídit v Infocentru Borovany. Vydávají se 7 a 14 denní povolenky.

Trhové Sviny (Velký rybník, rybník Brigádník) - možnost si zařídit povolenku přes p. Vrchotu či přes Infocentrum v Trhových Svinech.

Dobrovská Lhotka (rybník Lhot'ák) - podrobnosti v infocentru Trhové Sviny.

Hluboká u Borovan (rybník Linda) - povolenky vyřizuje paní Vondrová.

Samozřejmě možností rybolovu bude zajisté více, v tomto případě je nutné obrátit se na místní informační centra, které doporučí konkrétní rybníky a poskytnou příslušné kontakty k vyřízení povolenek.

5.3.10 Motokros

Možnost motokrosu a rally nabízí spíše zařízení místního významu. Provozovatelé jsou spíše místními nadšenci a kluby se většinou neúčastní žádných větších soutěží. Mezi takovéto kluby patří např. Hobby Rallycross Borovanská strouha (město Borovany), v Kaplice místní motokrosový areál a ve Velešíně MTV Motorsport Team Velešín.

5.3.11 Jízda na koni

Zajezdít na koni si po předchozí domluvě návštěvník může v Dobrovské Lhotce, Malontech, Nesměni či Pohorské vsi.

Jezdecký klub Bukovsko u Malont návštěvníkovi nabízí ustájení koní, vyjížděky do okolí či výuku jízdy na koni a trénink na lonži (zdroj: www.konebukovsko.cz).

5.3.12 Bojové sporty

Bojové sporty jsou provozovány lokálními kluby vztahující se především do větších sídel Novohradska. Jedná se například o školu Taekwon-do Velešín, Shotokan karate klub Kaplice, TJ MDDM Kaplice - oddíl judo, Aikidó Borovany. Bližší informace může návštěvník dostat v příslušných informačních centrech či školách.

5.3.13 Ostatní sportovně-rekreační aktivity

V dnešní době existuje nepřeberné množství volnočasových aktivit a neustále vznikají nové. K některým druhům návštěvník potřebuje nějaké sportovně-rekreační zařízení či služby, k jiným nikoliv. V posledních letech vznikají nové aktivity především v rámci tzv. outdoorových aktivitách. Náročnost a nebezpečnost jednotlivých aktivit se liší, ale každopádně se vychází z pohybu v přírodním prostředí. Mezi adrenalinové aktivity se může řadit například paragliding, seskoky padákem, horolezectví apod. Naopak mezi aktivity klidnějšího rázu lze zařadit například jogging, jízdu na kolečkových bruslích apod.

Děkanské a Velké skaliny - značené lezecké stěny

Řada sportovních spolků byla v předcházejícím výčtu sportovně-rekreačních aktivit opomenuta. Jedná se především o místní sportovní spolky a aktivity: Šachový klub Velešín, klub minikár AK Velešín, Kynologický klub Kaplice, Vodácký oddíl Utopenci (Kaplice),

5.4 Doplnkové služby

5.4.1. Informační služby

Tyto služby jsou zde poskytovány různými způsoby, a to například prostřednictvím internetu, speciálních cestovních příruček, průvodců a map, databází informačních center a podobně. V posledních letech se též velice rozmohl jednotný informační a orientační systém, jenž informuje turisty přímo v místě, prostřednictvím informačních tabulí, směrovek, map a grafických symbolů (Hesková a kol., 2006:108). Tyto prostředky ale zatím nejsou zcela v konečné fázi a mnohdy představují některé nedostatky (absence ukazatelů, či jejich občasné špatné umístění). Systém tzv. hnědých informativních tabulí též ještě není zcela dotažen do konce, a mnohdy působí velmi chaoticky.

Internet informuje potenciální účastníky o poskytovaných službách, atraktivitách a aktivitách prostřednictvím webových stránek měst, sdruženích, mikroregionu jako celku a

jiných serverů. Kvalita a množství poskytnutých informací se velmi liší. Například větší sídla mívají většinou oficiální stránky propracovanější než menší. Hodnocení těchto stránek v rámci sídel mikroregionu viz. příloha Oficiální stránky měst a obcí v Novohradských horách a podhůří.

Turisty velmi vyhledávané jsou služby turistických informačních kanceláří (informačních center), které poskytují informace o destinacích a jejich okolí (celém mikroregionu). Služby jednotlivých „íček“ se v určitých oblastech mikroregionu liší, nicméně cíl je stejný, a to zajistit poskytování informací (prostřednictvím databází, příruček, letáků, map, prodejem suvenýrů apod.). Dále je možno přes většinu z nich si sehnat ubytování, najít dopravní spojení či zajistit jiné služby (lístky do kina, různé vstupenky aj.). V rámci mikroregionu působí infocentra na území těchto sídel: Nové Hrady, Trhové Sviny, Kaplice, Horní Stropnice, Borovany, Římov, Benešov nad Černou, Pohorská ves, České Velenice. Jednotlivé hodnocení služeb těchto infocenter viz. příloha Informační centra v Novohradských horách a podhůří.

5.4.2 Kulturně-společenské služby

Tyto služby jsou především orientovány do větších sídel, která poskytují více potřebných zařízení. Jednotlivá zařízení jsou opět uvedeny v situační analýze v části kultura a vzdělání. Pro širší spektrum služeb lze opět navštívit nedaleká spádová města České Budějovice či Český Krumlov. Ceny jednotlivých vstupů poskytovaných služeb zařízení se liší.

5.4.3 Obchodní služby

Obchodní služby jsou orientovány nejvíce do větších měst. Mezi tato centra lze považovat města Kaplice, Trhové Sviny, Nové Hrady, Borovany a Velešín. V těchto městech lze nalézt téměř veškeré základní i specializované obchodní služby (několik prodejen potravin, prodejny ovoce-zelenina, řeznictví, drogerií, prodejny textilu, knihkupectví, počítačové potřeby, prodejny nábytku, elektroniky, stavebnin, různé specializované servisy, autoopravny, cykloservis, stavební řemesla apod.). V těchto obcích je koncentrace fotografických služeb, kadeřnictví, odtahová služba aj. Dalším celouzemním nedostatkem je absence velkých hypermarketů a obchodních domů, jenž se v poslední době velmi rozmohly ve větších městech. V menších obcích a vesničkách jsou tyto služby poskytovány prostřednictvím prodejen smíšeného zboží. Nicméně je nutné zdůraznit, že též vše záleží na síle koupěschopnosti a na udržitelnosti regionu.

5.4.4 Směnárenské služby

Tyto služby a jiné bankovní a pojišťovací služby se stahují do větších sídel mikroregionu. Ve většině těchto měst jsou dostupné i bankomaty.

6. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ

Realizace terénního šetření spočívala v dotazování účastníků cestovního ruchu na Novohradsku, jenž jsou představováni rezidenty i nerezidenty oblasti Novohradských hor a podhůří. Toto dotazování bylo řízeno formou předem sestavených dotazníků (viz. příloha) s celkový počtem 150 vyplněných. Otázky (celkem 19) v těchto dotaznících by měly pomoci odhalit nedostatky destinace z pohledu cestovního ruchu, a to především v oblasti sportovně-rekreačních služeb a provozujících zařízení.

6.1 Profil účastníků dotazování

Ze 150 dotazovaných respondentů bylo 141 obyvatel České republiky, 5 Rakouska a 4 Slovenska. Dotazování byli muži (73 dotazníků) i ženy (77) různých věkových kategorií. Do věku 25ti let bylo dotázáno 49 osob, mezi 26ti až 34mi lety 34 osob, od 35ti do 49ti 41 osob, v rozmezí 50ti a 59ti let 16 osob a nad 60 let pak 10 osob.

Dosažené *vzdělání respondentů* bylo v 80 případech s maturitou, vyučením v oboru nebo absolventů VOŠ. V 36 případech dotazování se jednalo o vysokoškolsky vzdělané a ve 34 o osoby se základním vzděláním.

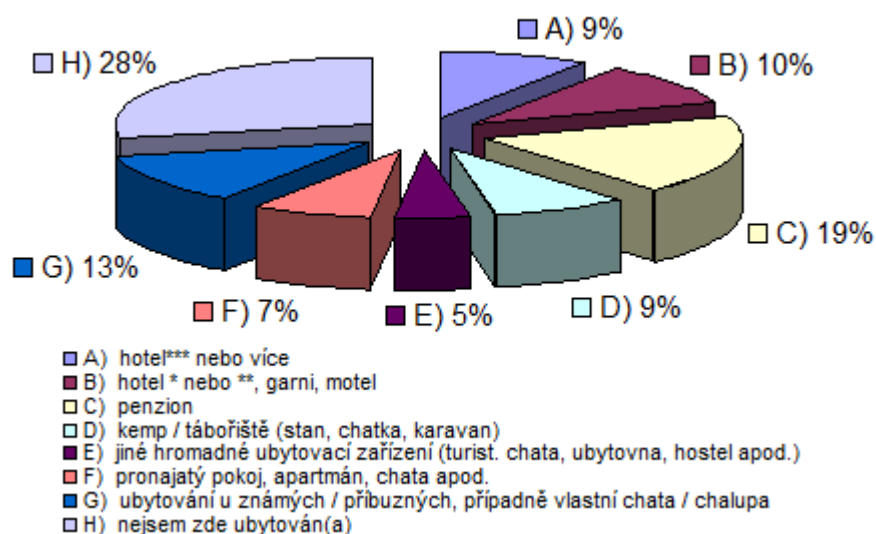
6.2 Základní charakteristika účastníků cestovního ruchu

První otázky dotazníku byly zaměřeny především na zjištění obecných informací o účastnících cestovního ruchu mikroregionu. Na dotaz „*Jak dlouhý pobyt plánujete?*“, 36% odpovědělo, že nocleh v mikroregionu vůbec neplánují, 31% hodlají uskutečnit 1 až 2 noclehy (např. víkendový pobyt), 24% naopak plánují pobyt mezi 3 až 7 noclehy (např. týdenní pobyt) a 8% delší než týden.

Z hlediska *ubytování účastníků* (viz graf 6.1) ve sledované oblasti zvolilo nejvíce dotazovaných možnost, že zde ubytování vůbec nejsou (28%), a pokud jsou, celkem v součtu z 19% preferují hotely (což je překvapující vzhledem jejich relativně nízké nabídce), stejný podíl (19%) představují penziony. V ostatních typech ubytovacích zařízeních je zastoupení pak razantně nižší. Naopak výsledky poukazují na velmi rozšířený pobyt účastníků u známých, příbuzných, nebo ve vlastní chatě či chalupě (13% dotazovaných).

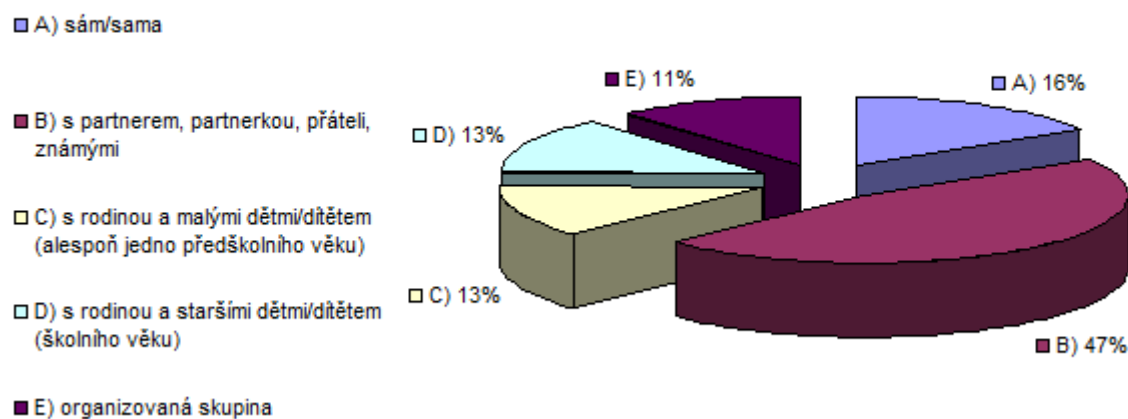

Graf 6.1. Ubytování účastníka během návštěvy destinace

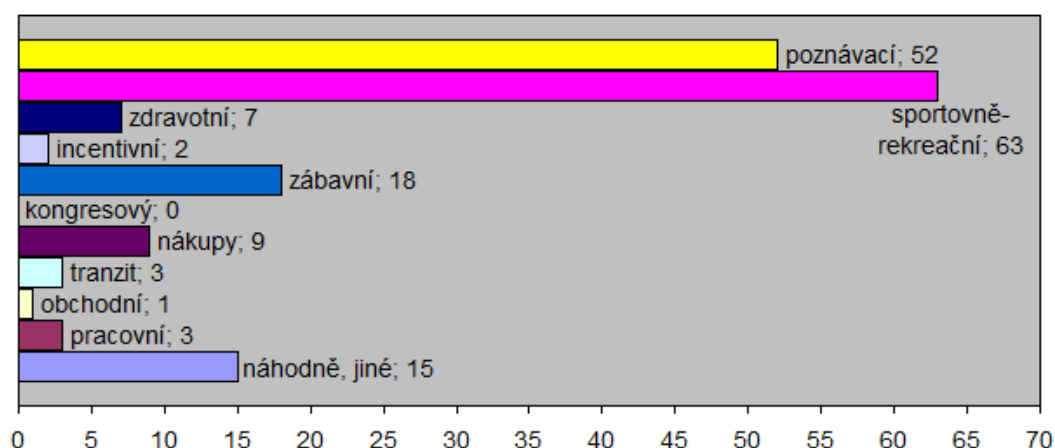
Podle otázky „*S kým návštěvník přijíždí do Novohradských hor*“ (viz. graf 6.2) bylo zjištěno, že 47% dotázaných přijelo se svým partnerem či partnerkou, přáteli nebo známými. S rodinou a dětmi přijelo celkem 26%, samostatně 16% a v rámci organizované skupiny pouhých 11%.

Graf 6.2. S kým do mikroregionu přijíždíte?

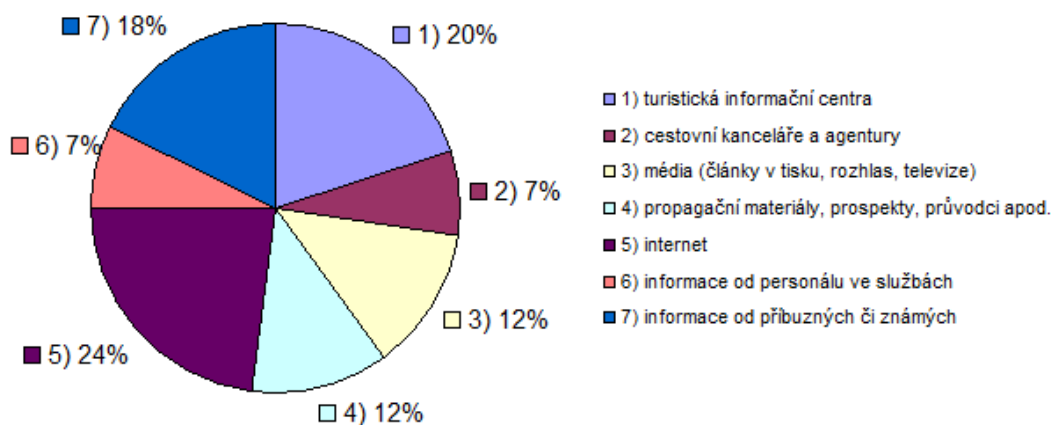
Účel cesty dotazovaných nebo-li preferovaný druh cestovního ruchu byl nabídnut ve dvanácti kategoriích (viz. graf 6.3). Z grafu vyplývá, že v mikroregionu je nejvyšší zájem o sportovně-rekreační, popřípadě poznávací cestovní ruch. Dotazovaní mohli zvolit více účelů své cesty (maximálně 3 možnosti).

Graf 6.3. Účel cesty (Druh cestovního ruchu)

Dále byla v dotaznících uvedena otázka *na využití informačních zdrojů o mikroregionu* při návštěvě Novohradsku. Podle kladného hodnocení (převážného či částečného využití těchto zdrojů) se na nejvyšších příčkách umístili internetové informační zdroje (108 dotázaných), turistické informační centra (94) a informace od příbuzných či známých (84). Procentuální vyjádření podílu jednotlivých druhů informačních zdrojů je uvedeno v grafu 6.4. Je ale nutno podotknout, že každý respondent mohl zvolit tři preferované informační zdroje, což přesně neodpovídá velikosti váhy jednotlivě zvolených odpovědí. Nicméně jako „převážný zdroj informací“ o mikroregionu opět převážili informace čerpané prostřednictvím sítě internet (70 respondentů), informace od příbuzných a známých (54) a turistických informačních center (51). Naopak zcela jako „doplňkový zdroj“ se projeвили informace od cestovních kanceláří a agentur, od personálu ve službách a médií. Na půl cesty mezi hlavními a částečnými zdroji informací stály propagační materiály, průvodci či prospekty o mikroregionu.

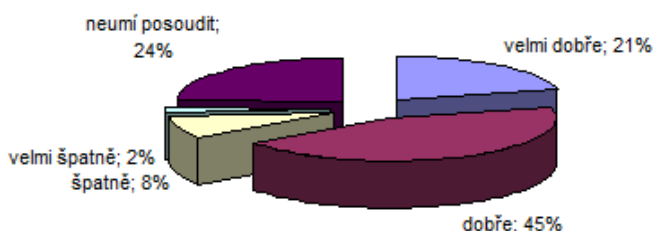
Graf 6.4. Využití informačních zdrojů o mikroregionu

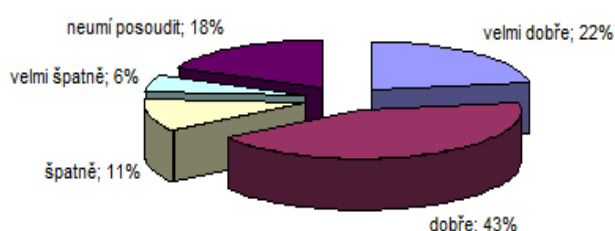
Z hlediska infrastruktury regionu byl hodnocen například *rozsah a kapacita ubytování*. Celkem 66% dotázaných jej hodnotí jako dobré, z toho 21% dokonce jako velmi dobré. Špatně pak pouze 10% (viz. graf 6.5). Hodnocení *rozsahu a kapacity stravovacích služeb* dopadlo velmi obdobně. Celkem 65% respondentů jej označilo za dobré (z toho 22% jako velmi dobré). Negativně pouze 17% a z toho 6% jako velmi špatně (viz. graf 6.6).

Naopak u *dopravní infrastruktury* takto přesvědčivá tvrzení nezaznívala, ačkoliv přes ohlasy některých dotázaných dopadlo toto hodnocení překvapivě celkem dobře. Silnice a parkoviště hodnotilo ve špatném stavu téměř polovina dotázaných, a z toho 14% je shledává jako velmi špatné. V dobrém slova smyslu je hodnotilo 41%. Celkové hodnocení mohlo též velmi ovlivnit 14% respondentů, kteří otázku konkrétně nezodpověděli (viz. graf 6.7).

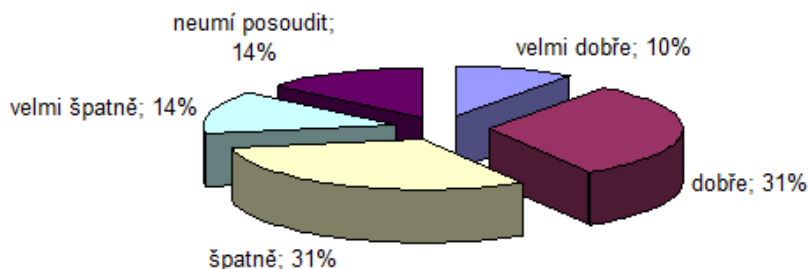
Graf 6.5. Hodnocení rozsahu a kapacity ubytování

Graf 6.6. Hodnocení rozsahu a kapacity stravovacích služeb

Graf 6.7. Hodnocení dopravní infrastruktury

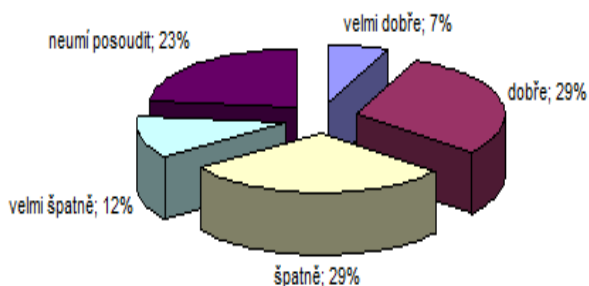

Vybavenost pro sportovně-rekreační aktivity hodnotila zhruba jedna čtvrtina dotázaných za dobré. Nicméně opět zde převažovala spíše mírně negativní hodnocení (dohromady 41%). Také zde bylo poměrně vysoké procento dotázaných, jenž nevědělo jak tento dotaz zodpovědět (viz. graf 6.8).

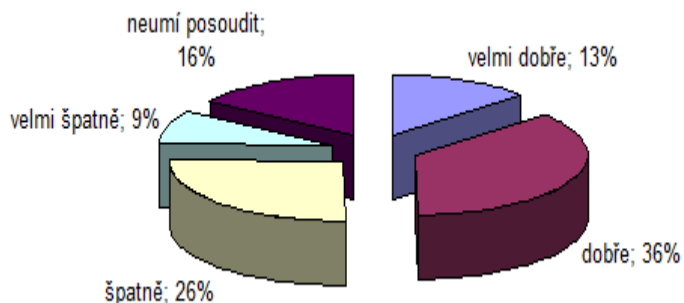
Nákupní možnosti sledované oblasti dopadli o něco lépe (viz graf 6.9.). Téměř polovina je relativně s nabídkou obchodních možností spokojena. *Vybavenost pro rodiny s dětmi* vidí za nedostatek přibližně 28%. Naopak relativně spokojených je téměř 45%. Přes jednu čtvrtinu dotázaných ale nedokázalo tuto vybavenost posoudit.

Společenské vyžití a zábavu shledává cca 39% za dobrou či velmi dobrou, ale o 2% více dotázaných považuje tyto ukazatele za naopak nedostatečné (viz graf 6.10).

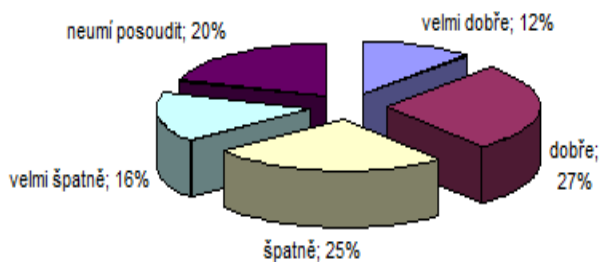
Graf 6.8. Hodnocení vybavenosti pro sportovně-rekreační aktivity

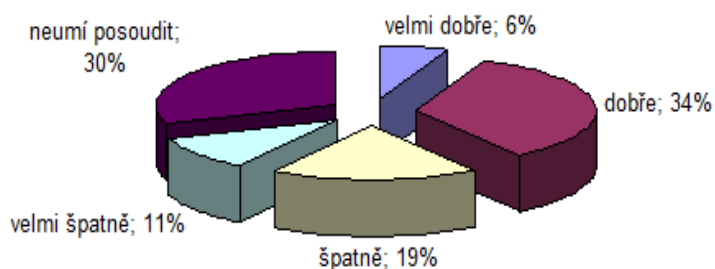
Graf 6.9. Hodnocení nákupních možností

Graf 6.10. Hodnocení společenského vyžití a zábavy

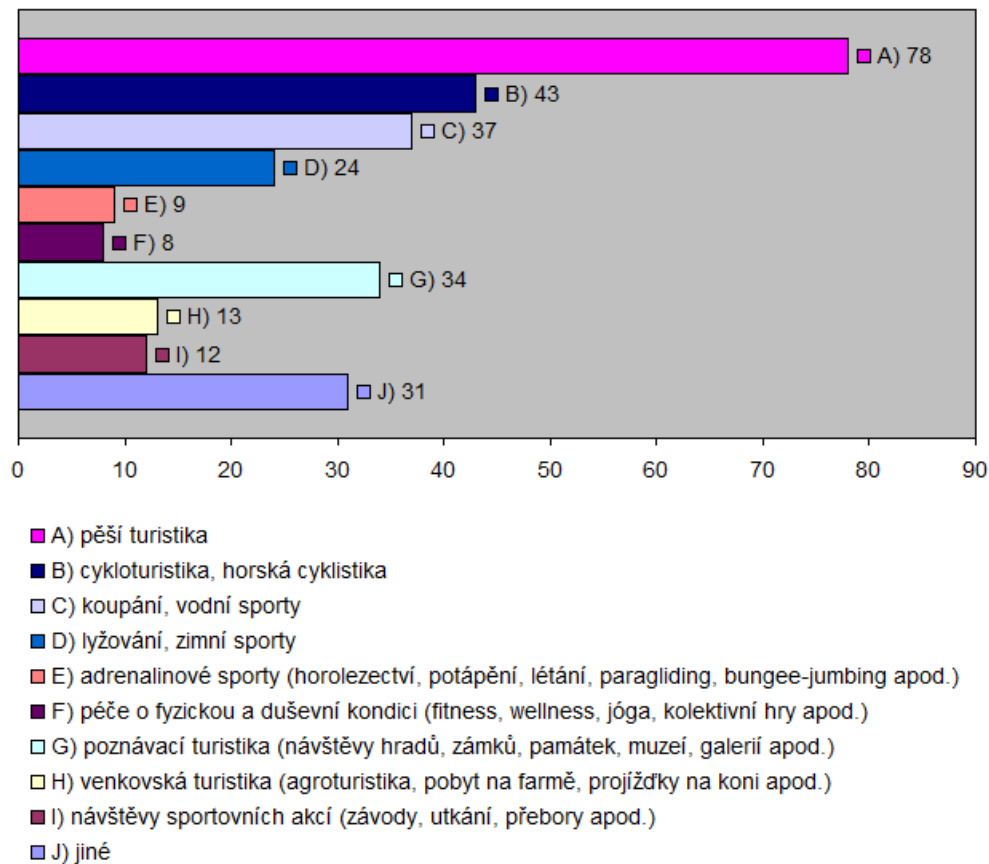

Graf 6.11. Hodnocení vybavenosti pro rodiny s dětmi

Jaké sportovně-rekreační aktivity mikroregionu jsou pro účastníky cestovního ruchu nejlákavější řešila následující otázka, kde dotazovaní mohli zvolit maximálně tři možnosti (viz. graf 6.12) Největší zájem je o pěší turistiku (78 tázaných ze 150), cykloturistiku a horskou cyklistiku (43), koupání a vodní sporty (37), poznávací turistiku včetně návštěv hradů, zámků, památek, muzeí, galerií apod. (34), dále lyžování a jiné zimní sporty (24), venkovská turistika v podobě agroturistiky, projížděk na koních atd. (13), návštěvy sportovních akcí jako různé závody, utkání atp. (12), adrenalinové sporty (9), péče o fyzickou a duševní kondici představované např. fitness, wellness, jóga, kolektivní hry aj. (pouhých 8). Jiné aktivity (ve výčtu nejmenované) byly upřednostňovány ve 21 případech.

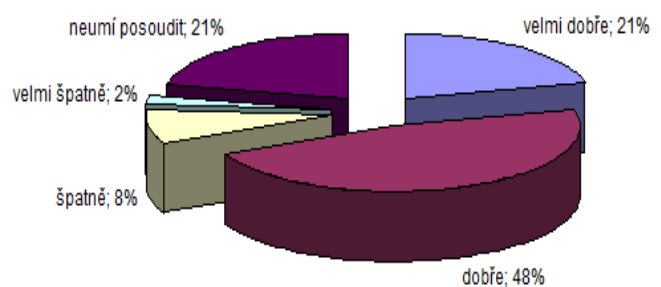
Graf 6.12. Oblíbenost sportovně-rekreačních aktivit v mikroregionu

6.3 Hodnocení sportovně-rekreačních služeb, infrastruktury a rozvoje destinace

Informační služby o mikroregionu (kvalita služeb informačních center, zpracování internetových portálů aj.) téměř 70% dotazovaných hodnotí spíše kladně a jen 10% je s nimi vysloveně nespokojena (viz graf 6.13).

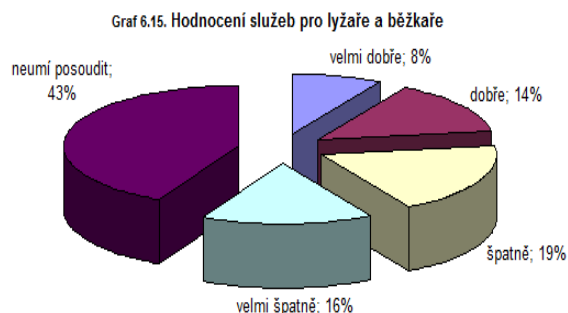
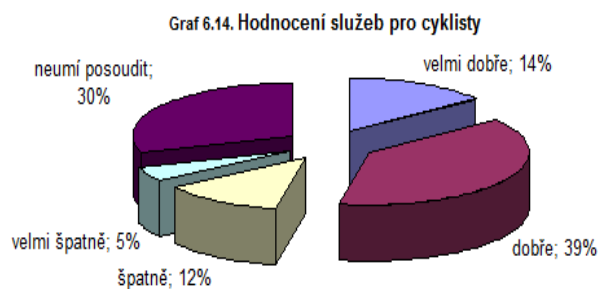
Graf 6.13. Hodnocení informačních služeb o mikroregionu

Služby pro motoristy shledává 4% respondentů za velmi dobré a 31% za dobré. Naopak za špatné 26% a velmi špatné 8%. Nutno podotknout, že ale 31% dotázaných nedokázalo tyto služby posoudit.

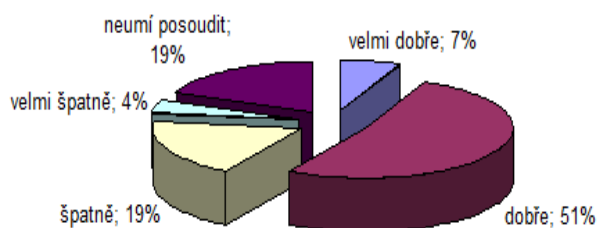
Služby pro cyklisty (viz. graf 6.14) dopadly poměrně dobře, nicméně je opět důležité poznamenat, že se 30% dotázaných vyhnulo přímému hodnocení. Přes polovinu dotázaných ale shledává tyto služby za dostatečné. Ještě větší neznámou bylo pro respondenty hodnocení **služeb pro lyžaře a běžkaře** (až 43% o těchto službách neměla žádné informace). U ostatních

pak ale mírně převažovali negativní reakce (19% je hodnotilo za špatné a 16% dokonce za velmi špatné), spíše příznivě je dohromady hodnotilo 22%.

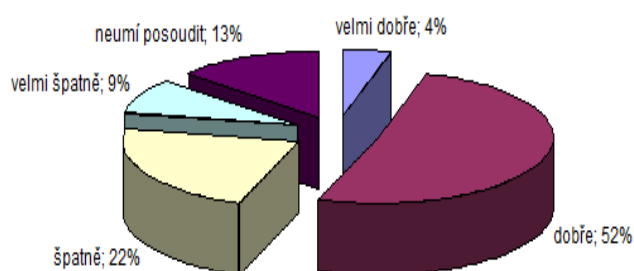

Významným ukazatelem je hodnocení *úrovně personálu ve sportovně-rekreačních službách a zařízeních* (viz graf 6.16). Téměř 60% respondentů shledává úroveň za dobrou (z toho 7% za velmi dobrou). Naopak 23% bylo se současným stavem nespokojeno.

Graf 6.16. Hodnocení úrovně personálu ve sportovně-rekreačních službách a zařízeních

Graf 6.17. Hodnocení péče o čistotu a pořádek (odpadky, úklid, WC)

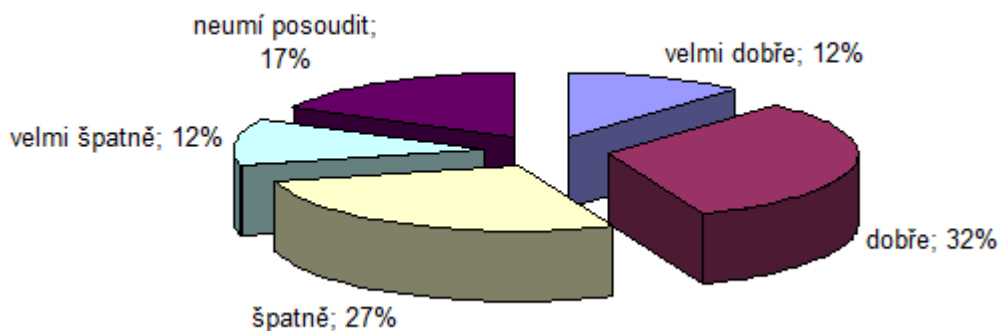

Hodnocení *péče o veřejnou čistotu a pořádek* (viz. graf 6.17), včetně údržby veřejných WC, shledává přes 56% za dobrou (v malé míře velmi dobrou). Negativně ji posuzuje 31% dotázaných.

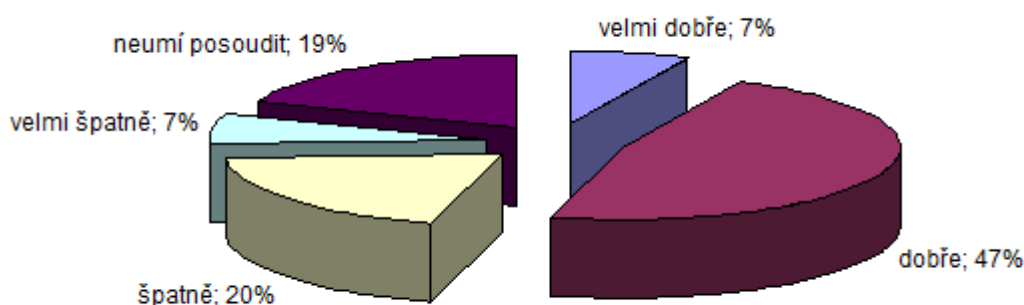
Celková *cenová úroveň služeb* (graf 6.18) byla vnímána jednotlivci velmi různě a v konečném důsledku působí vyrovnaně. Přibližně 12% dotázaných si cenovou úroveň v porovnání s jinými kraji ČR nebo zahraničí velmi pochvaluje. Největší část představuje skupina, jenž shledává služby za cenově přijatelné a hodnotí je tudíž též dobře (33%). Na druhé straně ceny hodnotí spíše špatně 27% respondentů a 11% až za velmi vysoké. Přibližně 17% si nedokázalo vytvořit názor na věc.

Poslední otázka byla položena ke zjištění *hodnocení sportovně-rekreačních služeb jako celku* (viz. graf 6.19). Toto celkové hodnocení dopadlo překvapivě poměrně dobře. Sportovně-rekreační služby hodnotí 7% dotázaných velmi dobře a 47% dobře. Naopak celkové negativní mínění je představováno 27% dotázaných. Tyto celkové výsledky jsou ale zkresleny přibližně 17%, kteří nedokázali hodnocení posoudit.

Graf 6.18. Hodnocení cenové úrovně služeb

Graf 6.19. Celkové hodnocení sportovně-rekreačních služeb

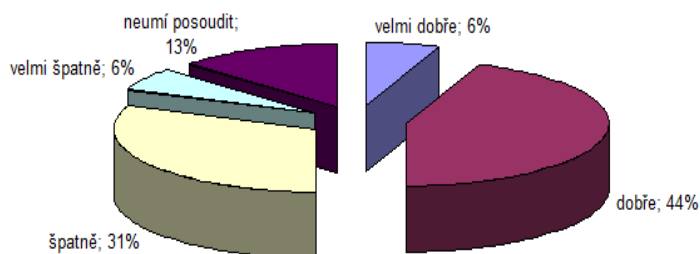
Další dotazy se týkají **hodnocení péče o rozvoj cestovního ruchu v různých oblastech**. Jednou z těchto oblastí bylo například schopnost *poskytování kvalitních a aktuálních informací o mikroregionu*. Tuto informovanost pokládá 62% za dobrou nebo velmi dobrou. Naopak nedostatečná schopnost předat informace veřejnosti se zdá 21% respondentům. *Místní orientační značení* (viz. graf 6.20) dokonce přesně polovina považuje za kvalitní (z toho 6% je považuje za velmi dobré) a 37% s ním byli vysloveně nespokojení.

Péče o památky a turistické atraktivity (viz. graf 6.21) je dostatečná pro 55% dotázaných. Přes 29% tento názor ale nesdílí. S *péčí o životní prostředí* (viz. graf 6.22) je spokojeno ještě o něco více dotázaných, a to 57%, naopak pro cca 30% je péče nedostatečná. Na dotaz týkající se *péče o bezpečnost návštěvníků* až 31% dotázaných nedokázalo odpovědět. Zhruba 43ti% se zdá bezpečnost dostatečná a 26ti% nedostatečná.

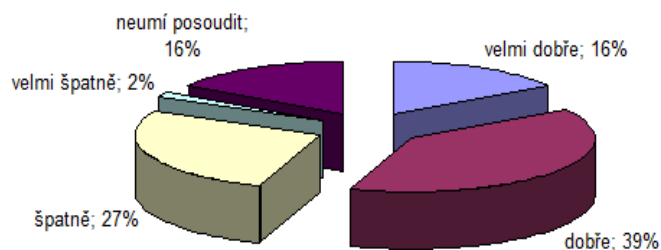
Naopak poměrně špatně dopadlo hodnocení *nabídky programů pro volný čas*. Dostatečná se zdá pouhým 27%, naopak 48% by uvítalo v této oblasti zlepšení (viz graf 6.23).

Vztah místních obyvatel k návštěvníkům hodnotí 64% dotázaných kladně. Nespokojeno bylo 19% a 17% se nevyjádřilo.

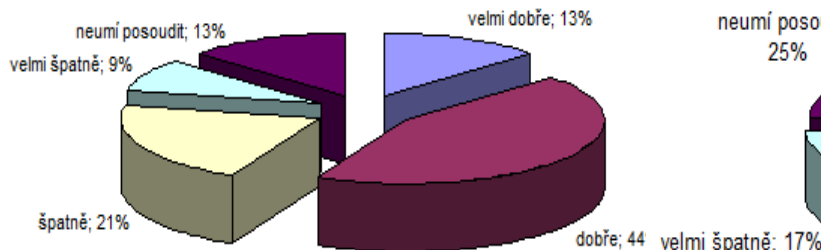
Graf 6.20. Hodnocení místního orientačního značení

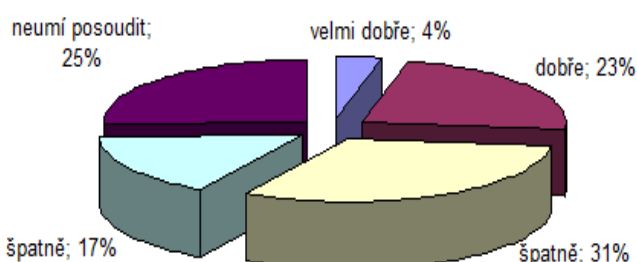
Graf 6.21. Hodnocení péče o památky a turistické atraktivity

Graf 6.22. Hodnocení péče o životní prostředí

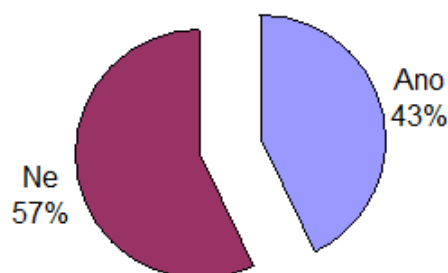
Graf 6.23. Hodnocení nabídky programů pro volný čas

6.4 Naučné stezky mikroregionu

Na úvod této části byla položena základní rozlišující otázka, zda *účastník cestovního ruchu navštívil nějakou naučnou stezku v rámci tohoto regionu*. V případě kladné odpovědi (42%) respondenti pokračovali v navazujících otázkách týkajících se naučných stezek na Novohradsku. Pokud odpověděli záporně (58%) pokračovali v odpovídání na otázku č. 15. Podle tohoto zjištění tedy pouze necelá polovina zná některou z naučných stezek na Novohradsku (viz. graf 6.24.).

Graf 6.24. Účastník CR navštívil nějakou naučnou stezku v mikroregionu

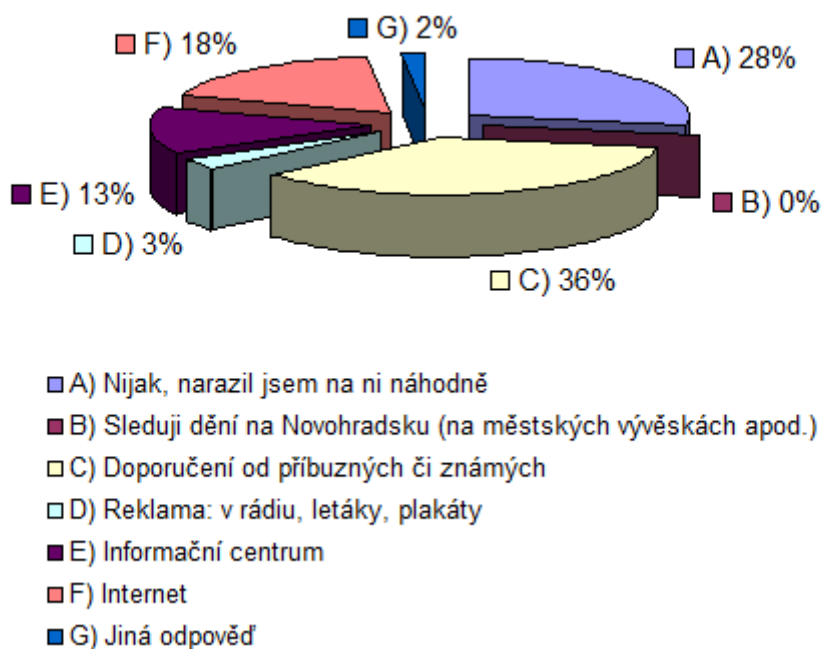
V případě kladné odpovědi na předchozí otázku, následovalo zjišťování *jakou naučnou stezku v mikroregionu dotazovaní navštívili*. Nutno podotknout, že téměř polovina

si na konkrétní název naučné stezky vůbec nevzpomnělo. Ze zmíněných potom převažovala Naučná stezka Terčino údolí u Nových Hradů, Školní naučná stezka Sokolí hnízdo u Nových Hradů, Přírodovědná naučná stezka Trhosvinenska, Naučná stezka Brána do Novohradských hor u Benešova n. Č., o něco méně pak Naučná stezka Údolím Černé u Soběnova, Naučná stezka Totalita rozděluje v okolí Borovan. Naopak nikdo nezmínil Naučnou stezku Řemeslo na řece u Kaplice, Lesnickou naučnou stezku v Údolí u Nových Hradů, Naučnou stezku Krajinou humanity u Chvalkova či Turistickou stezku okolím Velešína.

V další otázce bylo zjišťováno jakým *způsobem se tento účastník CR o naučné stezce dozvěděl* (viz. graf 6.25.). Jako nejfrekventovanější informační zdroj o naučných stezkách na Novohradsku vyšlo doporučení od příbuzných či známých (36%). Následovala možnost, že na stezku účastník narazil zcela náhodně (28%). S razantnější ztrátou poté využití internetu a informačních center. Z jakéhokoliv druhu reklamy se pak o stezce dozvědělo pouhých 2% dotázaných.

Graf 6.25. Jakým způsobem se účastník CR o naučné stezce dozvěděl?

Z hlediska hodnocení kvality naučné stezky v určitých oblastech byly hodnoceny např. *informační materiály o naučné stezce*. V tomto případě 52% se s informačními materiály vůbec nestkalo. Ve zbytku, kteří některý shlédli ho hodnotili z 32% jako dobrý, 9% jako velmi dobrý a pouze 7% s ním nebylo spokojeno.

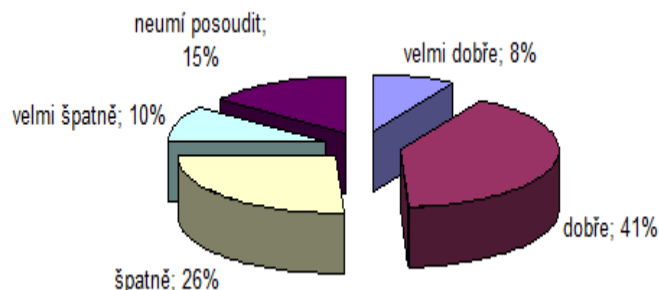
Dále bylo zjišťováno *jak se respondentům líbilo samotné téma naučné stezky*. Z odpovědí na otázku vyplynulo, že 30% vůbec nevnímá, že jsou na naučné stezce jako

takové, ale spíše využívá trasu stezky pro pohyb v přírodě. Nicméně přeci jen většina (35% respondentů) hodnotila téma za dobré a 24% jako velmi dobré. Zbytek (11%) tento názor ovšem nesdílela.

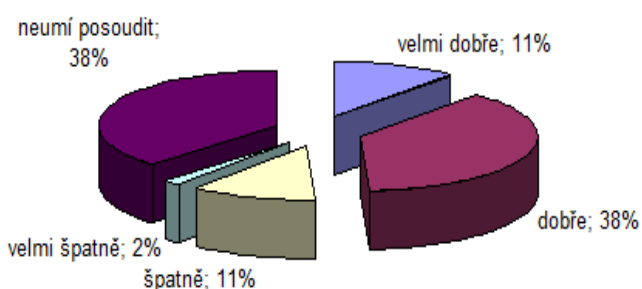
Otázka **dopravní dostupnosti k naučné stezce** v hodnocení tak jednoznačná nebyla (viz. graf 6.26). Celkem 49% dotázaných bylo spokojeno, nicméně 36% bylo vysloveně nespokojeno (a z toho 10% dostupnost vnímalo jako velmi špatnou). **Umístnění informativních tabulí**

dopadlo o poznání lépe. Celkem 67% dotázaných vnímá zvolené umístnění tabulí jako vhodné, 13% jako spíše nevyhovující. Zbytek otázku nedokázalo posoudit. **S obsahem informativních tabulí** to dopadlo o trochu hůře, nicméně za to může též do jisté míry zkreslení díky 38% dotázaných, kteří informativní tabule vůbec nečetli. Ze zbytku ale opět velmi převážila kladná hodnocení (viz graf 6.27).

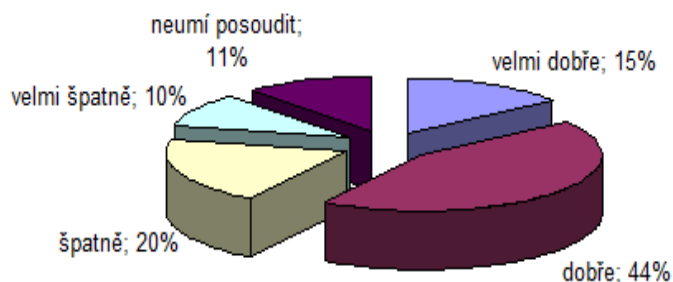
Graf 6.26. Hodnocení dopravní dostupnosti naučných stezek

Graf 6.27. Hodnocení obsahu informativních tabulí na NS

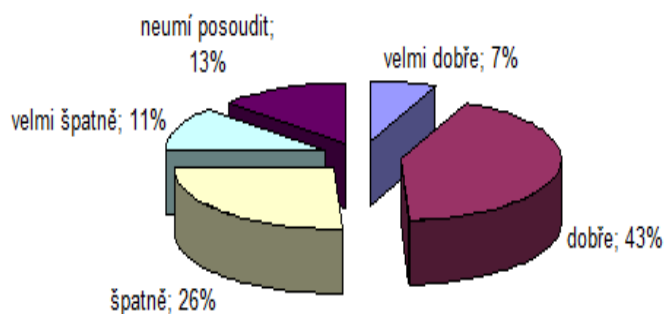

Graf 6.28. Hodnocení orientačního značení NS

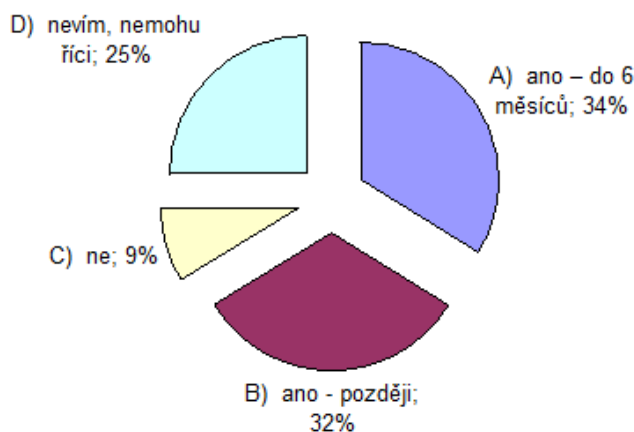
Při hodnocení **orientačního značení naučných stezek** zazněly opět rozdílné názory. Většina, 59%, byla se značením spokojena, 30% nespokojena (viz. graf 6.28). Hodnocení **péče o naučnou stezku, čistotu a pořádek** (jako jsou např. odpadky, překážky v cestě apod.) posoudila přesně polovina za vyhovující. Avšak poměrně velké procento (celkem 37%) tento dojem nesdílelo (viz. graf 6.29).

Graf 6.29. Hodnocení péče o naučnou stezku, čistotu a pořádek

Na závěr dotazování byla položena otázka „*Uvažujete o návštěvě tohoto regionu za účelem sportovně-rekreačních aktivit?*“ (viz graf 6.30). Více než 66% respondentů by rádo zopakovalo návštěvu v Novohradských horách či podhůří za účelem sportovně-rekreačních aktivit. Vyložené „ne“ pak řeklo 9% dotázaných.

Graf 6.30. Uvažuje účastník CR o další návštěvě mikroregionu za účelem sportovně-rekreačních služeb?

6.5 Nedostatky sledovaného mikroregionu

V této otevřené otázce byl respondentům ponechán prostor pro vyjádření svých námitek a postřehů z oblasti Novohradských hor a podhůří. Důraz byl kladen především na sportovně-rekreační služby a podmiňující infrastrukturu mikroregionu.

Z hlediska sportovně-rekreačních aktivit byla zmíněna řada nedostatků, a to především v jejich malé nabídce. Sportovně-rekreační služby hodnotí jako nedostatečné několik dotazovaných (v množství nabízených sportovních aktivit i v jejich kvalitě). Konkrétně nejvíce respondenti shledávali nedostatky především v nedostatku míst ke koupání (absence veřejných koupališť či vhodných přírodních vodních ploch pro koupání). Dále velmi zmiňovaná byla absence lyžařských vleků a celkového zázemí pro lyžaře i běžkaře (nevelké množství udržovaných běžeckých stop, absence značení apod.). Problém byl též shledáván v zázemí pro cyklisty (především kvalita pevných vozovek). Několika dotazovaným v mikroregionu chybí hokejové popř. hokejbalové hřiště (pozn. pouze ve Velešíně). Části dotázaným chybí v blízkosti jejich pobytu univerzální sportovní hřiště, plavecký bazén, fitness centrum či sauna. Méně respondentů si stěžovalo na absenci tenisových či squashových hřišť. Ojedinele byla poznamenána absence prostorů vyhovujícím určitým netradičním aktivitám jako např. skate parku, horolezeckých stěn, sportovního letiště.

V několika případech byl zmíněn nedostatek nabídky aktivit pro rodiny s dětmi – jako např. malé množství dětských hřišť apod. V jednom případě byl zmíněn dětský dopravní park, který ve vymezené oblasti není žádný.

V oblasti ostatních volnočasových aktivit se zdají nedostatečně naplněné části respondentům kulturní aktivity, v několika případech scházejí zábavní centra a diskotéky.

Ačkoliv byla otázka především směřována na sportovně-rekreační aktivity, velká část respondentů shledává problém v dopravě, která samozřejmě do jisté míry i s tímto druhem aktivit souvisí. Především byl zmiňován špatný stav vozovek (18 dotazovaných!). Z hlediska dopravní infrastruktury jsou podle respondentů též problémy ve špatné dostupnosti veřejné hromadné dopravy a malém počtu meziměstských spojů (především o víkendech). Někteří postrádají v Jižních Čechách letiště, nebo si stěžují na nedostatek parkovacích míst či již zmiňovanou, špatnou kvalitu cyklotras.

Mezi další zmíněné nedostatky bylo zařazeno: nedostatek nákupních možností v mikroregionu a některým nadmíra kamenných prodejen či stánků Asiátů (především vietnamské národnosti), dále nedostatečná jazyková vybavenost rezidentů i pracovníků ve službách, připojení internetu v některých odlehlejších částí mikroregionu, nedostatečný bezbariérový přístup invalidům. Za zmínku snad ještě stojí vyhynutí některých druhů dřevin (Jalovec), nedostatek jednolůžkových pokojů v ubytovacích zařízeních a vysoké ceny ve stravovacích zařízeních.

Na závěr je ale nutno podotknout, že řada respondentů žádné nedostatky vůbec neuvedlo.

6.6 Shrnutí

Nejvíce respondentů pochází z České republiky a převážně z krátké dojezdové vzdálenosti od sledované oblasti. Nejčastěji přijíždí s partnerem/partnerkou, přáteli či známými většinou bez noclehu či maximálně na 1 až 2 noclehy. Převažující účel cest do Novohradska je sportovně-rekreační a poznávací. Nejvíce oblíbená je pěší turistika a cykloturistika. Nejvíce ubytovaných účastníků cestovního ruchu vyhledává hotely, penziony či jsou ubytováni u známých a příbuzných. Informace o mikroregionu rádi vyhledávají v rodinných kruzích či u svých známých, na internetu a v informačních turistických centrech.

Co se týká sportovně-rekreačních aktivit, je zde celkově shledávána malá kapacita podmiňujících zařízení jak pro dospělé, tak pro děti. Kvalita stávajících zařízení je ale

hodnocena spíše kladně. Jistý problém je patrný v kvalitě dopravních komunikací cyklotras, značení turistických cest a informovanosti především účastníků, kteří nepochází z oblasti mikroregionu.

Dále bylo poukázáno na problémy především v těchto oblastech: v dopravní infrastruktuře (kvalita komunikací, veřejná hromadná doprava), ostatních volnočasových aktivitách (kulturních a zábavních zařízení) a nákupních možnostech.

7. NÁVRH NA INOVACI

Na základě získaných informací z provedených analýz, terénního šetření a osobního kontaktu s většinou informačních center mikroregionu byly definovány odpovědi na určené hypotézy.

1. Sportovně-rekreační služby CR jsou pro návštěvníky oblasti dostačující, kvalitní a dobře dostupné.

Dle získaných poznatků Novohradsko poskytuje vhodné podmínky pro rozvoj sportovně-rekreačních aktivit. Nicméně návaznost nabídky služeb k těmto aktivitám představuje zatím určité rezervy. Tyto sportovně-rekreační služby jsou spíše nabízeny rezidentům mikroregionu, kteří jsou o nich lépe informováni. Právě v informovanosti je hlavní problém. V podstatě jedinou možností, jak se účastník cestovního ruchu může dozvědět o těchto službách je, že přijde do informačního centra příslušné obce a zeptá se. Základní informace též mohou podat oficiální stránky obcí či stránky zabývající se celým mikroregionem, ale zdaleka neinformují o celé škále sportovně-rekreačních služeb. V tomto ohledu je nejlépe hodnocen informační portál www.novohradky.info (subjektivní hodnocení autora). Mikroregion se nejvíce soustředí na aktivity spojené s pohybem v přírodním prostředí - pěší turistika, cykloturistika, běžecké lyžování v zimě. Nabídka služeb sportovně-rekreačních zařízení nepředstavuje momentálně přední význam, avšak jednoznačně dochází k postupnému rozvoji. Příkladem může být nově vystavěná multifunkční sportovní hala v Horní Stropnici nebo Wellness hotel Rezidence*** na Nových Hradech. V Trhových Svinech se též chystá výstavba sportovního centra a na Nových Hradech celý sportovně-rekreační areál i s krytým plaveckým bazénem a saunou. Nicméně řada zařízení je ještě momentálně zastaralá.

V rámci nabídky služeb a možností k sportovně-rekreačním aktivitám je největší nedostatek shledáván v absenci více vodních ploch (přírodních i uměle vytvořených koupališť) vhodných ke koupání. Dalším častým nedostatkem pro řadu účastníků CR byla shledána absence lyžařského zázemí na Novohradsku (chybí lyžařské vleky, běžecké tratě většinou nejsou udržovány). Co se týče sportovně-rekreačních zařízení chybí více krytých plaveckých bazénů, saun, hokejových/hokejbalových hřišť, kvalitních fitnesscenter apod. Tyto nedostatky většinou shledávají rezidenti sledované oblasti. V rámci outdoorových aktivit musí být též poukázáno na nedostatek příležitostí k adrenalinovým či novým druhům aktivit (málo lezeckých stěn, absence lanového centra, nulová nabídka paraglidingu, vyhlídkových letů apod.).

Též je nutno zmínit, že jeden z největších problémů byl shledán v oblasti dopravní infrastruktury (kvalita silničních komunikací, dopravní spojení mezi malými obcemi a městy mikroregionu). Řada komunikací (zvláště v odlehlejších částech) by vyžadovala urychlenou rekonstrukci.

Kladně je naopak hodnocena začínající snaha přeshraniční spolupráce především s rakouským městečkem Gmünd (aquapark Sole-Felsen-Bad) a lyžařskými centry na rakouské straně Novohradských hor. Problém, vzhledem k zahraničním návštěvníkům, představuje zatím nedostatečná jazyková vybavenost personálu v některých službách CR.

Souhrnně sportovně-rekreační aktivity mají potenciál do Novohradska přilákat více turistů, především ty, kteří se zaměřují na outdoorové aktivity. Snahou této nabídky (outdoorových i indoorových aktivit) by mělo být prodloužení většinou krátkého pobytu účastníků CR v mikroregionu.

2. Nejvíce vyhledávanou sportovně-rekreační aktivitou v oblasti Novohradských hor je pěší turistika.

Tato hypotéza byla dle předpokladu spíše potvrzena. Skutečně nejvyhledávanější sportovně rekreační-aktivitou je pěší turistika, jakožto způsob trávení volného času v přírodě Novohradských hor a podhůří. Nicméně není jedinou klíčovou aktivitou. Na významu nabývá cykloturistika (vhodná téměř pro všechny věkové skupiny) a velký rozvoj zaznamenává též běžecké lyžování, především ve vrcholových oblastech Novohradských hor. Právě zimní sezóna začíná pro jednotlivá zařízení nabývat na významu. Například stravovací služby, dříve v zimních měsících převážně zavřené, se dnes snaží využít své příležitosti a lákají zmrzlé běžkaře na čaj či grog. Ačkoliv hlavní sezónou je nadále léto, zimní období též začíná představovat části provozovatelům služeb jistou příležitost.

Pěší turistika a cykloturistika představuje v mikroregionu velký potenciál. Bohužel dopravní komunikace jsou v některých případech ve velmi špatném stavu. V posledních letech začala stoupat pozornost věnovaná dopravnímu a turistickému značení. Vznikla zde řada nových turistických tras, naučných stezek a cyklotras. Avšak provedené značení jednotlivých cest je někdy velmi chaotické a turisté mnohdy i bloudí. V této oblasti by bylo zapotřebí lepšího uvážení rozmístění jednotlivých ukazatelů a turistických značek. Problém je též spatřován v absenci či nepřehledném umístění silničních informativních ukazatelů ukazující směr a vzdálenost sídel. V posledních letech se zde též rozmáhá projekt tzv.

„hnědých tabulí“. Bohužel zatím není dotažen zcela do konce a řada významných turistických atraktivit postrádá jejich upozornění.

Při studii zvolené oblasti v rámci bakalářské práce a diplomové práce byly vytipovány nedostatky a zformulovány návrhy na zlepšení stavu.

Problematické místo bylo shledáno v širší propagaci mikroregionu. V informačních centrech lze sice buď zdarma nebo za poplatek získat řadu příruček, prospektů, map apod., nicméně se počítá s tím, že turista sem přijede. To samé platí v případě webových stránek - potenciální turista musí cíleně vyhledat server poukazující na Novohradsko. Navíc oblast zaujímá v rámci České republiky spíše periferní polohu a ani přes území neprocházejí žádné významné komunikační tahy. Proto by bylo zapotřebí zlepšit propagaci mimo mikroregion, a to například v místech, jenž z hlediska cestovního ruchu na sebe poutají pozornost a přitom nejsou daleko (např. České Budějovice, Český Krumlov, Třeboň aj.). V těchto „silných a mnohdy i přetěžovaných“ destinacích cestovního ruchu by pak mohly být Novohradské hory propagovány jako destinace pro oddech v přírodě, aktivní turistiku či jiné sportovní vyžití. Mohly by se zde i více realizovat různé fakultativní výlety a programy do Novohradska. Jedním z dobrých kroků zviditelnění Novohradských hor je např. televizní reklama na Dobrou vodu, pocházející z Novohradska. Jedná se o velmi působivou reklamu upozorňující na čistotu přírody v Novohradských horách. Též je nutno podotknout, že v posledních letech vyšla řada turistických průvodců či publikací o Novohradských horách.

Významný potenciál do budoucna by mohla přinést větší prezentace místního lidového umění, řemesel, tradic, zvyků a obyčejů. Tradici zde má např. jihočeské hamernictví (velmi dobře fungující Buškův hamr u Trhových Svinů) či rybníkářství. Velmi příznačné pro tuto oblast jsou každoroční letní poutě, masopusty či jiné místní slavnosti. Bohužel v posledních letech klesá o tyto místní akce zájem, především z důvodu převažujících vietnamských stánkařů, jenž nahradili tradiční české pouťové trhy.

Dále by bylo velmi vhodné vybudovat společný informační systém mikroregionu, jenž by tvořil databázi ubytovacích, stravovacích a jiných doplňkových zařízení (i sportovně-rekreačních), včetně popisu a aktuální disponibilní kapacity (např. počet volných lůžek ubyt. zařízení). Je nutno říci, že tento program již v řadě městech mikroregionu funguje a to pod správou informačních center Trhové Sviny, Borovany a Horní Stropnice. Bohužel není zcela dokonalý a řada zařízení, především z okolních měst, zatím chybí.

V tomto ohledu by bylo též vhodné zajistit některé pracovníky (koordinátory v oblasti CR) zabývající se propagací cestovního ruchu mikroregionu a podporovat vzdělávání vedoucích zařízení a personálu pracujících v cestovním ruchu. Nedílnou součástí by mělo být vzdělávat tyto osoby v rámci „udržitelného cestovního ruchu“. V tomto duchu by měli fungovat i pracovníci informačních center. Dle autorovo názoru se dobrým směrem ubírá město Nové Hrady, jenž se zdá, že pochopilo otázku udržitelnosti cestovního ruchu. Město se po právu „pasovalo“ na centrum Novohradských hor a má největší zásluhu na propagaci mikroregionu.

8. Projekt naučné stezky

8.1 Základní popis naučné stezky

Název: **Cykloturistická naučná stezka „Krajinou Trhosvinenska“**

Délka: 20 km na kole + 0,8 km pěší chůze (časová náročnost: 2,5 - 4 hod)

Trasa: **Trhové Sviny - Prelát - Mezilesí - Žumberk - Pěčín - (Památník u Rejta) - Hrádek (mlýn) - Obětní kameny - Hrádek - Rejta - Trhové Sviny**

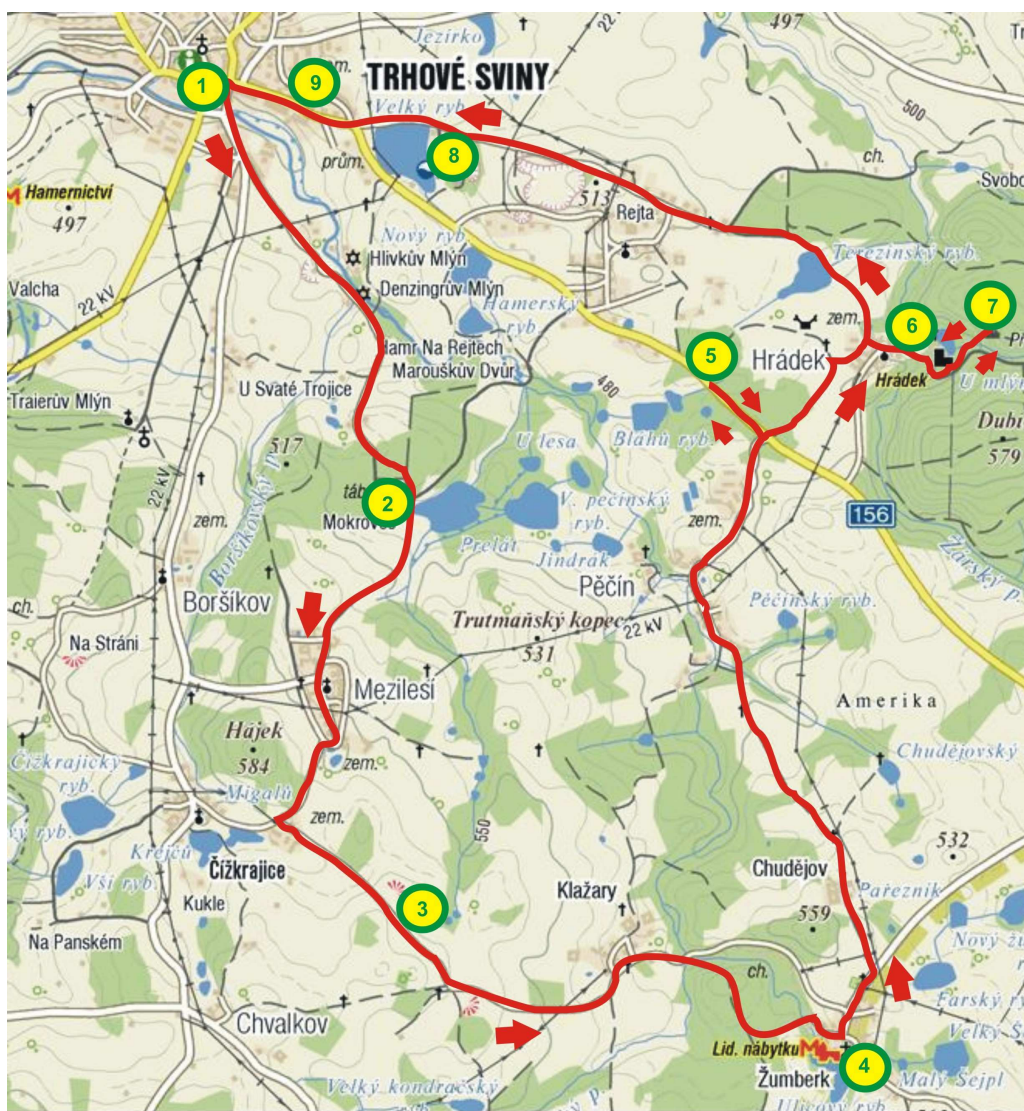
Náročnost: lehká (místa středně těžká)

Povrch: asfaltový (60%), polní či lesní cesty (40%)

Doporučená kola: trekkingová či krosová kola

Počet informativních tabulí: 9

Obr. 8.1: Mapa cykloturistické naučné stezky „Krajinou Trhosvinenska“ (zdroj: www.mapy.cz, 15.3.2010)

Legenda:

— Trasa naučné stezky

➔ Směrová šípka

① Informativní tabule

Popis trasy:

První (nečíslovaná) tabule je umístěna na nádraží v Trhových Svinech (dále jen TS), před budovou pošty. Zde je popsána trasa s komplexní mapkou cyklistické naučné stezky. Začátek stezky je u autobusového nádraží, kde se nalézá starý kamenný most a starý mlýn (**1. tabule - Stručná historie TS**). Dále se pokračuje z TS směrem na Svatou Trojici, ale na konci TS se odbočí směrem na rybník Prelát (asfaltová cesta). U rybníku Prelát (**2. tabule - Historie rybníkářství v oblasti**) se pokračuje ke vsi Mezilesí. Stezka z Mezilesí vede dál po asfaltové nefrekventované cestě, přes 2 vyhlídky do okolí (u první z nich **3. tabule - Krajina Trhosvinenska**, až do Žumberku k hrázi přehrady. V Žumberku je možné občerstvení v místní stylové restauraci, prohlídka tvrze Žumberk (**4. tabule - Tvrz a Vodní nádrž Žumberk**). Z Žumberku se pokračuje polní cestou směrem na obec Pěčín, odkud se cykloturista vydá po asfaltové cestě směrem na Hrádek. Po příjezdu na hlavní silnici z TS na Nové Hrady je možno se vrátit cca 500 metrů zpět k TS k obci Rejta, zde je umístěn pomník obětem druhé světové války (**5. tabule - Oběti druhé světové války**). Odtud se cykloturista vrátí zpět k odbočce na Hrádek. Odtud je cesta opět spíše polní, projíždí se okolo kapličky s křížkem až do obce Hrádek, zde se projede až na samý okraj obce k stylové staročeské restauraci a mlýnu „Martinský mlýn“ (**6. tabule - Historie Martinského mlýnu**). Interiér i personál restaurace ho vrátí zpět v čase a umocní dávnou dobu předků na tomto území. Po občerstvení je možno na místních kolostavech zanechat odpočívat kola a udělat si pěší procházku ke kamennému moři a tzv. keltským obětním kamenům (**7. tabule - Keltské pozůstatky v oblasti Trhosvinenska**). Z důvodu špatné přístupnosti je lepší zanechat kola v mlýně. Celková délka této procházky do lesa je nanejvýš 1 km. Odtud se návštěvník vrátí zpět pro kolo a pokračuje z Hrádku pohádkovou krajinou směrem na obec Rejta a odtud zpět do TS až k Velkému rybníku, kde je v letních měsících možnost koupání a občerstvení po náročném dni (**8. tabule - Pověst o Čertovo kameni**). Odtud stačí k autobusovému nádraží sjet cca 1 km. Na polovině cesty je možno shlédnout rodiště bývalého československého prezidenta Emila Háchy (**9. tabule - Rodiště Emila Háchy**). Na objektu dnešní zvláštní školy je mu vyražen kamenný památník.

8.2 Cílová skupina

Tato cykloturistická naučná stezka je určena pro návštěvníky i rezidenty Trhových Svinů a okolí. Trasa je vhodná pro všechny věkové skupiny - vzhledem relativně nízké náročnosti je vhodná i pro rodiny s malými dětmi a seniory.

8.3 Služby a zázemí naučné stezky

Začátek a konec trasy je v Trhových Svinech. Obec nabízí možnost ubytování, občerstvení i jiných nákupních možností. Ve městě je pošta, poliklinika atd. Z hlediska CR je důležité informační centrum umístěné na Žižkovo náměstí. V případě potřeby přímo naproti autobusovému nádraží (výchozí bod naučné stezky) je renomovaný cykloservis Milan Vaniš. V letních měsících je zde možnost napojení na **program cyklotrans**, jenž tudy prochází.

Možnost ubytování a stravování je též na trase stezky, a to v obci Žumberk a Hrádek.

Naučná stezka se může velmi dotknout návštěvnosti především těchto soukromých subjektů (mimo TS) ležící přímo na trase:

Tvrz Žumberk (Žumberk)

Stezka může mít pozitivní vliv pro návštěvnost tvrze Žumberk a místní stylovou restauraci. Otevírací doba se v rozmezí roku liší. Otevřeno je v **dubnu a říjnu** od 9.00 do 16.30 h (SO, NE a svátky), v **květnu, červnu a září** od 9.00 do 17.00 h (ÚT - NE) a v **červenci a srpnu** od 9.00 do 17.30 h (ÚT - NE). Mimo otevírací dobu pouze po předchozí rezervaci. Vstupné je **plné** (40 Kč, cizinci 80 Kč) a **snížené** (20 Kč, cizinci 40 Kč).

Penzion Marie (Žumberk)

Jedná se o velmi útulnou restauraci s možností sedět během hezkého počasí na zahradní terase. Penzion nabízí i možnost ubytování. U objektu je řada turistických tabulí a pro kola velké množství kolostavů. Penzion je **otevřený celoročně** a nabízí pořádání akcí jako např. svatebních hostin, rautů, oslav, firemních školení apod. (zdroj: www.zumberk.com, 25.2.2010).

Martinský mlýn (Hrádek)

Martinský mlýn nabízí řadu služeb - stravování (stylová staročeská restaurace) ubytování či rybolov. Restaurace je otevřena celoročně. Ubytování je dobré zarezervovat předem, po domluvě je možné také celoročně. Co se týká rybolovu návštěvník má možnost si zakoupit povolenky půldenní, jednodenní, týdenní a roční. (zdroj: www.martinsky-mlyn.com, 25.2.2010).

8.3.1 Obsah informačních tabulí

Informační tabule budou obsahovat základní údaje o prostředí okolo kterého cykloturista projíždí. Jedná se o historické, přírodní či kulturní informace o této oblasti. Na tabuli bude číslo tabule a malá mapička, s vyznačeným bodem, kde se cykloturista zrovna nachází. Dále velká ilustrativní fotografie či více menších fotografií (ke konkrétnímu tématu či prostředí) a kontaktní telefonní čísla a adresy. Popřípadě je možno na dolní okraj připojit znaky obcí či loga participujících se firem.

8.3.2 Vlastníci pozemků na trase

Trasa naučné stezky je vedena z velké části přes veřejné komunikace, lesní cesty (pod správou Lesů České republiky) a po polních či neupravovaných cestách (nemají soukromého vlastníka, jedná se o „staré cesty“ mezi malými vesnicemi - případ úseku Žumberk - Pěčín, Hrádek - Trhové Sviny).

8.4 Potřebné vybavení k cykloturistické naučné stezce

- ❖ informativní tabule (10 ks)
- ❖ orientační značení (barevné značky nebo malé značky)
- ❖ kolostavy (5 ks)
- ❖ odpočívací lavičky (5ks)
- ❖ odpadkové koše (5ks)
- ❖ informativní letáky o naučné cyklostezce (1000 ks)
- ❖ informativní plakáty (50 ks)
- ❖ umístnění na internetové stránky obcí a informačních portálů Novohradska

8.5 Cenová analýza

Komplexní cenová analýza se nachází na následující straně (viz. Tab. 1). Pro tvorbu infrastruktury naučné stezky by se využilo těchto tří soukromých společností: Tomovy parky s.r.o. (dřevěné výrobky - lavičky, informační tabule, koše), MANUTAN s.r.o. (kolostavy), Urban Media Communication GmbH - Logiprint.cz (plakáty, letáky, tabule). Další náklady spojené s tvorbou textu a grafické úpravy materiálů, umístněním nakoupených produktů a obstaráním turistického značení naučné stezky jsou určeny odhadem. Dalšími možnými participujícími subjekty v rámci tohoto projektu budou (po předložení návrhu) Český svaz ochránců přírody, Ministerstvo životního prostředí České republiky, Lesy ČR. Návrh může

být předložen ke konzultaci s dobrovolnými sdruženími na Novohradsku, jako např. Sdružení Růže.

Předpokládaná potřebná finanční částka na realizaci tohoto projektu činí **238.700 Kč (238.685 Kč)**.

Budování a značení naučných stezek nemá žádné centrální řízení ani povinnou evidenci. Určitý seznam naučných stezek je zveřejněn na serveru Ministerstva životního prostředí (www.stezka.cz). Zveřejnění stezky je zde dobrovolné a zdarma.

Tab. 8.1: Cenová analýza vybavení cykloturistické naučné stezky "Krajinou Trhosvinenska"

č.p.	Vybavení NS	Materiál	Cena za ks (v Kč)	Počet (v ks)	Celk. cena (v Kč)	Pozn.
1	informativní tabule se stříškou (100x180cm)	dřevo (bukové a akátové)	13900	10	139000	*
2	odpadkový koš (60x340cm)	dřevo	3500	5	17500	*
3	lavice s opěrkou (370x495 cm)	dřevo (bukové a akátové)	6500	5	6500	*
4	stojan na kolo (6 míst)	ocelová kulatina	3499	5	17495	*
5	barevný reklamní leták oboustranný (DIN A5, 148x210mm)	papír (lesklý)	6,18	1000	6180	*
6	barevný reklamní plakát jednostranný (DIN A3, 297x420mm)	papír (lesklý)	56,6	50	2830	*
7	barevný plakát na informativní tabule jednostranný (DIN A3, 297x420mm)	papír lvercrote laminátovaný	218	10	2180	*
8	náklady na turistické značení (značka NS)	zelená a bílá barva	xxx	100	7000	**
9	náklady na umístění vybavení	xxx	xxx	xxx	20000	**
10	náklady na textovou a grafickou tvorbu materiálů	xxx	xxx	xxx	20000	**
CELKEM					238685	

* - částky uvedené na konkrétních internetových odkazech výrobních společností: Tomovy parky s.r.o., MANUTAN s.r.o., Urban Media Communication GmbH - Logiprint.cz.

<http://www.tomovyparky.cz/infopanel-rovny-se-striskou-100-x-180-cm?lang=cs>

<http://www.tomovyparky.cz/kos-odpadkovy-celostenny?lang=cs>

<http://www.tomovyparky.cz/lavicka-bez-podrucek?lang=cs>

http://www.manutan.cz/stojany-na-kola_M999460.html

http://www.logiprint.cz/index.php?provid=gc_z_tisk_prospektu&c=prospekte#

http://www.logiprint.cz/index.php?VID=RED4fTPLKVNBBe4&server=cz2&c=prospekte_upload

http://www.logiprint.cz/index.php?VID=hcXFVj6TmRnSTGg4&server=cz4&c=prospekte_upload

** - předpokládaná částka

8.6 Financování

Finanční prostředky na vybudování stezky budou žádány prostřednictvím možného poskytnutí dotace z Regionálního operačního programu (ROP) NUTS II Jihozápad. ROP NUTS II Jihozápad je jedním z regionálních operačních programů, které jsou realizovány pro cíl Konvergence dle nařízení Evropských společenství (ES) č. 1083/2006 o Evropském fondu regionálního rozvoje (ERDF). Tento projekt bude spadat do skupiny *projektů krajů a obcí*.

Název projektu: **Realizace cykloturistické naučné stezky „Krajinou Trhosvinenska“**

Zařazení projektu: Prioritní osa 3 - Rozvoj cestovního ruchu

Žadatel a zřizovatel: město Trhové Sviny (Odbor Životního prostředí)

Celkové náklady projektu: 238.700 Kč

Financování projektu:

- Výše podpory z ROP NUTS II Jihozápad (ERDF): 92,5 % (220. 798 Kč)
- Podíl žadatele: 7,5 % (17. 902 Kč)

Termín realizace: 1.2. 2011 - 31.5. 2011

8.7 Očekávání

Naučná stezka v oblasti Trhosvinenska byla navržena na podporu cestovního ruchu v podhůří Novohradských hor. Záměrem tohoto projektu je tedy zvýšení atraktivnosti této oblasti a tím i přilákání nových návštěvníků a zvýšení úrovně cestovního ruchu. Předpokládá se, že tento projekt by byl podpořen i soukromými subjekty v oblasti cestovního ruchu (především ubytovací a stravovací zařízení). Cykloturistická naučná stezka by byla vhodná jak pro návštěvníky, tak pro rezidenty oblasti, kteří by se dozvěděli více o okolí ze kterého pochází. Stezka by byla vhodná i pro školy. V rámci tohoto projektu by byla zdůrazňována důležitost uchování zdravého životního prostředí (trvalá udržitelnost cestovního ruchu).

O následnou péči naučné stezky (opravy tabulí, laviček, značení atd.) by se starala obec Trhové Sviny (pod správou Odboru životního prostředí), se spoluúčastí obce Žár.

9. MARKETINGOVÝ MIX DESTINACE

Pro tvorbu marketingového mixu destinace byla použita předloha tzv. „8P“ podle odborné publikace Palatkové: Marketingová strategie destinace cestovního ruchu a Heskové a kol.: Cestovní ruch.

Produkt - Product

Jako jádro produktu destinace jsou chápány potřeby potenciálních účastníků cestovního ruchu, kde převažuje orientace na relaxaci či aktivní dovolenou (převážně pěší turistika a cykloturistika) spojenou s přírodou Novohradských hor a podhůří. Hmotný produkt je pak představován dostupnými základními službami a celkovou infrastrukturou mikroregionu v blízkosti atraktivit cestovního ruchu. Jedná se především o ubytovací, stravovací a informační služby, avšak mohou se popřípadě zahrnout i například servisy a půjčovny kol v blízkosti cyklostezek apod. Do rozšířeného produktu v případě cyklotras by se mohla řadit specializovaná autobusová doprava pro cyklisty („projekt cyklotrans“).

Celkový dojem účastníka na cestovním ruchu Novohradska je představován právě souborem provázaností, dostupností a prezentací těchto služeb ve spojení s atraktivitami destinace. Z hlediska zážitkovosti (jak působí destinace na návštěvníky) mikroregionu může oblast nabídnou především poměrně zachovalou krajinu s množstvím turistických cest, stezek a cyklotras s dostatečnou technickou kvalitou, která je představována právě nabízeným ubytováním, stravovacími zařízeními, dopravou a jinými službami a zařízeními.

Cena - Price

Ceny služeb v mikroregionu jsou zatím nižší než v jiných turisticky významných navštěvovaných oblastech ČR. Je to spojeno s tím, že zatím není tak vyhledávanou destinací. Nevýhodou je odlehlost od největších sídel ČR, což znamená, že cena za dopravu do mikroregionu pro obyvatele např. Prahy bude vyšší. Ceny jednotlivých služeb jsou závislé na jejich kvalitě, popř. vzdálenosti od hlavních sídel Novohradska (především ubytovací a stravovací služby). U volnočasových aktivit poloha takovou roli v mikroregionu nepředstavuje.

Místo – Place

Jak již bylo výše uvedeno, jedná se spíše o odlehlejší destinaci v rámci ČR. Naopak by se ale dalo říci, že do jisté míry má tato poloha potenciál do budoucna, jelikož tvoří hranici se sousedním Rakouskem. Zvláště by mohl vzrůst zájem o mikroregion z důvodu nedávného

přistoupení k Schengenské dohodě a tím pádem i zrušení hranic s Rakouskem jako takových. Navíc vzhledem méně přístupnější poloze byla oblast ušetřena nadměrným přeměnám krajiny, a to zvláště ve vyšších oblastech Novohradských hor. Z tohoto důvodu nabízí mikroregion jednu z mála zachovalejších krajín u nás.

Marketingová komunikace – Promotion

Propagace mikroregionu skýtá značné rezervy. Vhodné do budoucna by bylo zvýšit marketingovými nástroji zájem o oblast ve větších, relativně blízkých, městech (jako například České Budějovice, Český Krumlov, popř. Třeboň aj.). Potenciál též skrývá propagace Novohradský hor do sousedního Rakouska. Destinace oslovuje především mladší klientelu a rodiny, a to především s podnětem klidné aktivní dovolené či odpočinku v přírodě.

Pro zvýšení návštěvnosti mikroregionu by bylo též vhodné organizovat více kulturních a tradičních originálních akcí a zábavních programů, které by přilákali návštěvníky, a tím budovat „image“ destinace.

Lidé – People

Lidský faktor zde působí ve dvou rovinách, a to jako personál ve službách na straně jedné a jako návštěvníci čerpající tyto služby na straně druhé. Potenciál do budoucna je přilákat a vychovat kvalifikovanou pracovní sílu v zařízeních provozujících tyto služby. Odborný personál by tak mohl ještě více zvýšit zájem o destinaci.

Co se týče místních obyvatel, jejich náklonnost k cestovnímu ruchu je zatím ve vývoji a zlepšuje se. Zájemem by mělo být zajišťovat větší jazykovou vybavenost (především angličtina a němčina) personálu i místních obyvatel.

Spolupráce – Partnership

V této oblasti je možno využít jednotlivá sdružení, které již na území Novohradských hor a podhůří fungují (např. Sdružení růže apod.). Mimo těchto sdruženích skýtá potenciál do budoucna i přeshraniční spolupráce se sousedním Rakouskem, jako společné destinace Novohradských hor na území obou států.

Nabídka balíku služeb – Packaging

Bylo by vhodné připravit balíčky služeb - zájezdy či fakultativní výlety, prostřednictvím touroperatorů. Určitý balíček je již samostatně představován např.

v některých typech ubytovacích zařízení, které nabízejí navíc stravu a jiné doplňkové služby, jako parkování v areálu objektu, úschovu kol, různé hřiště, zahrady, bazény aj. Přitom cena se platí pouze jedna a zahrnuje veškeré tyto služby.

Programová specifikace služeb - Programming

V rámci tohoto bodu by se měla do budoucna propracovávat větší snaha o celoroční využívání cestovního ruchu, tzn. přilákat turisty i mimo hlavní sezónu (především v období letních prázdnin). Jednou z variant uplatnění je pořádání specifických slavností, poutí apod., jenž jsou pro mikroregion z minulosti tradiční.

Závěr marketingového mixu destinace

Cestovní ruch je významným hospodářským odvětvím a tím také přináší velký prospěch pro sledovaný mikroregion. Otázkou do budoucna zůstává, zda by neměla existovat nějaká instituce, která by toto významné odvětví v mikroregionu přímo řídila. Některé takovéto snahy již prokazují různá dobrovolná sdružení (Novohradská občanská společnost, Sdružení růže aj.), kde ale samozřejmě nejsou členy všechny obce tohoto mikroregionu.

10. ZÁVĚR

Diplomová práce poodhalila řadu nedostatků a zároveň příležitostí v oblasti sportovně-rekreačních aktivit a služeb nabízených v oblasti Novohradských hor a podhůří. V rámci situační analýzy a analýzy sportovně-rekreačních služeb byl sestaven přehled těchto nabízených služeb. Jejich množství, dostupnost a kvalita byla dále ověřována prostřednictvím dotazníkového šetření. K závěrům též dopomohla skutečnost, že autor práce z této oblasti pochází, tudíž doplnil text o vlastní postřehy a postřehy jiných rezidentů vymezeného sledovaného území. Na základě takto získaných poznatků byl sestaven návrh inovací a doporučujících opatření pro tuto oblast.

Dle získaných poznatků v rámci práce bylo komplexně zhodnoceno, že rekreace a cestovní ruch ve sledovaném mikroregionu Novohradských hor a Novohradského podhůří je ve fázi vývoje a v určitých oblastech skýtá ještě určité rezervy. Největší nedostatky jsou představovány v dopravní infrastruktuře, nákupních možnostech, propagaci regionu a slabé nabídce některých služeb (sportovně-rekreačních, kulturních, či jiných volnočasových služeb).

V rámci propagace by měl být kladen větší důraz do prezentace mimo mikroregion, a to především do větších sídel a nedalekých vyhledávaných turistických destinací. Tímto způsobem by mohlo být povědomí o Novohradsku šířeno např. v Českých Budějovicích, Českém Krumlově či Třeboni. Propagaci by prospěla ještě větší spolupráce s příhraničním Rakouska. Například v informačním centru na Nových Hradech účastník najde již řadu tipů na výlety přes hranice, nicméně naopak např. v rakouském Gmündu na prezentaci české části Novohradských hor účastník CR narazí jen výjimečně. Na druhou stranu velmi dobře fungující zviditelnění krásné přírody Novohradských hor je vyobrazeno v televizní reklamě na minerální vody Dobrá voda, která z mikroregionu pochází.

Dále velmi dobré by bylo vytvořit image destinace, prostřednictvím nabídky speciálních služeb spjatých s přírodou a tradicemi sledovaného území. V rámci prezentace těchto tradic, lidových řemesel a umění charakterizující oblast Novohradska a podhůří by bylo vhodné zařadit tradiční jihočeské slavnosti jako poutě a masopusty. Vzhledem tomu, že v posledních letech klesá zájem o tyto společenské atraktivitu, bylo by vhodné se zaměřit na zvýšení tradičnosti, nabídky služeb a zviditelnění těchto slavností. Příkladem by mohlo být zamezení, aby na tradičních pouťových trzích bylo vystavováno a prodáváno standardní zboží

asiatských trhovců, které by bylo nahrazeno tradičními českými pout'ovými, řemeslnými a lidovými výrobky z typických tuzemských odvětvích.

Hlavní potenciál Novohradska byl shledán v přírodě a aktivní turistice. A zvláště poptávka po sportovně-rekreačních aktivitách bude mít zcela jistě do budoucna perspektivu. Velký zájem mezi turisty preferující sportovně-rekreační aktivity je o pěší turistiku, cykloturistiku a běžkování. Vzhledem tomu, že je zde velmi populární sportovní vyžití, bylo by dobré zařadit do prezentace mikroregionu zvýšení propagace a pořádání různých sportovních akcí. Řada z nich již už našla zájem u veřejnosti, jako například Silvestrovské běhy měst, různé triatlony a jiné závody, jenž jsou dostupné každému, bez rozdílu věku a pohlaví.

Na určitých místech (především v podhůří Novohradských hor) mikroregionu byly shledány nedostatky v turistických značeních. Problém spočívá především v zavádějícím umístěním turistických značek a tabulí, které mohou neznámé turisty mást. V některých případech se jedná o úplnou absenci těchto značeních. V tomto případě by bylo vhodné nedostatky odstranit.

Projekt cykloturistické naučné stezky byl realizován v podhůří Novohradských hor, které má vhodnou perspektivu rozvoje CR. Naučná stezka by měla napomoci též v rozvoji zájmu o přírodu a poznání okolí rezidentů, a to aktivní formou turistiky. Přístupnost stezky je však vhodná i pro návštěvníky Novohradských hor a je otázkou především prezentace projektu v hlavních centrech Novohradska, jako dalšího možného využití volného času. Právě více možností využití volného času by mohlo nalákat účastníky CR k trávení dlouhodobějších pobytů na Novohradsku. Stezka je přitom vhodná téměř pro všechny cílové skupiny - ať už se jedná o rodiče s dětmi, školní výlety či cykloturistiku seniorů. Zkrátka všichni si mohou přijít na své. Navíc i přesto, že stezka z 60% prochází přes asfaltový povrch, není zde frekvence provozu automobilů nikterak velká a může si ji tedy projet téměř kdokoli.

Novohradsko má vhodné podmínky pro cestovní ruch, nicméně je důležité již v jeho momentálním vývoji dbát na šetrnost k životnímu prostředí. Z tohoto důvodu by bylo vhodné vzdělávat vedoucí pracovníky z oboru v rámci trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Nutno podotknout, že zatím se touto cestou mikroregion vydává a klade důraz na zachování přírodního prostředí.

11. SUMMARY

Project analyses sports and recreational services of Tourism area of Novohradské mountains and Novohradské foothills and completely characterize potential of this part of Tourism in the location, through some analysis. Concretely is here used situational analysis, STEP analysis, destination demand analysis and analysis of competitive advantage. Then it was established analysis of sports and recreational Tourism services (and the others supplementary services). The point of project was proposition of product portfolio and marketing mix of destination which was coming out of these analyses and field survey (form of questionnaire). It was putting the accent on frame of view on progression and propagation of destination. Through hypotheses were solved classification of sports and recreational Tourism services and traffic or tourist notation seen tourists eyes. At the end was prepared the project of the theme „Cycle nature trail“.

Mostly disadvantages was found in traffic, free and leisure time services and in destination promotion. Mainly potential of Novohradsko was found in nature and active tourism. Big interest, between tourists who prefer active tourism, is hiking, cycling and skyhiking.

10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

1. Foret M., Foretová V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 2001.
2. Goeldner, Ch. R., Brent Ritchie, J. R.: Tourism. Principles, practices, philosophies. New Jersey: John Wiley&Sons, 2009.
3. Gúčík, M. a kol.: Krátký slovník cestovního ruchu. Banská Bystrica: Trian, 2004.
4. Hesková, M. a kol.: Cestovní ruch. Praha: Fortuna, 2006.
5. Horáková, H.: Strategický marketing. Praha: Grada Publishing, a.s., 2002.
6. Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. Praha, Grada Publishing, a.s., 2003.
7. Jakubíková, D.: Strategický marketing. Praha: Grada Publishing, 2008.
8. Kiráľová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003.
9. Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské Podhůří: Příroda, historie, život. Miloš Uhlíř – Baset, 2006.
10. Koželuh, M.: Novohradské hory – První tři. Novohradská občanská společnost, 2005.
11. Morrison, M.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu. Praha: Victoria Publishing, a.s., 1995.
12. Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: Idea servis, konsorcium, 1999.
13. Palatková, M.: Marketingová strategie destinace cestovního ruchu Praha: Grada Publishing, a.s., 2006.
14. Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch - Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
15. Šindelíř, M.: Analýza služeb cestovního ruchu v oblasti Novohradska - bakalářská práce. České Budějovice: Ekonomická fakulta JU, 2008.
Vedoucí bakalářské práce Mgr. Vladimír Dvořák.

Internetové odkazy

Oblast Novohradsko:

<http://www.novohradky.info/>
<http://www.novohradsko.cz/>
<http://www.novohradsko.com>
<http://janbraum.unas.cz/novohradsko/novohradsko.htm>
<http://www.sdruzeniruze.cz/>
<http://www.tsviny.cz>
<http://infocentrum.tsviny.cz/>
<http://www.novehrady.cz/>
<http://www.borovany-cb.cz/>
<http://www.mestokaplice.cz>
<http://www.velesin.cz/cz/index.htm>
<http://www.horni-stropanice.cz/>
<http://www.benesovnc.cz/index.php?id=&site=pocteni>
http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/obce/t_malont.php3
<http://www.velenice.cz>
<http://www.dolnidvoriste.cz/>
<http://www.jiznicechy.org/cz/index.php?path=priir/novohory.htm>
<http://www.tsviny.cz/nhory/nhory.htm>
<http://www.tsviny.cz/slhory/slhory.htm>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Novohradsk%C3%A9_hory
<http://www.tisicovky.cz/cs/hory/novohradske-hory/>
http://www.tsviny.cz/old_tsviny/cyklotrasy/index.html

další:

<http://mesta.obce.cz/>
<http://www.czso.cz/>
<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2785>
<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2680>
<http://www.czso.cz/xc/redakce.nsf/i/home>
http://www.czso.cz/xc/redakce.nsf/i/mesta_a_obce
<http://www.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/p/13-3112-07>
<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/openciselnik?openform&:cz031>
<http://www.rr-jihozapad.cz>
<http://www.cyklotrans.cz>
<http://www.jccr.cz>
<http://www.kraj-jihocesky.cz>
<http://www.geocaching.com>

Ostatní použité dokumenty:

Česká technická norma ČSN EN 13809: Služby cestovního ruchu - Cestovní agentury a cestovní kanceláře (touroperátoři) - Terminologie. Český normalizační institut, 2004.

Nařízení Jihočeského kraje č. 2/2003 ze dne 30. 9. 2003 o přírodním parku Novohradské hory.

Manuál rozvoje cestovního ruchu v jihočeském kraji pro Jihočeskou centrálu cestovního ruchu. Incoma Research, s.r.o., květen 2007.

Rozvojový plán Sdružení Růže pro období 2004 - 2006 (20.8.2004)
http://vs.vismo.cz/sdruzeniruze/zobraz_dok.asp?u=500029&id_org=500029&id_ktg=1065&archiv=0&p1=&p2=&p3=

Strategická studie Sdružení Růže (7.2.2002)
http://vs.vismo.cz/sdruzeniruze/zobraz_dok.asp?u=500029&id_org=500029&id_ktg=1065&archiv=0&p1=&p2=&p3=

Obce mikroregionu Sdružení Růže (7.2.2002)
http://vs.vismo.cz/sdruzeniruze/zobraz_dok.asp?u=500029&id_org=500029&id_ktg=1065&archiv=0&p1=&p2=&p3=

Příručka pro žadatele ROP NUTS II Jihozápad - 3.1 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (5.2.2010)
<http://www.rr-jihozapad.cz>

Vyhlášení 5. a 6. výzvy ROP Jihozápad včetně schválení veškeré dokumentace – příloha č. 2 (5.2.2010)

<http://www.rr-jihozapad.cz>

Cyklotrans 2009 - dopravní systém pro turisty a cykloturisty (21.12.2009)

<http://www.cyklotrans.cz>

Kadleček, J.: Statistiky Cestovního ruchu Jižní Čechy 2007 (14.12.2009)

<http://www.jccr.cz>

Rosa - společnost pro ekologické informace a aktivity, o.p.s.: Strategický plán Nové Hradky (22.12.2009)

<http://www.novehrady.cz>

MMR ČR: Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 - 2013 (12.1.2010)

<http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na->

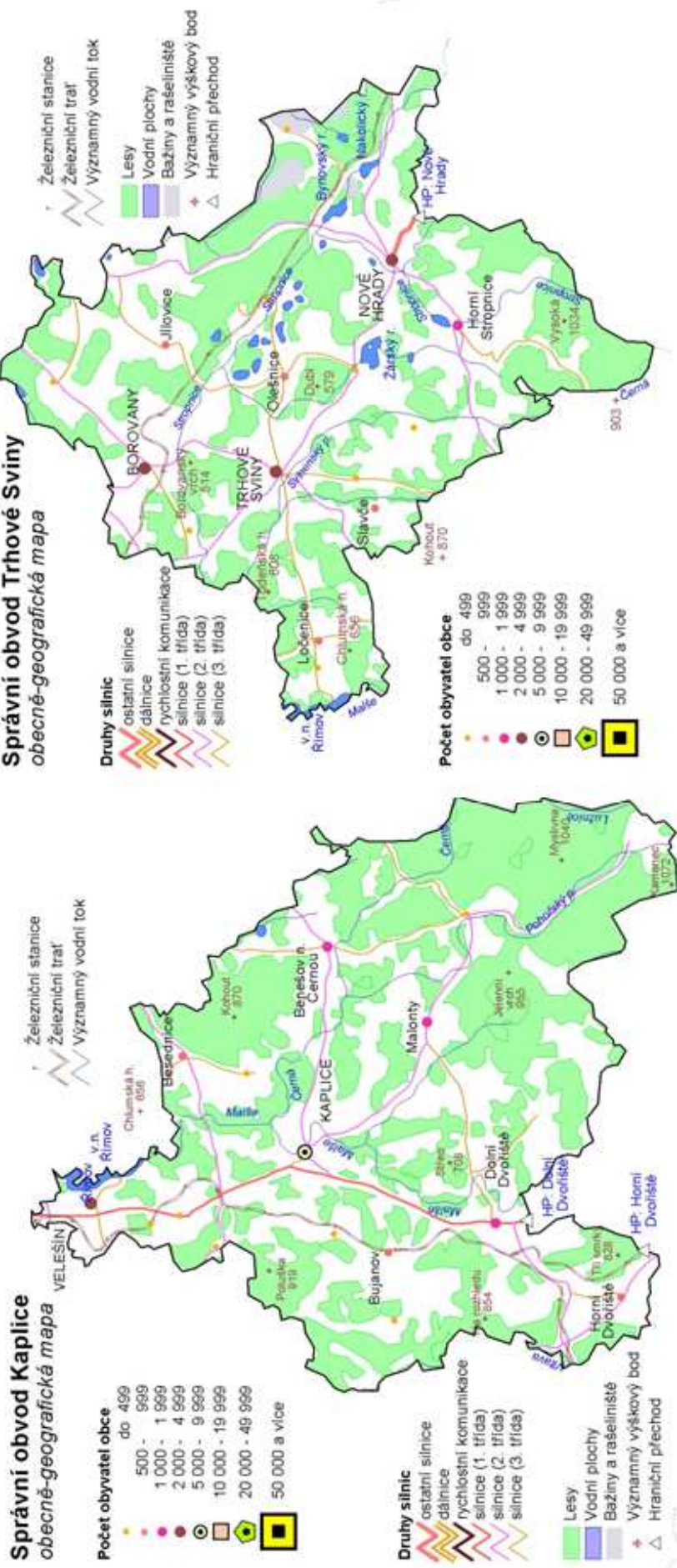
Strategie rozvoje cestovního ruchu v jihočeském kraji na roky 2009 - 2013 (13.1.2010)

<http://www.kraj-jihocesky.cz>

Územní studie Třeboňsko a Novohradsko - Průvodní zpráva únor 2010 (25.2.2010)

<http://www.kraj-jihocesky.cz>

Příloha 1: Mapy správních obvodů Kaplice a Trhové Sviny

Zdroj: Český statistický úřad České Budějovice (staženo na www.czso.cz 15. 12. 2009)

**Příloha 2: Základní demografické ukazatele v mikroregionu Novohradské hory a podhůří
- seřazeno podle počtu obyvatel nad 1000 (k 31.12. 2006)**

	Počet obyvatel	Průměrný věk	Míra nezaměstnanosti v %	Status
Kaplice	7 270	38,1	6,9	město
Trhové Sviny	4 780	39,7	3,6	město
Velešín	4 045	38,2	5,1	město
Borovany	3 821	38,3	3,2	město
České Velenice	3 424	39,0	4,3	město
Nové Hrady	2 567	39,3	4,8	město
Horní Stropnice	1 566	39,2	6,8	obec
Benešov nad Černou	1 461	38,3	8,1	obec
Dolní Dvořiště	1 239	35,8	11,0	obec
Malonty	1 224	34,3	12,0	obec
Mikroregion celkem*	40 329	38,7	7,3	
SO ORP Trhové Sviny celkem	17 797	39,5	4,6	
SO ORP Kaplice celkem	19 660	37,6	8,1	

* - SO ORP Trhové Sviny a Kaplice bez obcí Hranice, Jílovice, Mladošovice, Petříkov, Rožmitál na Šumavě; navíc obce České Velenice, Římov, Střížov, Strážkovice, Komaňice.

zdroj: Český statistický úřad České Budějovice (data dostupné na www.czso.cz 17.1.2008)

**Příloha 3: Základní demografické ukazatele v mikroregionu Novohradské hory a podhůří
- seřazeno podle počtu obyvatel nad 1000 (k roku 2001)**

	Počet obyvatel	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	Produktivní obyvatelstvo v %	Z ek. aktivních nezaměstnaní	Míra nezaměstnanosti v %
Kaplice	7125	3988	56	233	5,8
Trhové Sviny	4620	2467	53,4	101	4,1
Velešín	4027	2177	54,1	115	5,3
Borovany	3584	1775	49,3	99	5,6
České Velenice	3523	1737	49,3	94	5,4
Nové Hrady	2602	1341	51,5	70	5,2
Horní Stropnice	1548	746	48,2	57	7,6
Benešov nad Černou	1237	680	55	44	6,5
Dolní Dvořiště	1281	715	55,8	68	9,5
Malonty	1089	567	52,1	50	8,8

Zdroj: Sčítání lidu 2001

Příloha 4: Základní vybavenost největších obcí v mikroregionu Novohradské hory a podhůří

Charakteristika	N. Hradý	T. Sviny	Borovany	Kaplice	Velešín	Č. Velenice	Benešov n.Č.	H. Stropnice	Malonty	D. Dvořiště
Pošta	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Základní škola	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Střední škola	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Mateřská škola	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Zdravotnické zařízení	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Police	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano
Finanční instituce (banka, spořitelna)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
Benzinová čerpací stanice	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano
Kanalizace (ČOV)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Vodovod	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Plynofikace	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano
Železniční stanice	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano
Turistické infocentrum	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Kulturní dům	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne
Knihovna	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Kino	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Hrad, zámek	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Muzeum, skanzen	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Společenský sál	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne
Konferenční možnosti	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

Zdroj: internetové stránky měst, Český statistický úřad České Budějovice, www.sdruzenihrucy.cz (únor 2010)

Příloha 5: Sportovně-rekreační vybavenost největších obcí v mikroregionu Novohradské hory a podhůří

Charakteristika	N. Hradý	T. Sviny	Borovany	Kaplice	Velešín	Č. Velenice	Benešov n.Č.	H. Stropnice	Malonty	D. Dvoriště
Komplexní sportovní stadion	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Sportovní hala	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Fotbalový stadion	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Krytý plavecký bazén	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Věřejné koupaliště (přírodní, umělé)	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Zimní stadion/hokejbalový stadion	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Fitness centrum	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Lázeňské služby	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Wellness	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Sauna	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Solárium	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Solná jeskyně	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Masáže	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Tenisový kurt	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
Squashové hřiště	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Volejbalové hřiště	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Basketbalové hřiště	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Futsalové hřiště	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Kuželna	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Bowling	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Atletická dráha	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Sportovní střelnice	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Sportovní rybaření	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Golfové hřiště	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Výjíždky na koních	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Dětské hřiště	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Motokrosová dráha	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

Zdroj: internetové stránky měst, Český statistický úřad České Budějovice, www.sdruzeniuze.cz (únor 2010)

Příloha 6: Hodnocení informačních center v mikroregionu Novohradských hor a podhůří

	N. Hradý	T. Sviny	Borovany	Kaplice	Benešov n. Č.	H. Stropnice	Řimov	Pohorská Ves	Č. Velenice	Velešín
Samostatný objekt či kancelář IC	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano
Provoz počítačové informační databáze zařízení	Ano*	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano*
Prodej suvenýrů, příruček, map...	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Nabídka propagačních materiálů	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
Internetové stránky IC	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Informace o jízdních řádech	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
Internet pro veřejnost	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Zprostředkování ubytování	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano
Hodnocení Infocentra autorem**	1	2	2	2	4	2	3	2	4	3

* - pouze v informační kanceláři

** - stupnice 1 - 5, přičemž 1 je nejlepší (je zohledňováno též umístění infocentra, velikost obce a blízkost k atraktivitám cestovního ruchu)

Název informačního centra	Klady	Zápory
Kulturní a informační středisko Nové Hradý	- široká nabídka sortimentu (mapy, knihy, suvenýry aj.) - zajištění průvodcovských služeb (i v cizích jazycích) - internet pro veřejnost zdarma	- chybí vlastní internetové stránky
Turistické a kulturní informační centrum T. Sviny	- informační databáze - internetové stránky IC	- objekt společný s počítačovou prodejnou - menší množství informačních materiálů
Informační centrum Borovany	- umístění objektu, internet zdarma	- Borovany nemají velký potenciál CR
Informační centrum Kaplice	- relativně široká nabídka služeb	- zavřeno o víkendu
Informační centrum Benešov nad Černou	- internet pro veřejnost zdarma	- malá nabídka služeb, špatný kontakt s IC, umístění IC
Informační centrum Horní Stropnice	- objekt v rámci galerie	- momentálně ve výstavbě
Infocentrum a knihovna Pohorská Ves	- bezplatný přístup na internet - společná budova IC, knihovny a počítačové učebny	- cizí jazyky (především němčina)
Kulturní dům Beseda (České Velenice)	- ochotný personál	- nenabízí téměř žádné dopňkové služby
Kulturní a informační centrum Velešín		- absence prodeje suvenýrů, map, příruček atd.

Zdroj: internetové stránky obcí, vlastní návštěva infocenter, telefonický či internetový kontakt s příslušnými infocentry

Příloha 7: DOTAZNÍK PRO NÁVŠTĚVNÍKY MIKROREGIONU NOVOHRADSKÝCH HOR

Dobrý den, jmenuji se Michal Šindelář a jsem student Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V rámci své diplomové práce na téma Analýza sportovně-rekreačních aktivit v zázemí Novohradských hor, jejíž účelem je monitorovat stav a změny týkající se cestovního ruchu v tomto regionu, bych Vám rád položil pár otázek týkajících se Vás a Vašich postřehů z pobytu v této oblasti. Pokud dotazník vyplníte sami, odpovídejte zakroužkováním té možnosti, která nejlépe vyjadřuje Vaši situaci nebo Váš názor. Zaručuji diskrétní zacházení s informacemi.

1. Pocházíte z České republiky?

- A) ano
- B) ne – uveďte název státu: _____

2. Jak dlouhý pobyt plánujete?

- A) bez noclehu
- B) 1 až 2 noclehy (např. víkendový)
- C) 3 až 7 noclehů (např. týdenní)
- D) delší

3. Kde jste zde ubytován(a)?

- A) hotel*** nebo více
- B) hotel * nebo **, garní, motel
- C) penzion
- D) kemp / tábořiště (stan, chatka, karavan)
- E) jiné hromadné ubytovací zařízení (turist. chata, ubytovna, hostel apod.)
- F) pronajatý pokoj, apartmán, chata apod.
- G) ubytování u známých / příbuzných, případně vlastní chata / chalupa
- H) nejsem zde ubytován(a)

4. S kým přijíždíte? (vyberte pouze 1 odpověď)

- A) sám / sama
- B) s partnerem, partnerkou, přáteli, známými
- C) s rodinou a malými dětmi / dítětem (alespoň jedno předškolního věku)
- D) s rodinou a staršími dětmi / dítětem (školního věku)
- E) organizovaná skupina

5. Účel cesty (druh CR):

A) poznávací	E) zábavní	I) obchodní
B) sportovně-rekreační	F) kongresový	K) pracovní
C) zdravotní	G) nákupy	L) náhodně, jiné
D) incentivní	H) tranzit	

6. Jakých informačních zdrojů o regionu jste využili? (zakroužkujte max. 3 možnosti)

	převážně	částečně
1) turistická informační centra	A	B
2) cestovní kanceláře a agentury	A	B
3) média (články v tisku, rozhlas, televize)	A	B
4) propagační materiály, prospekty, průvodci apod.	A	B
5) internet	A	B
6) informace od personálu ve službách	A	B
7) informace od příbuzných či známých	A	B

7. Jak hodnotíte infrastrukturu regionu?

	velmi dobře	dobře	špatně	velmi špatně	neumím posoudit
1) rozsah a kapacita ubytování	A	B	C	D	E
2) rozsah a kapacita stravovacích služeb	A	B	C	D	E
3) dopravní infrastruktura (silnice, parkoviště)	A	B	C	D	E
4) vybavenost pro sportovně-rekreační aktivity	A	B	C	D	E
5) nákupní možnosti	A	B	C	D	E
6) společenské vyžití a zábava	A	B	C	D	E
7) vybavenost pro rodiny s dětmi	A	B	C	D	E

8. Které sportovně-rekreační aktivity regionu jsou pro Vás nejlákavější? (vyberte max. 3 odpovědi)

- A) pěší turistika
- B) cykloturistika, horská cyklistika
- C) koupání, vodní sporty
- D) lyžování, zimní sporty (běžky, bruslení apod.)
- E) adrenalinové sporty (horolezectví, potápění, létání, paragliding, bungee-jumping apod.)
- F) péče o fyzickou a duševní kondici (fitness, wellness, jóga, kolektivní hry apod.)
- G) poznávací turistika (návštěvy hradů, zámků, památek, muzeí, galerií apod.)
- H) venkovská turistika (agroturistika, pobyt na farmě, projížďky na koni apod.)
- I) návštěvy sportovních akcí (závody, utkání, přebory apod.)
- J) jiné

9. Jak hodnotíte sportovně-rekreační služby v regionu?

	velmi dobře	dobře	špatně	velmi špatně	neumím posoudit
1) informační služby (infocentra, internet)	A	B	C	D	E
2) služby pro motoristy	A	B	C	D	E
3) služby pro cyklisty	A	B	C	D	E
4) služby pro lyžaře a běžkaře	A	B	C	D	E
5) úroveň personálu ve sport.-rekr. zařízeních	A	B	C	D	E
6) péče o čistotu a pořádek (odpadky, úklid, WC)	A	B	C	D	E
7) cenová úroveň služeb	A	B	C	D	E
8) sportovně-rekreační služby celkově	A	B	C	D	E

10. Jak hodnotíte péči o rozvoj cestovního ruchu v následujících oblastech?

	velmi dobře	dobře	špatně	velmi špatně	neumím posoudit
1) poskytování aktuálních informací o regionu	A	B	C	D	E
2) místní orientační značení	A	B	C	D	E
3) péče o památky a turistické atraktivity	A	B	C	D	E
4) péče o životní prostředí	A	B	C	D	E
5) péče o bezpečnost návštěvníků	A	B	C	D	E
6) nabídka programů pro volný čas	A	B	C	D	E
7) vztah místních obyvatel k návštěvníkům	A	B	C	D	E

11. Navštívil jste nějakou naučnou stezku v rámci tohoto regionu?

- A) Ano
- B) Ne

Pokud Ne, pokračujte otázkou č. 15.

12. Jakou naučnou stezku na Novohradsku jste navštívil (v případě, že si nevzpomenete na název, uveďte přibližnou trasu naučné stezky).

13. Jakým způsobem jste se o naučné stezce dozvěděl?

- A) Nijak, narazil jsem na ni náhodně
- B) Sleduji dění na Novohradsku (na městských vývěskách apod.)
- C) Doporučení od příbuzných či známých
- D) Reklama: v rádiu, letáky, plakáty
- E) Informační centrum
- F) Internet
- G) Jiná odpověď

14. Jak hodnotíte kvalitu naučné stezky v následujících oblastech?

	velmi dobře	dobře	špatně	velmi špatně	neumím posoudit
1) informační materiály o naučné stezce	A	B	C	D	E
2) Téma (účel) naučné stezky	A	B	C	D	E
3) dopravní dostupnost (silnice, parkoviště)	A	B	C	D	E
4) umístění informativních tabulí	A	B	C	D	E
5) obsah informativních tabulí	A	B	C	D	E
6) orientační značení naučné stezky	A	B	C	D	E
7) péče o naučnou stezku, čistotu a pořádek (odpadky, překážky v cestě apod.)	A	B	C	D	E

15. Co z hlediska sportovně-rekreačních služeb nejvíce postrádáte v navštíveném regionu, co Vám vadí?

16. Uvažujete o návštěvě tohoto regionu za účelem sportovně-rekreačních aktivit?

- A) ano – do 6 měsíců
- B) ano - později
- C) ne
- D) nevím, nemohu říci

17. Věková kategorie:

- A) do 25 let
- B) 26 až 34 let
- C) 35 až 49 let
- D) 50 až 59 let
- E) 60 a více let

18. Vzdělání:

- A) základní
- B) s maturitou, vyučen v oboru, VOŠ
- C) vysokoškolské

19. Respondent je:

- A) muž
- B) žena

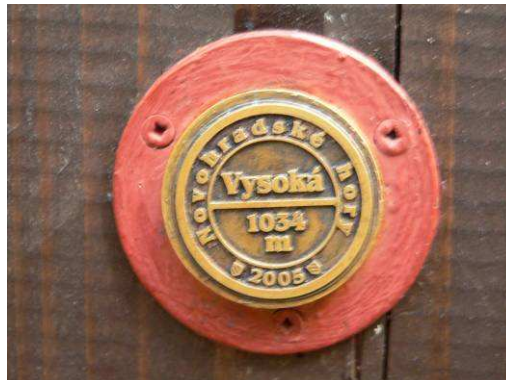
DĚKUJI ZA SPOLUPRÁCI A PŘEJI PŘÍJEMNÝ POBYT!

8. Fotografická příloha

Veškeré následující fotografie byly pořízeny autorem této práce.

Novohradské hory a podhůří

↓ **Obr. 1** - turistické ukazatele na jednom z nejvyšších vrcholků Novohradských hor - Vysoká (1034 m.n.m.)

↑ **Obr. 2** – turistická značka z projektu „První tři“ na vrcholku Vysoké

↓ **Obr. 4** – rozhledna na Kraví hoře

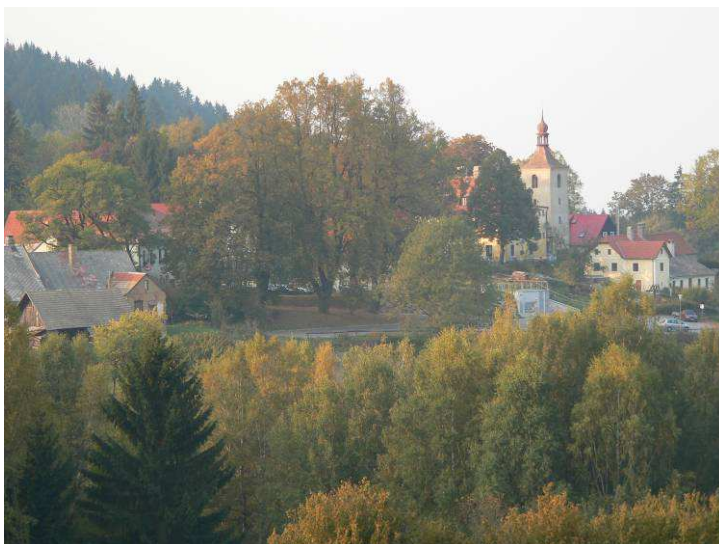
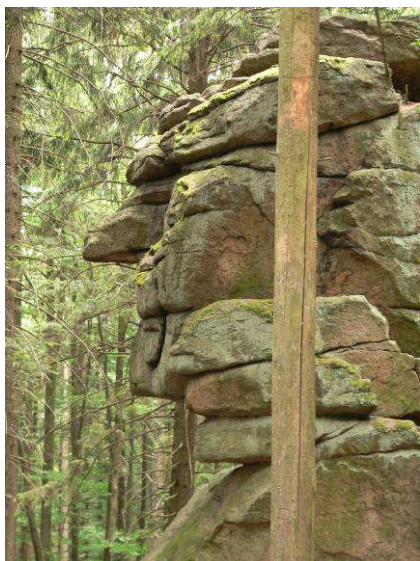

↑ **Obr. 3** – příroda v pralesu Hojná Voda (nejstarší prales ve střední Evropě)

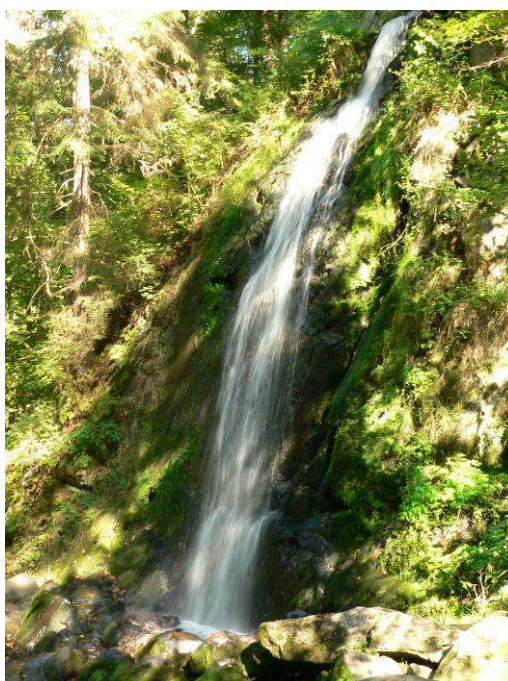
→ **Obr. 5** – skály v Novohradských horách

↓ **Obr. 6** – přírodní úkaz
„Napoleonova hlava“

↑ **Obr. 7** – vesnice Hojná Voda v jádru Novohradských hor

↓ **Obr. 8** – kostel na Dobré Vodě

→ **Obr. 9** – umělý vodopád v Terčině údolí blízko
Nových Hradů

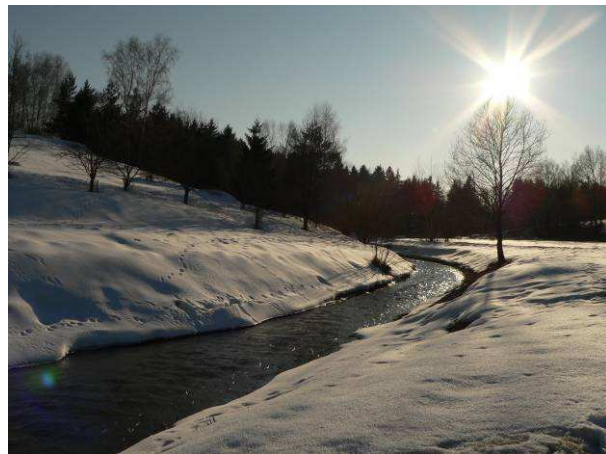
↑ **Obr. 10** – „Lázněčky“ v Terčině údolí

↓ **Obr. 11** – rozhledna Slabošovka nedaleko Besednic

↑ **Obr. 12** – zřícenina hradu Pořešín na Kaplicku

→ **Obr. 13** – Svinenský potok v zimě na Trhosvinensku

↑ **Obr. 14** – takto vypadá řada naučných tabulí na stezkách Novohradských hor a podhůří

← ↑ **Obr. 15 a 16** – v krajině se nachází mnoho poklidných cest vhodných pro cykloturistiku

Cykloturistická naučná stezka „Krajinou Trhosvinenska“

↓ **Obr. 17** – cesta z Trhových Svinů vede podél Trhosvinenského potoka

→ **Obr. 18** – Rybník „Prelát“ (2. zastávka)

↓ **Obr. 19** - Malý kostelík v obci Mezilesí, okolo kterého stezka prochází

↑↓ **Obr. 20 a 21**– stezka prochází malebnou krajinou Trhosvinenska

↓ **Obr. 22** – poutní místo nedaleko obce Čížkrajice (3. zastávka)

↓ **Obr. 23** – po cestě je mnoho vyhlídek do okolí   ↓ **Obr. 27** – Penzion Marie v Žumberku

↓→ **Obr. 24, 25 a 26** – Tvrz Žumberk (4. zastávka)

↓ **Obr. 27** – Památník oběťm II. Sv. války (5. zastávka)

↑ **Obr. 28** – Obětní kameny za Martinským mlýnem (7. zastávka)

↓ **Obr. 29** - „Velký rybník“ u TS nabízí za příznivého letního počasí možnost koupání a občerstvení (8. zastávka)

↑ **Obr. 30** – Pámátník Emila Háchy na místě jeho rodiště (9.zastávka)

↑ **Obr. 31** - Žižkovo náměstí v Trhových Svinech (budova radnice a kašna)